

BÖDÖCS TIBOR

MULAT A MANÉZS

HELIKON

BÖDŐCS TIBOR
MULAT A MANÉZS

HELIKON
KIADÓ

A kötetet szerkesztette M. Nagy Miklós
Borítóterv Féder Márta
Borítókép © David Vogin

© Bődőcs Tibor, 2021
© Helikon Kiadó, 2021

Felelős kiadó Szász Zsolt
Felelős szerkesztő M. Nagy Miklós
Olvasószerkesztő Török Mária
Műszaki szerkesztő Széplaki Gyöngyi

ISBN 978-963-479-764-7

1

Reggel. A hajnal díszletmunkásai, a harmat és a könnyű szellő már elbontották a csillagos ég éji sátrát; bimbózó, nyíló, hervadó rózsák illata, alvó oroszlánok, rotyogó kondérok, birkózótermek és katonabakancsok szaga tör be vadul krónikánk ablakán.

– Jó volt?

– Mondhatok mást?

A férfi hever, a nő öltözik, indul, de nem siet.

– Minek veszed fel, ha úgyis leveszem? – évődik a férfi, kötélhúzást játszva a melltartóval.

– Minek teszed be, ha úgyis kiveszed? – kérdi a nő, megnyerve a kötélhúzást.

– Hehe.

– Most őszintén, mit gondolsz a seggemről, King?

– Mi? – kérdi a hím.

– A seggem. Nagy?

– Én ezt szeretem.

– A nagyot?

– Nem.

– Hanem?

– Ha van mit fogni!

– Szóval nagy?

– Nem.

– Beszélj összevissza, komolyan mondom – vesz fel támadó hadállást a nő.

– Na, takarodj, este folytatjuk! – És letaszítja az uralkodó felvágott nyelvű szeretőjét a baldachinos ágyról.

Benne volt e slejmes takarodjban, benne e taszításban a csak-másodszorra-sikerült-akkor-is-csak-egy-közepes-fuvola keserősége, a birodalom igazgatásának összes nyűge, dinasztikus gondok meg az elmúlás réme is; Luigi hamvadó tűzének vadóc élesztgetője, Roxanne takarodik, de azt is mennyi pokoli bájjal... egy őrjítően kanccsal, romlott virágszál öltözik most rohamos-bosszúsan, majd kofe-

rét felkapván, a titkos ajtót becsapván, a Palazzo rejtett zegzugain viharzik. Nervózan. Tova.

Hősünk marad a baldachin alatt; a titkos Palazzo számos rejtekének egyikén, hol, a régi-új heftikán építészet ismeretlen remekművében, Luigi King kedvét töltheti váltott lovakon, hosszabb vagy rövidebb távon tűzben tartott vasakon. Ó, ha látná ilyenkor a nép az ő Porondmesterét, eltévedt örömvadászt a kéjek dzsungelében. A nép, kinek oly gyémántlóan tud szónokolni a család szentségéről, az édesanyjáról, a nőről, kit védelmeznie kell a trágyaszagú férfiasságnak, hisz ez a természet rendje.

De a nép nem látja, soha nem látta, nem kell, hogy lássa. A nép képzeletének formalinjában a közintézmények falán lógó szigorú, de igazságos arckifejezés kell hogy úszkáljon. Ez így működik nyolcvanezer éve. Az istenadtának erről a Palazzóról sem kell tudnia. Zsúpfedelű parasztházban látták őt mindig, a pitvarajtóban, a tyúkudvaron, a kazal tetején, az istállóküszöbön, hajnalban fát hasogatva („pitymallattal kelve”), kecskét fejve, szerény kályhácskája mellett alattvalói leveleit olvasgatva vagy a cirkuszban tüsténkedve („oda még egy oszlopot!”). Öregnek sem látták soha. Egyrészt a világítás meg a bőséges maszkír segít, másrészt van egyfajta örök ifjúság, mit a Porond ajándékoz a keveseknek, kik erre születtek.

Fölötte kakukkos óra, melyből pöttöm Luigi-kakukk jön elő óránként, bongva, merev péniszkével, kezében rózsaszállal; apró súlyzólevélnehezékek a kontinensnyi asztalon, világító porondszentélykék, bohócarc, mely valójában cukortartó, cicabögrék (pink nyelvecskék a bögre füle), póni agyagvázák, váza agyagpónik, cici, mely pipa, pipa, mely hamvveder, kosszarvdugóhúzó, éjjeliedényszerű borszellőztető, kardot idéző szipkák és pásztorbotcsibukok, didirádió (a bimbóval lehet felhangosítani): vickek-vackok, a szépség émelyítő mennyiségű limlomja. A falon szentkép, melyen Trapezius az édesanyja fején álló gyertya lángját korbáccsal oltja el. Az asztallábat gusztusosra faragták: női tölgyvádli és túsarkú cipő! Meg kéne gyűjtani ezt a sok biszbaszt, mozdulni se lehet tőlük. A Palazzo eme szárnyában van az a szentélyhajónyi gardrób is, hol tömött bőröndök várják a menekülést. (Ugyan hova? Ugyan minek?) A tetőn helikopter, pilótával, készenléti fények hangulatvilágításával. (Fölösleges elővigyázat lenne? „Nem tudhassuk, nem tudhassuk.”)

Nem volt most idő Roxanne-nel a dévaj purparléra; jubileumra készülődik Hettikánia cirkuszbirodalma. Cirkuszhaza harmincéves évfordulóját, legeslegújabb Újjászületését, Luigi King újabb és újabb eljöveteleit fogja ma ünnepelni pazarlón. Roxanne sietős-kancás kippkoppja hosszan visszhangzik a folyosó nem-volt-olcsó-de-megérte márványán. Ormótlan kapu dörren. Lovak nyerítenek (fel), kocsizörgés halkul (el).

King most kikászálódik a szerelem bunkeréből lumbágósan, anyaszülten, de csizmában. (Harmadszori lendületre sikerül felállnia.)

Cserzett arcbőréen bozontos szőrzet. Pőre testén szemölcsök (3), duplázódásnak indult toka (1), zsírpárnák (8), ömlenyek (2), csapzott szőrccsomók szavannái (7), lebernyegesedő tricepszek (2), lábfején bütykök (3), hátán talányos furunkulusok rücskei (2), ujján pecsétgyűrű (4), hunyori szemén árpakezdemény rügye (1). Kivesz egy szálat a kölyökkutyus-koporsó nagyságú szivardobozból. Rágyújt.

Szivarrágva, csatakosan (meleg lesz ma, kegyetlen, fülledt, rekkenő) aranyreterátjára telepszik isiászosan, ropogó térdekkkel, végtagjaiban enyhe tremorral, sürgeti teste követelőn; szív alakú, zenélő ülőkéjére, anyagcseréje ingó trónjára rogy. Őshettikán népi motívumok fonják körül a pisztoly-vécépumpát. A pumpa a Trapezius kedvenc törpéjéről, Habarukról mintázott szobrocska kezében van, a törpe másik kezében vécékefe, a vécékefe végén nyitható bicska, zseblámpa, öngyújtó: baráti államfők ajándékai, mert ilyenek is vannak, világi cimboráink, nem csak a rosszindulat, nem csak az irigység impériumai! A retyó mellett Porondot formázó asztalkán tévé. Cigarettilireklám a falon: füstöt bögő szarvas. („A férfiak ezt szívják!”) Csalókán papírpénzt, „jó kis cash-t” utánzó vécépapír várja sorsát elefántcsont gurigán. Mellette, jobbra üdítőkkal rakott hűtő; egy Tiger sört bontana, de nem tud, nem lehet, mert nincs. (Két éve semmi. Feldagadt a lába, belilult az arca, le kellett állni.) Bekapcsolja a tévét. „Kard vagy káosz” feliratú bögréje alján madárlátta, gyümölcsös zagyvalék, becsókolja: hú, de szar ez. A fűtőszálas ülőke andalító zenét játszik, a tévében Karl Varmannról, az értelmiségi csúcsparazitáról szóló filmecke.

KARL VARMANN!

CIRKUSZELLENESE!

SZEMÜVEGES!

(Látjuk a valószínűtlenül nagy szemüveget.)

A rothadó külföldről szervezkedik!

(Hatalmas közeli az orráról.)

IDEGENBEN ÁSKÁLÓDIK!

(A kamera szinte belemászik a szájába.)

ELŐKÉSZÍTI A BEPLÁNTÁLÁST!

A nagy BÁBJÁTÉKOS.

A szuper PÓK.

NE itt csússz-mássz, VARMANN!

(Varmann archív felvételtől kárál, sipít: „Minden embernek jár az Igazi, individuális, humánus, heurisztikus és absztrahált művészet!” Öklét rázza, szája habzik. Aránytalan arca az egész képernyőt betölti.)

ALAMUSZI!

PLÁNTÁLNA!

NEM FOGSZ, MOCSONK!

CUKROS BÁCSI! FÉRCEMBER!

MÉTÉLY!

Mitől vagy ilyen ZABOS, Varmann?

Szipolyoznál? Szép kis FLÓTÁS!

A VARMANN VÍRUS bármikor visszatérhet!

(Aztán Karl Varmann mesefiguraként ekrazitot kötöz egy hídra, egérpofával kirágja az Anyaföld térképének zsákját, olajat önt egy óvodatűzre, hófehér cicák közt agyaras, fekete rőfiként virul.)

Vírust injekcióz az idősekbe. Patkány, tetű, kullancs, görény, vérszívó képében jelenik meg. Vészjósló zene.)

NEM HAGYJUK A BEPLÁNTÁLÁST!!!!!!!!!!!!

Unja. Kikapcsolja. Belei petárdáznak, lábfejére hű tigrise, Julius telepszik. A tigris nyakában hordócska, benne a legdrágább (ne tagadjuk, import) viszki. Hány rosszindulatú firkászt, hány szervezkedő szenátort, hány nagymellényű tárgyalópartnert rémített már halálra a Haza nagyobb dicsőségére e nagymacska...

Csipetnyi eredménnyel (nagyobb volt a füstje) végez. Bezzeg mikor nem kéne, akkor szivárog. Fecsérlő lendülettel tép az illatos papírból. Töröl. Felhúzza. (A gatyát.) Lehúzza. (A vécét.) Cápá alakú vécétartályból zúdul a víz. Csúzosan talpra áll, talányos szédülés lepi meg, guta kerülgeti (?), mi a ku... Elmúlik. Na! Nehogy már ma legyen bennem a devla! A felfordított teknőspáncélban pihenő rózsaszappan érintetlen marad. Zuhanyozhatna is (mikrofon-zuhanyrózsa!), de nem teszi, keveredjenek csak Roxanne aromái a cirkuszszagú uralkodó kipárolgásaival. Ez kell. Ma is.

Félig szítt szivarjával ajakán bosszúsan téntferg. A szoba másik, faragott oroszlanlábakon álló asztalán levelek halma, a diplomácia avarja. Egy álmos leopárd ketrecben, oklevelek stószban, bullák, díszdoktori talárok, szárított húrok, agancsok, gyertyatartók, nedűk, plecsnik, amulettek, pakettek, büsztök, idegen (mulatságos) bálványokkal tömött vitrinek, totemek, akváriumok, herbáriumok, triptichonok, egyenruhák, egy karvaly kalitkában, testi szerelemről készült fotók kollektívái, díszszekerce és kitömött törzsfőnök egy távoli esőerdő mélyéről. Testvéri hatalmak portékái.

Elemzők, ott, idegenföldi univerzítások viperafészkeiben, ilyen 'lógusok, olyan 'áterek, s ti, historikusok mind, mit nem adnátok, ha beleláthatnátok most a füstgomolyban villámló gondolatokba... mi cikáz e füstfelhőben? A hatalom totális teljessége és teljes üressége? Rókapolitikai machinációk? Az önkény parcellázhatatlan kéje? Nem. A reggelire gondol most Luigi korgó gyomorral, kopogó szemekkel.

Csizmáján át felölti SSC Trapez feliratú tréninggatyáját. Alsót nem vesz: fő a szabadság, a genitáliák szabados bimbamja. Hetvenes

éveit taposó, rozsdásan fitt férfi; algásodó szemei mélyén még ég a tűz, itt-ott szuvas agyari a vicsorgás és a diadalmosoly ötvözetét csattogtatják. Félig-bohóc-félig-hóhér arcán egykor kackiás porondmesteri bajusz hervadozik. Pufók, de nem pocakos, alakja boldog jövővel terhes. A hozzá közel álló meg nem nevezett források azt nyilatkozták róla egy külföldi riportban torzított hangon, hogy heves, türelmes, nyugodt, lobbanékony, érdeklődő, önző, nagylelkű ember.

Fogmosás és zuhanyzás helyett, ahogy férfihoz illik, nagyot turházik a pandamackót formázó mosdóba (placcs), s terhesasszonyi étvággal reggelizni indul. Nyakában oroszlánfog és üres töltény, a töltényben méregerős chilik pora; pórusaiban úzhetetlen elefánttrágya, pattogatott kukorica, perec, sok nőről sokféle virágpor emléke, erjesztett gyümölcsök illata (pedig két éve semmi! alul meztelenül grasszált a stúdióban! élő adásban! épphogy megúsztuk! majdnem meglátták! be akarta jelenteni, hogy felosztja a birodalmát a gyerekei között, hirtelen ötlet vezérelte, ilyet előtte soha nem csinált, muszáj volt leállni); reggelire poliphurka várja parfümön pirított kolbászkákkal és ananászvánkoson pihentetett kengurucombok keselyű-tükörtojással, abált zsiráfnyelvvel, áfonyás-csokis kőcirkusztortával.

2

Rakott asztalnál, aszkétagirhesen, Luigi tanácsadója, Szurkovics görnyedezik. Gebe horpasz, nikotinsárga szakáll; halántékán lüktető ér, kék folyó pergamenszín bőr alatt; csillogó koponya. Szurkovicsunk levette Luigi válláról a kormányzás csip-csup terheit.

Ne mutogass nekem grafikonokat, bassza a szemem! – mondja a Porondmester, ha Szurkovics a gazdasági mutatókkal akarja igazolni egy-egy tanácsát.

– Az én grafikonom a nép mosolya! A valósággal pepecselj te, én álmodok, eszek, iszok; ne számokkal gyere, bort tölts, a számoktól józódik a szemem! Mesélj inkább a legendáimról! – parancsolja Luigi most is, mint annyiszor. Nem tudja megunni a népi képzelet varázsát.

És Szurkovics mesél. Beszéli, hogy Luigi minden könyvet olvasott, az egyszerű embert csak megjátssza. Nem, Porondmesterünk valóban egyszerű és bölcs, hisz olvasni sem tud, ezért szónokol mindig, úgymond, fejből. Már nem is él, az csak egy dublőr. Golyóálló mellényt hord! Dehogy, pont az a baj, hogy nem fél, óvatlan, ebből még komoly baj is lehet. Idomárok nélkül vegyül el a nép között. Éjszakánként kantinokban tűnik fel, ivóversenyeket nyer, bodegákban bűvészkedik, söntésekben vazel célba a rózsaparaszttal. Lebujokban zongorázik, és szisztémaellenes dalokat énekel röhögve, szájában az elmaradhatatlan szivar. Iszik. Nem iszik, nem bírja már, gyenge. Sosem ivott, ő ilyen. Ő erről nem tud. Ha ő ezt látná, nem hagyná! Muszáj így, máshogy nem lehet. Ilyen emberanyagból ezt lehet kihozni. Két órát alszik egy nap. Nem is alszik, pár percet szendereg. Hihetetlen a munkabírása. Tigrisvért iszik. Minden ki van számítva, a ruhái, a beszédei. Dehogy! Ösztönös zseni! Jót akar. Gonosz. Szenilis. Mindenre emlékszik. Nem is ő énekel. Mindig élőben énekel. Szurkovics irányítja. Szurkovicsot már rég kinyírta, a tigrisével tépette szét, a családjának a szeme láttára. Öreg már. Mi? Szeretnénk mi úgy kinézni öt év múlva, mint ő öt éve!

– Kuhuhurrva jó! – nyerít Luigi. Neki ez a híradója. Népem, mindenem!

Amiről jobb, ha nem tud, arról nem hall: hogy susogják ezt is, pedzik azt is – röhögnek például azon, hogy biztos döngeti Szurkovicsot. Vagy Szurkovics döngeti a család szégyenét, Szilvesztert. Beszélik, hogy egy titkos palotában élnek. Hogy a palota alatt nagy bunker van. Hogy ott ül és retteg a Cirkuszhaza Atyja a Palazzóban. Hogy nagyon megöregedett. Hogy trotli. Hogy bevizel. Ezeket nem mondja el Szurkovics. Nem kell. Ő erről ne tudjon.

Luigi családja érkezőben, míg idáig fáradnak, a legendák után Szurkovics pirítóst majszolva, gyomorfájós ábrázattal röpke tájékoztatást tart az ünnepség előkészületeiről.

– A motoros számot továbbra sem forszíroznám – reszkírozza meg.

– Eldöntött – mordul Luigi.

– Veszélyes, nagyon veszélyes – próbálkozna a tanácsnok.

– Ha nem lenne az, nem lenne szám. Zanák megmondta – mondja Luigi.

– Gondold át! – mondja Szurkovics.

– Kész. Következő? – zárja le Luigi.

És peregnek a gyors döntések kalapácsát váró kérdések. (Mint a motolla.) Lesz-e elvegyülés? (Lesz.) Vastag brifkó? (Álljon készen!) A közönség kérdezhet a tévében? (Kérdezhet.) Ki nyerje a szépségversenyt? (Döntsünk ott!) Kötél? (Kötél.) Osztunk elnöki kegyelmet? (Nem.) Szurkovics rajongja gazdáját, és tart tőle. Irigyli animális jókedvét, étvágyát, libidóját; csodálja energiáit. Amíg ő izzadva, sok-sok olvasással, töprengéssel a cél és a szentesítendő eszközök ördöglakatjának a forszára próbál rájönni, Luigi böffen, nyitja, továbblép. Míg Szurkovics azon mereng hűlt káfféja fölött, hogy az intézmény formálja-e az embert, vagy az ember az intézményt, Luigi megeszik három lámacombot csemcsegetve, levált két szenátort, és „beviribél egy kisebbecske vödröcske viszkicskét”. (De nem ma, két éve nuku!) Most meg épp a kvázi előétel poliphurkából repetázik a nép nagyszerű gyermeke. Csak azért is. Lapátol. Egész népe helyett.

– Jó ez a polip! Na! Szedjél! – mondja Luigi.

– Köszönöm, nem!

– Pedig jó. De tudod, mikor ettem a legjobbat, Szurok? Amikor egy bányaomlást túléltem csapattal száraz kenyérré kent avas vakondzsírt ettünk, míg halkán sírtak, de örömben azok a marcona klapek – mondja, és letörli álláról a poliphurka levét.

- Ez jó, ezt mondd! – jegyzi meg elismerően híve, tanácsnoka.
- Mondom.

Míg végigszaladtak minden fontosnak tűnő kérdésen, beszivárgott a klán. Szurkovics lassú, oldalazó távoztában még közöl urával pár jelentéktelen részletet (a resztlit), majd orrát a teatralitást sem nélkülözve kifújja, és eliszkol.

Az asztalfőn a Haza Porondjának uralkodója, Luigi ül szórakozottan, az előételtől jó hangulatban, fejben félig még a baldachin alatt: hm, tényleg megnőtt a segge. Az asztal szélén gigáját dzsúzzal locsolja zákányosan az első fiú, Alexander. Börmellénye alatt feszülő muszklik. Élveteg, vöröslő fej. Érdes borosta. Nyugtalan ütvefúrótesttel fészkelődik, mint bika, kinek orrlyukába dongó tévedt. Erőművész és vadpolitikus, mint az apja, de labilisabb lélek. Némiképp lefokozták nemrégiben egy aprónak látszó, de veszélyes ügy miatt (nem derült ki semmi, de); a Nemzeti Szoptatási Tanács elnöke most, nem tudni, meddig tart e büntetés, egyelőre mással nem foglalkozhat. Harcászati kiképzést is kapott. Óránként meg akarja támadni a rubénokat. Lövetne, csihpuhiért hörög, részéről jöhet a haddelhadd! Mire várunk? Mellette felesége, Cindy, idegen, de befogadott, babonás cirkuszművésznő.

– Maradt otthon talizmánom, kellett sietnünk annyira – rágja a fülét a másnapos Alexnek.

Lédús jószág, jó táptalaj. Csupa haj, csupa nyak, csupa bőrkivillanás; karcsú, éles csontokból épült nősténykatedrális. Itt ül Alex és Cindy fia is, az egy szem unoka, az ötéves Kicsi Alex, és egy játék puskával lövöldöz a szüleire: láttam anyáékat csókolózni, láttam anyáékat csókolózni! (Ó, mikor majd megtudja, hogy itt minden az ő nevéen van!) Az unokától ellágyul, a menyéről foggal tépné a melltartót az uralkodó; alig is leplezetten mustrálja. A nő is érzi ezt, jaktejes kapucsinója felett zavartan rebbenek pillái; ajka puha csókpamlag, öle örvény, melle perzselő hormontűzvész.

Alex öccse, Szilveszter is itt gubbaszt mulyán. Volt már zenebohóc-, artista- és késdobáló száma is, most pedig, kevés sikerrel, egy

makacs főtt-tojás-héjjal bajmólódik, ami ráragad a fehérjére, nem jön le egyben. Egyik száma sem ilyen vicces, mint ez, a tojásos. Szeleburdi. Őshettikán harci díszben feszít, oldalán Trapezius kori fegyverek csengenek, nehéz, ősi mellvért nyomja szívét. Aura és kisugárzás nélküli, de jó szándékú emberke. (Bal szemében apró csipa.) Mikor olvas, mozog a szája, számoláshoz mindkét keze ujjait segítségül hívja, éjszakánként gyakran csikorgatja a fogát. Ritkás szakálla a kamaszkor krátereit takarja, már amennyire. Nem ő a legélesebb zsiráf-vágó bárd a hettikán mamutfenyőből kifaragott konyhaszekrényfiókban; a Szurkovics által kidolgozott cirkuszvallás hű bakája. Ő a Tévedhetetlenségi Hivatal vezetője. Egy nyaktörő motoros számmal lép ma fel. Apja nem hajlandó beismerni, hogy nem Porondra termett. (Forszírozza!) Az esti motoros szám koreográfusa Frank. Ő a Népi Idomárok vezére is. Kemény, komoly ember. Ő is tudja jól, hogy Szilveszter nem alkalmas a mutatványra, de ez a pozíció a pénz özönével jár, ezért nem hangoztatja, hogy rizikós a dolog. Meg tudjuk csinálni, meg tudjuk csinálni, ezt szuggerálja hetek óta Szilveszterbe. A reggeli elköltése után is várja, egész nap gyakorolni fognak, ma is kell, tán nem késő.

Luigi lánya, Thalia, felsőbbrendűen néz el családjá fölött. Önemésztő, veszélyes művészet sugárzik belőle. Ruganyos-könnyedén csinál viccet a tömegvonzásból. Idomárként is fellép, néha, de inkább olvasni szeret. Fanyar, okos és mélabús; külföldön pallérozódott. Szarkasztikus, keserédes, talányos.

Luigi, hogy ivadékai nem a marionettjei, elfogadni máig sem tudta. A cirkusznak mennie kell. Minden gyerek hozni tud valamit. Szilveszter sem maradhat ki. Ez van. Luiginak az ősei is cirkuszosok voltak, hetedízíglén. Zsonglőrök, fakírok, hasbeszélők, akrobaták, idomárok, bűvészek, buffók vére: Luigi vére. Apja erőművész, anyja bájos bohóc vala. Az volt a világszámuk, hogy a bohóc (a mama) az erőművészt (a fatert) cukkolta. A Porondmester egy lakókocsiban született az országúton, két előadás között. Ahogy Varmann írja, igaztalanul, cirkuszellenesen, a hírhedt Luigi-életrajzban (KARL VARMANN: *Egy pancsolt, rendpárti úr-szolga rezervátumban létrejött posztcirkuszhubéri zárványmanézsgettő porondplebejus kvázikirálysága*, ExGrandTrapez Publisher, 790 old.):

Tagadhatatlan, hogy nem kevés zenei talentumról árulkodtak korai, eklektikus, bájos és szubverzív munkái, de nem a magas művészet ethoszához méltó és elengedhetetlen szorgalmas robottal abszolválta éveit, hiába hívta egy neves zongoratanár, hogy szökjön meg a cirkusztól, és járjon hozzá. Ehelyett, tán kalkulálhatóan, de mindenképp a művészet szerencsétlenségére, a széles néptömegek habkönnyű szórakoztatását választotta. Al-, fél- és felvilági figurákkal ismerkedett meg, s szárba szökcent szisztémákon átívelő, szikrázó, ámde konfúz karrierje...

A Palazzóban már csak a szülők laknak; a gyerekek a saját kis birodalmaik felett basáskodnak emberien. Thalia a gumicukoripart, Szilveszter a plüssgyártást gyámolítja, Alex a rózsaföldeket dirigálta, míg fel nem függesztették. (Nem fog ez soká tartani.) Ma itt vannak mind, tegnap fotózás volt a Kőcirkuszban; a teljes összhangot demonstrálták. (Emberpiramis. Szilveszter többször leesett, de csak visszamászott végszóra, csíííz.)

A mama, Luigi neje, az Ezüst Pingvin-díjas Lady Jump késik. Ő is elmúlt már hetven; évente egy milliméterrel csúszik odébb a rúzsa. Beteljesült, de ellobbant tehetség. Várják. Addig nem kezdik az evést, míg nincs itt mindenki. Nem kezdik, de azért csípnek egy-egy falatot. Rágnak, mintha nem rágnának. Végre aztán Jump is megérkezik varázsgombafelhősen, fosztottmadárfészek-frizurával, mezítláb, megállapíthatatlan színű pongyolában. A dúsan fáslizott akrobataveterán ruganyát vesztett tomporára omlik, s az ernyedte Luigit kezdi döfölni feddése lándzsájával. Nem tudja, de sejti, kivel volt az éjjel már megint ez a – tegyük hozzá, szerinte – mamlasz, uralkodót alakító bohóc, de fellázadni nem fog. Nem is akar. Hisz egy házastársi forradalom után nem foglalkozhatna azzal, amit szeret, ami az egyetlen öröme: a konyhaművészettel. Újságot szerkeszt, főzőműsora van, receptet gyűjt, könyveket ír. (Lady Jump: *Tengernyi újabb tengerirecept.*) Átkoplalta ifjúságát a Porondért, hát most főz és eszik. Az egykori kaucsuklány drabális körvonalakat vett fel. A nép imádja. Luiginak s így a Hazának szüksége van a keltészta-testű nejre.

- Láttam egy olcsó szigetet. Egy színész árulja – mondja Jump, csak úgy mellékesen, fogai közt varázsgomba-maradékkal.
- Mit csináljak én ott? – kérdi Luigi.
- Fél év ott, fél év itt. És Szilvesztert meg hagyd már békén! Muszáj csesztetned? – vált irányt Jump.
- Ezt most ne! – mondja Luigi.
- Fél évet pihennénk, addig itt Szurkovics tartaná a frontot – folytatja Jump.
- Persze, jó, hogy nem mindjárt Balambér! Szurkovics!? Nincs kisugárzása. Kisugárzás nélkül nem lehet. Két perc alatt cincálnák szét. Meg az a kasztrált vócséja. Ugyan már!
- Van három gyereked.
- Korai.
- Reménytelen vagy.
- Szurkovicsot a farkánál fogva akasztanák fel. Kitépnék a beleit – mérlegel Luigi.
- Le is vagy fogyva, rád férne egy kis pihenés.
- Nem vagy aktuális. Előbb bab, aztán fing – mondja Luigi.
- Megint hisztizel.
- Nem.
- De hisztizel!

Jump változik. (Vagy a varázsgombák változnak zsebében?) Régen nem volt ily nyughatatlan. Hivatalosan sohasem lázadna Luigi ellen. Azt gondolja tán, hogy bárcsak vége lenne már ennek az egésznek, de abban is egészen biztos, hogy Luigi után csak valami rosszabb jöhet. Ritka interjúiban olyanokra ragadtatja magát, hogy „Luigi a főnyeremény, amit a História csak úgy hozzánk vágott”. Igazság szerint mindig is szerette a főúrisággal vegyülő varacskosságát. Szerette, hogy ha nem alszik, akkor is friss, sőt frissebb. Hogy nem nevelgeti a gyerekeket, hanem szórakoztatja őket, közönséget csinál belőlük. („Ez nem ridegtartás!”) Nem somfordál, berobban. Szerette a nagy rösst, szerette a nagy garrt. A svungot! A kraftot! A sebbel-lobbalt! Hogy mindig készen áll, bármire. Hogyha csak ül, akkor is érdekesebb, mint bárki más, aki tótágast áll. Hogy nem oson, csörtet! Nem ő az erős személyiség, hanem a többiek gyengék. Valami ilyesmit gondolt. Hogyha mamlasz is, nagystílűen az. Dicső vaginaportyáit se bánta, tudta, hogy nem boldog tőlük, tudta,

hogy hímbánat emészti, kielégíthetetlen hímbánat. A hajszalakat kabátján, sliccén, gatyáján nem számolgatta. Nem mérlegelte a foltokat sandán: ártatlan foltocskák? Árulkodó bűnjelek? Idegen nőstények szagát nem kutatta. Hogy is mehetnének nyugdíjba, gördülhetnének be a remízbe? Ez nem az a pálya. Vagy tán lenne egy idős, karizmatikus vezetőknek létesített kis luxusdácsa, hol békésen üldögélnek a medence mellett, és parancsokat osztogatnak a személyzetnek? Hol természetes módon megpróbálnak egymás fölé kerekedni, kedvezményeket, előnyöket kiharcolni?

– Meddig jár még itt ki-be ez az ázott földikutya? – kérdi most Jump, Szurkovics hűlt helyére mutatva.

– Használható. Kell – vakkant Luigi.

Csend.

– Mi volt reggel az az idegbajos kopogás a folyosón? Beszökött egy gazella? – kérdi Jump kajánul, és egy kővé száradt vidámító-gomba-darabkával fejen köpi férjét.

– Én nem hallottam. Együnk, drága családom! – tereli a témát a családfő, és alaposan megsózza a delfinkrémet a hettikán vízholdó kislányt mintázó sótartóból.

– Tényleg, apa, minek nekünk ez a Szurkovics? – kérdi Alex vérszagot orrontva.

– „Kevesen látják ilyen világosan azt a sötétséget, ami a tömeg” – mondja orrhangon, Szurkovicsot parodizálva, Thalia.

– Így van. A gonosznak még sosem voltak ennyire divatosak a göncei. Ha apa nem segítene, a nép egyedül a szakadékba menekelné – mondja Szilveszter.

– Mit tudsz te a népről? És mit tud a nép magáról? – hecceli Thalia, még mindig figurában.

– Ne kezdjed az ellenség szólamát fújni! Ott vannak a termeszek. Hát ott népuralom van? Igaz, apa? – kérdi Szilveszter.

– Tudtátok, hogy az úr steakillatú? – kérdi Jump kissé kásásan.

– Zabáljunk már! Itt ma mindenki kandidál? – csattan fel Luigi, és arcán tikek apró csapata halad át.

Mennyivel könnyebb a népet és a menazsériát idomítani, mint a családot... Három gyerek, egyetlen unoka! Meddők ezek? Húsz maszatnak kéne itt rajcsúroznia. Abból a rahedli zabiból légiót

lehetne szervezni, de azokat nem vállalhatom. Régi rémálma, hogy a zabigyerekek zombihadseregként megjelennek. Luigik minden színben és méretben, női változatban, göndör, vörös, szőke és szep-lős Luigik, és együtt azt mondják: aaapaa! Itt szokott felriadni. Ezért nincsenek Luigi-hasonmásversenyek, pedig igény volna rá, de nem szabad. Mi lenne, ha feltűnnének a lázálmok szereplői? (Apaaaa!)

Esznek. Marcangolnak. Luigi jóformán tele is van. Már csak zöld-hályogos szeme kívánja az ételt, rendetlenkedő gyomra nem.

Látszólag Szurkovicsra semmi szükség, valóban. Nélküle mégsem működne a szisztéma. Alázza s kacagja ugyan a Porondmester, de nagyon is odafigyel tanácsaira, felméréseire, túlcizellált (mizellált) gondolatmeneteire.

Te az agy, én a fasz, csak együtt győzhetünk – mondja neki, ha a lét értelmetlenségének az értelmének az értelmetlenségéről vagy miről kezd rinyálni a szikkadt szárnysegéd. Szurkovics kell az egyen-súlyhoz, együtt eladjuk a ganajlét eperlikőrnek!

– Egyél, Kicsi Alex! Fogyassz! Miért nem eszik ez a gyerek? – kérdi Luigi aggódva. (Kicsi Alex, utolsó reményünk.)

– Már evett ő – mondja Cindy.

– Húst egyél, gyerek! Csak tologatja az ételt! Ne hebrencskedj! Húst! Cupákot! Egyél! Finnyás a gyerek? Ne legyen finnyás! És ne hintázz a székkal, elesel! Húst egyél! – türelmetlenkedik a vezető.

– Húst nem eszik – mondja Cindy.

– Nem eszik húst? – kérdi Luigi.

– Sajnálja – mondja Cindy.

– Sajnááálja? Mit? – ámuldozik Luigi.

– Sajnálja az állatot.

– Akkor egyen halat! Ott a delfinkrém – mondja Luigi.

– Ne ezgeecíroztasd már – böffen halkan Jump.

– Csak mondom. Mondani se lehet? Egyél akkor halat! Itt a delfin.

– A delfin az nem hal – mondja Kicsi Alex.

– Akkor mi? – zavarodik össze Luigi.

– Emlős – mondja a Kicsi.

– Ezt nem hiszem el. Tápos a gyerek! Poliphurka? Tudod te, hányan ehetnek poliphurkát?

– Hútsd le magadat! – mondja Jump.

– Parfümön pirított kolbászkák? Ananászvánkoson pihentetett kengurucombok keselyű-tükörtojással? Abált zsiráfnyelvvel? Áfonyás-csokis kőcirkusztortával?

– Hagyd már abba, rámegegy a szívedre, Luigi!

– Delfinkrém! Más örülne, ha ilyet ehetne! Nincs tengerünk! Ezt úgy kell behurcibálni, nem olcsó mulatság! – üti az asztalt Luigi.

– Jó van már!

– Ha én ilyet ehettem volna! Negyvenhárom éves koromban haltam először a delfinkrémről!

– Hagyd a gyereket, eszik majd, ha éhes. Mikor lesznek a kivégzések? – kérdi most Alex, ki lassan magához tér.

– Kisfiam, eszünk – mondja Jump.

– Tényleg megmacerolta? – kérdi Alex.

– Igen, van ilyen – mondja Szilveszter.

– Állat ilyet nem csinál – szól a nép hangján Thalia.

– Hát nem – mondja Jump, lendítené tovább a beszélgetést, itt van Kicsi Alex, kíméljük.

– Egyetek, a pingvinvérelekvárt kóstoljátok meg!

– Most jön a szöveg, hogy minek vesz fel slicces gatyát? Miért csodálkozik, ha utána megmacerolják? Igenis, vigyázni kell a nőkkel! – mondja Szilveszter.

– Ez van nem egyszerű – árnyalná Cindy, de nincs hozzá szókinccse.

– Macika, te ebbe most ne szólj bele egy kicsit, jó? – mondja Alex.

– Dehogynem, mondja csak! – biztatja Thalia a sógornót.

– A férfi is felelős, ha rárontanak is, álljon ellent – mondja Szilveszter.

– Mondani nem, azt jelenti: nem – mondja Cindy.

– Nem lehet, hogy pont fordítva történt, és a férfi macerált? Csak halkán kérdezem – mondja Thalia.

– Az nem bűn. A hímnek kezdeményeznie kell. Különben nem ülnétek itt. Majd udvarolok utána, ha jó volt – mondja röhögve Luigi.

– Így van. Amúgy unalmas ez a nőkérdés. Nálunk ez megoldott, minek ragozni? – mondja Alex.

– De külföldön van most sok nő hatalmon, ugye? – kérdi Cindy.

– Nőt a politikába? Hogy mindent összevérezzenek? – löki oldalba Luigi Alexet.

– Még mindig jobb, mint ha buzik lennének ott – mondja Alex.

– Miért, mi bajod van a buzikkal? – kérdi Thalia.

– Csinálják négy fal között, de ne legyen már kötelező! – mondja iszapos szemekkel Jump.

– De hát anya... – szólal meg Szilveszter. Megfagy a levegő.

– Jaaaaj, Nyuszi, de tudod, hogy téged szeretlek! – öleli át kisfiát a csukló, sűrűn bandazsírozott Jump.

– Na jó, én ezt nem hallgatom – mondja Luigi, és felpattan.

– Hova menekülsz, ne menekülj, légy szíves! – civódna tovább az asszony.

– Buzi, mert úgy nevelted! – üvölti Luigi, és pufogva elhagyja a pástot.

– Hisztérika! – kiáltja utána élete párja.

– Inkább azzal foglalkozzunk, hogy került egy egész fotóalbum a külföldi sajtóhoz a Palazzóról! – veti fel Alex.

– Tudtátok, hogy hét éve nem ültünk így együtt? – mélázik Jump.

– Azt hiszem, anya, ez nem teljesen véletlen – mondja Thalia.

– Az lenne az igazságos, ha a hóhér megmacerolná a csajt! – mondja Szilveszter, de már senki nem figyel senkire.

Esznek. Villog az eszcálg. Jump nem eszik, elbóbiskol. Lehanyatlak. Szuszog a levegő királynője, ki sosem használt biztosítókötelet, most legyőzte a varázsgomba. Talán már egy szebb vidéken száll szárnyas vízilovakon. Ez van. Emberek vagyunk. Aluszékonyak.

Eszegetnek a reggel zátonyán, apjuk nélkül. Nem éppen úgy, ahogy bélyegeken, pólókon, sapkákon leledzenek. Ó, az egészen más, ez csak természetes! Ahogy az egyik bankón Luigi szappanbuborékot fúj apró-cseprő gyermekeinek. Ahogy egy másikon bölcsen szónokol a rózsaföldek szorgos szántóvetőinek. Ahogy a legnagyobb címetlen tanácsokat oszt tudásainak a Központi Laboratóriumban. Nem. Ezt itt most nem tesszük ki az ablakba, nem oda való. Ezt az elvonult sirokkót követő családi légkört nem kell látnia a népnek. A népnek ideálok kellene, miket követhet.

Mozgott volna tovább a családi tektonika, s működésbe léptek volna rég elfeledett aknák is, ha Luigi nem bontott volna asztalt viharosan, de bontott, s már át is öltözött, teljes porondmesteri ornátusban pompázik. Gyors, gyakorlott átöltözés volt; a cirkusz embere egy pillanat alatt öltött új ruhát. Nincs sokfajta ruhája, mit a nyilvánosságának szán, csupán négy hacukatípus. Van idomári: könnyed, tökszín szafariruha. Van szarköpőbogárzöld katonai uniformis, fagyaltárusfehér öltöny, meg ez, a porondmesteri. Uralmi kosztümök, álcák, maskarák glédái.

Az örökösök a balkonon sampájnoznak lebegőn. Koccintanak, beszélgetnek, töltenek, koccintanak, finoman, kora van, egészségünkre. Alex, Szilveszter és Thalia.

– Külföldön nem kéne pelenkázni... rutinműtét. Aznap hazamehet – mondja Thalia, s poharában a maradék gyöngyöket hintáztatja.

– Nem is kell pelenkázni – méltatlankodik Szilveszter.

– Ezt már mindenki tudja. A nép mindent tud – mondja a nővér.

– Tomboltak a Cirkuszban múlt héten is – mondja Szilveszter.

– Ne abból indulj ki, amit ott láatsz. Az egy szűrt tömeg. A morgoló-dókat kimazsolázzák. Nem tudtad? A többi otthon duruzsol. Régi imákat mondanak. Soha nem volt ilyen erős a régi vallás! Alig várják, hogy vége legyen.

Szilveszter nem érti.

– Dehogyan! Hálásak neki. Ti is tudjátok, hogy mennyi mindent épített! Felemelte ezt a népet! Tudod, hány embernek ad kenyeret?

– Voltál már az Öregek Városában? – kérdi kandin Thalia.

– Régebben – mondja Szilveszter.

– Irdatlan állapotok vannak. Csak poshadnak, csak zsugorodnak – mondja, és merengőn a távolba néz a kritikai szellemmel megvert ifjú hölgy.

– Handabanda! Még soha nem élt ilyen jól az átlagember – szól közbe Alex is.

– Akkor te minek élsz külföldön? – kérdi Thalia.

- A gyerek miatt. Az iskola miatt. Cindy miatt. A tenger miatt.
- Aha. Persze.

Szilveszter felbátorodik.

- Itt még a férfi még férfi, a nő meg még nő.
- Tényleg el van buzulva a külföld, Thalia – teszi hozzá Alex.
- És ott nem nyúlnak bele a kasszába? Régen kivitték, most legalább itt marad a haszon, mert mi vesszük ki. Munkát adunk, kenyeret adunk, cirkuszt adunk. Nálunk nincsenek koldusok! – darálja a tagadhatatlan igazságot Szilveszter.

– Ma több helyen is néma tüntetések voltak. Hatalmas az elégedetlenség – mondja Thalia.

- Azok színészek. Varmann műve.
- Figyelj, külföldön szabadon fiúzhatnál. Beülhetnél egy káfféra, bárhova, bárkivel, bárm... – mondja Thalia.

Szilveszter torpedósan, csapkodva el.

- Most meg mi baja? – kérdi Thalia.
- Ezt most miért kellett!? – mondja Alex.
- Reménytelenek vagytok. Az előbb nem ő utalt rá?
- Az más.
- Miért más?
- Ő ilyen. Néha utal rá, néha megsértődik rajta.
- Hihetetlenek vagytok! Figyelj, és ha apuék komolyan betegek lesznek, piócás embert hívtok, vagy egy rubén klinikára menekítitek, ahol még túl is élhetik?
- Na jó, unlak. Tényleg megöregedett kicsit. Majd kitalálunk valamit, ezen dolgozom... – mondja lehalkulva Alex, mert feltűnik Luigi a balkon alatt.

– Ti meg mit pusmogtok ott, he? – förmed fel a magasba Luigi, mielőtt batárjára kaptat.

- Semmit, semmit, halihó, jó utat! – mondják a gyermekek.
- Azé'! – kiáltja Luigi.

Lovai farát paskolja kedvesen, aztán beszáll karizmatikusan. Erről a telivér vezetőről meri azt írni Varmann: „hatalmába fagyott, uralma borostyánjába zárult masztodon”? A bakon a kipróbált, mindent látó, semmit el nem áruló, diszkrét és odaadó, szeszmeghajtású, viharálló kocsis, Dzsordzs apó. Hogy vagyunk, Dzsordzs apó? („Ahogy akarunk!”) Akkor jól van! Aztán a lovak közé csördít, ahogy talán már

Trapezius idején is tette, a jó öreg. („Trapéz, Manézs, Rózsa, Kartács: gyíííí!”); dobognak az ezüstpatkók a lombalagúton át, interjú lesz; interjú, hol úgynevezett kemény kérdés még sohasem volt (kérdései csak a gyengéknek vannak), de voltak bizony bőven válaszok.

Luigi szívéből legördült a család, nélkülük, könnyebbülve, szabadon, rossz hangulat lábnyomaival gondolatain, a hatalom édes csuprát szájához emelni készen, sajátos tiptopságában, hintaján tovaring. Árnyként őrzi hű macskája, Julius. Hetyke konvoj suhan a Cirkusz1 felé, a propaganda ponyvaveres szívébe. Lószerszámok csilingje, díjnyertes nyihahák, aranynyakló, gyémántzabola, fényes gyeplő, ist-ráng és kötőfék; díszes ostor cserdül, ezüstpatkó dobban. Ünnepi interjú lesz az ő népének nagy öröme. Pálmafás elnöki út, dicső robogás. Hettikánia fővárosában, Grand Trapezben jubileum buzog; lüktet a kuplerájok gyertyafényben úszó belvilága, felszalagozott terek várják a népnek árját, cirkuszmisére hívogatnak a kitárt porondszentélyek kapui. A szentélyekből kihallik a szertartás, a tapsok, a nevetések, jó a műsor.

– S tigris léssen, ki tigrisként élt vala, mert minden az erőseké lesz, nem a gyengéké. Azé, aki megszerzi. A szépek boldogok! Minden hettikán testvére minden hettikánnak, és nem másnak! Ki hason lő tehát, lödd azt fejbe! – mondja a porondprédikátor.

Kinéz a hintóból, szétekint kánosan; nézi vadállatarcú, dzsungel-szagú birodalmát kéjesen. A honi táj soha nem elhanyagolt, de mindig vadregényes. A város körül kalyibák, apró odúk, nem létezik, hogy itt emberek élnek. (A madáretetőnk nagyobb, mint ezek a kuli-pintyók!) Éhes kutyák nyugtalankodnak láncaikon, szurtos gyerekek rugdosnak egy zománcavesztett, lyukas fazekat. Elnéz a másik oldalra inkább, hol míg csak az enyhén vérekes szem ellát: rózsák. Rózsaföldek. Fehér, sárga, rozsdás, erdei, gypű-, parlagi, molyhos és gyapjas rózsák. Hirtelen szeszélyből úgy döntöttünk, búza, árpa, rozs helyett, mellett rózsát ültetünk szerte az Anyaföldön. Szeszély? Hóbort? Hákli? Inkább zsigerien bölcs stratégia volt ez: így mindenkinek van munkája, és pompás illatok kergetőznek. Aki nem a szépséggyárakban (plüss, gumicukor, hűtőmágnes, csomagolópapír) dolgozik, az kint, a földeken. Kényes növény, sok vele a munka. Tény.

Harminc év nyakig rózsaszíromban! Összefolyik most. Mintha egy nap lett volna. Az is megvalósult, amit nem is terveztünk. Nem csak

csúcsok voltak. Nem. Lapályok, pangások, hepehupák, felröppenések, fokozatok. Az Álmos Négy Év, a Dicsőséges Hét Esztendő, a GDP Virágzó Nyarai, A Boldogság Téli Álma. Lázongások az autók, a kütyük, az újságok miatt. A „soha”, a „nem hagyjuk”, az „eddig és ne tovább” hangyácskái, egyem a szívüket, ment a rapli. Mitugrástak, aztán nem ugráztak, elenyésztek. Hát nem jobb most? (De.) Hiába írja Varmann a lehető legnagyobb kókánysággal, hogy

...a Haza Újjászületése? Ez bestiális túlzás. Hisz erő-e az, ha tagadjuk gyengeségeinket? Illuzórikusan, talán, igen, de pontosabbak lennének a Penetráns Épphogy Túlélés vagy az Erőből Valahogy Végül Mindig Visszakapaszkodás kifejezések. Hettikánia officiális nyelve azonban csupa túlfeszített húr. Ne árnyald, mondd ki! – ez az a priori parancs. A nyelv stukkóinak átfestése, a szintaxis kariatidáinak felöltöztetése bombasztikus álrevolucionizmussal már sok-sok éve megtörtént. Az e szemantikai csíny után születettek már nem is nagyon tudnak másképpen gondolkodni a polisz ügyeiről, ha egyáltalán, csak így: rikoltón! A politika nyelve egyik napról a másikra megtelt puskaporral. Egyszer csak már egy buszmegálló átadásához is hadiszerencse kellett. Komoly harcértéke lett a Haza legutolsó fűszálának is. Ha gyermekek kirándultak, az csapatmozgás, ha sorban álltak, az hadrend volt. Pregnáns frontszakaszok nyíltak harminc éven át itt és ott; átcsoportosítások váltak halaszthatatlanná, diffúz offenzíva indult, és tűzérségi fölény alakult ki az oldalszárnyakon furtonfurt. Luigi ajkán más lett a szavak holdudvara, a mondatok zenéje ágyúszóvá harsányodott. A beszédmódot a harcmodor, az integetést a szalutálás, a táncot a vigyázzállás, a nézelődést a megfigyelés, a pletykát a besúgás váltotta fel; séta helyett menetelés, ábrándok helyett tervek, mozdulatok helyett pózok, társaságok helyett alakzatok jöttek létre, fejlődtek fel. A trombiták harci riadót fújnak (állandó alarm!), dobpergés hallik szüntelen a figyelem fenntartására és elterelésére. Ha nem a poliszról szól a diskurzus, az persze más. Olyankor az álesztétikum dominál, porcukros jelzők, az eufemizmus csodaszere, a szépítés púderének pora száll, és tejszínhabos szavak csillannak a nyelv ezüstjén. A nyelv megadja a Porondnak, ami a

Porondé, aztán szivárványosan feldíszíti a kifejezés csicsás oltárát; eklatáns palástot ölt a grammatika.

(KARL VARMANN: *A tudatformálás szuggesztív bája*, ExGrandTrapez Publisher, 340 oldal.)

Így van, de hát a fejszesuhanás-egyszerűségű döntések nem is születhettek volna meg mérlegelő tutyimutyisággal, vagy, Luigi szép szavával, parttalan gyömöszköldéssel nem jutottunk volna el a kertkapuig sem.

Időközben szerény történetünk s benne Luigi fess batárján a városba ért. Az utcákon a csinos kis summácskák mellé járó friss kenyér illata száll. A levegő forrósodik. Feltűnik a szegények düledező ispotálya, kapuján felirat: „Ki születik, meg is hal!” Óshettikán bölcsesség, Trapezius mondogatta gyakran sámánjai körében.

Elmarad a Habaruk sugárúton szálló konvoj mellett a Gumicukor Gyár, a Plüssállat-Tömő Üzem, elmaradnak a Hűtőmagnes Raktárak, a Csomagolópapír Központi Irodája, az egykori rabszolgabazár, a Birkózóterem, az Akrobaták Háza (fejünkben régi előadások emlékének fűrészpóra száll). És mindenütt kantinok (meg bodegák, söntések, lebuajok), bennük az alattvalók rumban ázó értelemmel vigadnak. Luigi bölcs mondásaival van kikapétázva mind. „Nem kell nekem ahhoz jól éreznem magam, hogy igyak!” „Tegnap mulattunk, ma mulatunk, holnap, úgy tűnik, mulatni fogunk!” A bankok falai azt harsogják: „A kevesebb nem több!” A házakon Luigi és Trapezius gyémántmondai: „Ha nincs szüret, nem kell puttony!” „Ha még nem tudod, hova vinnéd, ne emeld fel!” „Ne méregess, inkább vágj kétszer, mint egyszer sem!” Kaszárnyák udvarán: „Senki nem tudja önmagát seggbe rúgni.” És ami nem látszik, a belső kis utcákban: lepátyoldák, teperológiai szakrendelések, baszodák, kupoldák („friss kudár lányok érkeztek”): a turistacsalogató, a legalizált, szentesített és üdvös prostitúció hivatalai. („Kurodák, baszodák, ájtatossági irodák” – molyrágta rigmus.) Ide bicegnek kankósan kepezstve a rohadék turisták, örülünk, hogy minket választottak! Elmaradnak a Kölyökccicaszobrok, a Kártyázó (márvány!) Szarvasbikák, s a háttérben újra és újra feltűnik (óriásbálnaként) az egész városra ránehezítő Kőcirkusz épülete is.

Újság van készítve a batár puha ülésére. „Luigi, mulattatónk, Napunk, fényes jövődönk.” „Megdupláztuk.” „Szeretett nagyapánk, apánk, testvérünk, férjünk: Luigi.” „Egyre jobban.” „Nem pihenhetünk.” „Nem állhatunk meg.” „Varmann és sleppje.” „Titkos paktum.” „Soha nem látott.” „Harminc esztendő.” Gyász hírek nincsenek. Nem kell borzolni a tragikus hirtelenséggel, a hosszú, méltósággal viselt betegséggel. Életre kél attól a halott? Nem. Elszomorodik az élő? El. Ezért van az, hogy ha meghal egy szenátor, nem azt írjuk, hogy meghalt egy szenátor, hanem azt, hogy kineveztünk egy újat. Derűsebb ez így. Vezércikk. „A heves popóhódolók, férfifarkedvelők, ülve vizelő fércek, ficamos anyjuk szégyenei áskálódtak, de nekünk vissza kellett vezetnünk népünket a boldog, felelőtlen kiskorúság nyugalmanak szigetére a felnőttkor prózaian háborgó tengeréről. Így szegült szembe a szálegyenes derekú, népies heroizmus a fenekező, egyenlősdit játszó erővel.” „Őshettikán szívvel!” „Tereink díszlenek.” „Nagy nap.” „Trapezius méltó utódjaiként!” „Trapéz vagy halál!” „Kard vagy káosz!” Elunja. Leteszi. Feltűnik az őshettikán király, Trapezius tizenhét méter magas szobra, lábánál fonnyadt rózsák tengere. (Na, szevasz, Lóbaszó!)

Szurkovics tar fejéből pattant a furfangos elmeszakra, ássunk le a mélybe! Kell ott lennie egy ősi birodalomnak! Ástunk. Volt. Lett. Nem hittem volna. Neki lett igaza. Pénzt, paripát, fegyvert kért az ásatásokhoz. Megkapta. Megcsinálta. Romok, verstöredékek, szobortorzók kerültek elő. (Köpte őket az anyaföld.) Aztán a majdnem egyben megmaradt Hettikán Kőcirkusz. Tárgyak. Szent iratok. A nagy hettikán naptár, amely mindent megjósolt előre. Hettikánok, a Cirkusz Népe! A vándor nép! Csodatrupp! Ez egy jó történet. Működő. Négy kaszt: artisták, idomárok, bűvészek, bohócok – és az igazgatókirály: Trapezius! Meg a szolgák és állatok. Micsoda múlt! Sátraikat hét tenger mosta! Szurok, Szurok, firnyákosan kikalapáltad!

Ring tovább a hintó. Elhúz mellette a Népi Idomárok egyik lovas bandériuma. Szép, sudár, derék legények. Hejj, fiaim! Sűrű harminc év, megáll benne a kanál.

Feltűnik a Cirkusz1 épülete. Előtte örök a vártán. Egy a sátor, egy a tévé, a porondellenes szólamok nem cirkulálhatnak összevissza oly egyszerűen. A műsort teljesen a hatalom szája íze szerint alakította ki Szurkovics, lépésről lépésre, fától fáig, konzseniálisan. Az erő kiváló ripacsának (ez nálunk nem sértés, a legnagyobb dicséret, kérem) untermannja felismerte a ripacséria erejét. A belföldi hírek eldorádós áradását a külföldi rémpokol ellensúlyozza; itthon átadták, megépült, megnyílik egyfelől, külföldön feldarabolta, megkéselte, pincéjében tartotta másfelől. Ez nem hazugság, hisz igaz egyrészt, igaz másrészt is a dolog. („Kinek igaza van, hazudhat egy kicsit.”)

Hősünket a sminkszobában a hivatalok falán függő képéhez teszik hasonlatossá mesteri kacsók. Ide egy bűverejű krém a hám eróziójának eltüntetésére, oda némi hájcsuszamlást megállító kence, emitt a rezes orrot sápasztják, amott a hóka részeket pirosítják, hervadt bajszát bikaszarvvá bővölik. A stúdióban majd a fényben lubickolva cicerézheti meg a pillanatot; reflektorzsengeséget kap, a rivalda örökkévalóságába kerül.

Kezdődik. Luigi a stúdió zongorája mellé ugrik egy tigrisbukfencel, és belekezd a „Mily jó szeretni a szerelem szeretetét” című slágerbe, tánckarral, kórossal, elefántcsont billentyűkön szaladnak a puffadt agarak, az ujjai. (Pár éve még tripla szaltó lett volna az a tigrisbukfenc...) Felhúzzák a magasba hangszerével és tigrisével együtt, megfordítják, s míg játszik, cerkófmajmok szaladgálnak a hátán, fókák tapsolnak neki, lángok nyaldossák a porondmesteri ruha szélét, légtornászok röpködnek körötte, és lent krokodilok tátják szájukat, várván a malórt. (Nincs malőr. Leengedik.) A dal után a riporternő mellé gurul a zongoraszékkal, futólag jelzik egymásnak, mindketten emlékeznek ama lámafejő versenyre, ahonnan az uralkodó a fővárosba telepítette a hölgyet, saját használatra, karriert biztosítva neki. A riporternő, Carmen, lárvává sminkelt arccal, túlzón tupírozott hajkoronásan szorongatja a megbeszélte kérdések fekete mappáját mellkasán.

CARMEN

Nagyszerű volt, szédületes! Sok szeretettel köszöntöm kedves vezetőnket, Hettikánia Porondmesterét itt, a stúdióban!

LUIGI

Köszönöm, és én is köszöntök mindenkit. (*Elbájolóan kacsint, nimbusza ragyog töretlen.*) Sziasztok, helló, népem!

CARMEN

Nagy nép, illetve nagy nap ez a mai. Harminc éve uralkodik rajtunk, saját kérésünkre. Köszönjük!

LUIGI

Köszönöm. (*Olvadó vajmosoly, meghajlás.*)

CARMEN

Mire a legbüszkébb?

LUIGI

Mindenre! (*Taps, nevetés.*)

CARMEN

(*Kebelduzzasztó mély levegő.*) Mondja, hogy bírta türelemmel a szüntelen támadásokat? Hogy lehet ennyi derűvel állni a sarat? Kibírni az ellenség undorító aknamunk...

LUIGI

(*Karját patriarchálisan széttárja, közbevág.*) Örülök, hogy úgy látja, drága Carmen, hogy derűsen kezeltem a legnemtelenebb attackákat is. Én is így érzem. Elsősorban mindenkor szeplőtelen feleségemnek kell megköszönnöm a kitartását, akivel negyven éve együtt fekszem, együtt kelek, egy a vackunk: szeretlek, Jump! (*Csókot dob a kamerába.*) Aztán az édesanyák, nagymamák, dédikék és a gyermekek szemének csillogásából merítettem erőt. A hősi halált halt katonáink golyó járta testéből felszakadó utolsó sóhajokat hallottam a vérrel kevert sárból. A katlanharcokban megsült kiskatonák néztek reám megfőtt szemekkel. A bőrt lyugató, a csontba fúródó srapnelek jártak az eszemben végig! A Hazáért kiömlő belső szervek adtak erőt. Lefolyó agyvelődarabkák egy idegen kisváros házfalain a naplementében, sípoló, lőtt tüdők, amputálásra ébredt honvédőink méltósága, a felsőtest nélkül is tovább menetelő bakalábak adták a ritmust, ez vitt előre... (*Szemében könny csillan.*) No, de az elmúlt harminc év a sok göröngy, a rengeteg kecmec dacára elsősorban a jókedvről, a szórakozás-

ról szólt. Volt egy kis strapa, de inkább piknik volt és fieszta. Madárdal, csillagfény, élet volt, ez tagadhatatlan. Hát csatában elhullt cirkuszi lovaink húsát falatoztuk légópincékben az elmúlt harminc esztendőben, Carmen?

CARMEN

Nem.

LUIGI

Egymást kajtattuk, egymást bújtattuk netán?

CARMEN

Nem.

LUIGI

Így is van. Voltak, akik azt mondták, hogy ennek a nagy jókedvnek meglesz a böjtje. *(Az asztalra csap.)* Nem lett igazuk! Ezt nagyon fontosnak tartom elmondani már itt a legelején. Nagyokat táncoltunk jó pár, rég elillant nagyhatalom sírján az elmúlt évezredekben. Ahogy a jóslatokban állt. És derűsek voltunk végig, de ha oda kellett csapni az árulók közé, akkor nem tétozáztunk, odacsaptunk. Keményen. Keményen és derűsen csaptunk oda, hisz tudtuk, hogy a nép normális többsége mellettünk állt, áll, fog állni. Nem nőtt hátunkra toll, nem bégettünk, nem hagytuk magunkat, már elnézést, mindig is úgy gondoltuk, hogy az nem járja, velünk ne packázzanak, legyenek már tekintettel!

(Nevetés, taps.) Büszke vagyok rá, hogy ilyen derűs és bölcs népnek lehetek szerény képviselője. *(Meghajol a nézők felé, tapsrobbanás. Ő is tapsol.)* Látja, szerkesztő asszony, ezért nincsenek úgynevezett választások sem. Sokkal, de sokkal igazságosabbnak tartom a kívánságműsorra, a toplistákra, a közvélemény-kutatásokra, az utca emberének véleményére, a nyilvános vécék falfirkáira támaszkodó kormányzást. Ahogy Zanák mondta, „a nézőnek mindig igaza van. Ha alszik, ha nem jön el, akkor is. Még a délutáni matiné nézőjének is!” A komolykodó bírók végeleáthatatlan pörös aktatologatásai helyett nem hatékonyabb és igazságosabb az embereket megkérdezni, a nézőkre figyelni egy-egy ügyben?

„Dehogynem!” – kiabálnak négy-öt helyről is. Orkánerejű taps. A kamera kerüli Luigi utóbbi időben elszaporodó tikjeit. Vándorol. Mást mutat, ha a száját törölgeti, ha a hasát simogatja ingerkedve, ha az

egyre gyakoribb, kába nyakkörzésbe kezd, ha fennakad a szeme. Ki van adva: tüsszentést, orrfújást, ásítást mutatni tilos. Pedig nem ritka manapság a vénemberes orrfújás, például. Most is előveszi a lobo-gónyi zsebkendőt: alapos, részletes, körültekintő, vénemberesen rigolyás mélyfúrásokba kezd, detektálás, raport, rajtaütés, utóvéd-harc, ellenőrző vizsgálat, akkurátus szemle, összehajtogatás, zsebbe gyűrés, még három biztonsági szippantás. Inkább Carment mutatják, aki szép lassan feladja a következő labdát.

CARMEN

Jó, hogy a népet említi. Kazalnyi levelet kaptunk, tényleg, melyekben, hát, halomban állnak a jókívánságok, és ezek mellett a legtöbben, a levelek zömében, a Halálshow visszaállítását emelik ki. „Győzött az igazság, a jogos bosszúvágó”, írta egy hatgyermekes édesanya például. Kedves nézőink figyelmét itt szeretném felhívni, hogy a mai napon többször is élőben jelentkezünk majd a nyilvános kivégzések helyszínéről, a Kőcirkuszból, érdemes lesz tehát követni bennünket. Ezt, a Halálshow visszaállítását is sokan támadták, főleg külföldről. Hogy bírta ki ép ésszel?

LUIGI

Sokszor próbáltak hátba szúrni, de mindig lábon lötték magukat. Belénk, belénk martak volna, ha hagyjuk. *(A múltba néz révedezőn, akár puskacsőbe. Aztán Carmen dekoltázsában ödöng tekintete, alig talál vissza.)* Ellenségek vannak, voltak bőven, kívül, belül. Ott van például az a V betűs ember: gyönyörű egy mákvirág az a pöcsmácsik!

(A közönség pfujol. „Varmann!” – ordítják érthető gyűlölettel. Luigi bólint. „Eggen.”)

Ezek a jegyzetelgető, tollat rágicsáló, szájtépő, csűrűcsavaró kergebirkák. Ezek az emberhergelő állatvédők. Jogászok, törvénykönyvek salátáját zabáló pincebogarak. Elkaptuk a grabancukat?

(„Ei.”)

Ráhánytuk őket a kardélre?

(„Rá!”)

Nnaazzzé! *(Nevet.)* Nézze, mi az igazságot tudjuk, hogyan eszik, és hogyan isszák. A népvágy e tekintetben egyértelmű volt. Szerettük volna újra látni, ahogy a bűnös bűnhődik, és az igazság győz. Min-

den józan, normális ember belátta ezt. De hát nem csak ilyenek vannak. Vannak, akik gáncsokodnak, akadékoskodnak. A mimózák! *(A gáncsokodókat parodizálja.)* „Blablablablabla, elfogadás, blabla, hovatovább, őőőő, blablabla, megértés, blabla, egyébiránt, blabla, őőőő, ámde, nemde, őőőő, ugyebár, blablabla, őőőő.” *(Nevetés.)* Tudjuk, minden élet számít. Van, amelyik többet, van, amelyik kevesebbet. Ez számunkra az egyszeregy. Persze, a Halálshow nem új a Históriaban. Voltak már a mienkéhez hasonlóan bátor, rafkós, őszinte korok, vezetők. Amit mi tettünk hozzá a jogos büntetéshez, abban nincsen semmi extra, csupán annyi, hogy olyan műsorral körítjük a kivégzéseket, melyet a család minden tagja, minden korosztály élvezhet.

CARMEN

(Pillogva sóhaj.) Ezt tanúsíthatom, tanúsíthatjuk.

LUIGI

Ugye! A kivégzési módok közül lehet választani. Nekem a krokodilok közé vetés a kedvencem. Tudja, mit, nem, őszintén megvallva, inkább a kötél! És önnek, Carmen?

CARMEN

Én is kötélpárti vagyok!

LUIGI

Bizony. *(Elbambul, felriad, folytatja.)* Az akasztást szeretem a legjobban. Ha szabad mondanom, bele vagyok habarodva a fejem búbjájáig. Mert az művészet, tudja. A finom egyensúly megtalálása, hogy eltörjön a nyakcsigolya, de ne szakadjon le a fej.

CARMEN

Hát, igen.

LUIGI

Mert ha csak a légcső záródik el, akkor még tíz-húsz perc kell, alsó hangon, a szívhalálhoz, addig meg maguk alá piszkítanak, nem szép látvány.

CARMEN

(Meglepődve, enyhén guvasztva gyönyörű szemét, kissé hajmeresztve.) Nnnem. És most egy nagyon pici türelmet kérünk, kedves nézőink, rövid passzázs után folytatjuk! *(Reklám következik!)*

A képen Luigi művészvendégével főz, énekel, viccelődik pár másodperces váltásokban; zenére. Marhulnak, gusztusosan gusztustalanok, zöldségekkel zsonglőröködnének. (Felaprítja a répát, majd egyben van, hogy csinálja?) „Élvezzük már ezt a párolt nyúlfarknyi életet, hé! Eeeeezt nézzék! Anyám, borogass! Eeez kell az anyagcserének! Nem csak én állítom – Rrinocérosz-májpástétom!”

CARMEN

Megéheztem. Hu! Itt is vagyunk. A most bekapcsolódó nézőink kedvéért elmondanám, hogy az elmúlt évtizedekről beszélgetünk.

LUIGI

Így van. Támadták azt is, hogy katonákat neveztem ki az oskolák, az óvodák, az ispotályok és a cirkusz-egyházkerületek élére is. Ön szerint megérte?

CARMEN

Igen, igen.

LUIGI

Szerintem is.

CARMEN

Más téma.

LUIGI

Állok, vagyis hát ülök elébe...

CARMEN

(Nevet.) Jó! Kicsit unalmasabb téma, de meg kell kérdeznem...

LUIGI

Ne kegyelmezzon!

CARMEN

Jó!

LUIGI

Nos?

CARMEN

Mik a közép-, hosszú és rövid távú tervei a gazdaságot illetően?

LUIGI

Csigavér, ahogy esik, úgy puffan. De ami biztos: nem tölti be saját magát a hettikán kolbász! Nem megy fel a rózsamagzsák a pad-

lásra! Sok munka áll még előttünk, szekérderéknyi. Ahol nem recseg, ott nem ropog. A lazac is megmarad, a flamingót is megesszük, így van ez már régóta. *(Nevetés, taps.)*

CARMEN

Ezek mellett mit tart még fontos vívmánynak az elmúlt három évtizedből?

LUIGI

Nagyon fontosnak tartom, hogy amit elértünk, együtt értük el. Együtt indultunk harcba a nyomor csapatai ellen, kötelékben repülve győztük le a kishitűség seregeit. Fogtuk a normalitás partvisát, a józan paraszti ész seprűjét, és kitakarítottuk a Haza cirkuszának istállóját! *(Ájult csend, de ideiglenes, mint egy fegyverszünet, majd hirtelen mélyből feltörő taps.)* Móresre tanítottunk jó pár vírust. Ugye, emlékszik, Carmen? Mi járványok idején nem a holtakat számolgattuk, hanem a túlélőket. Ez felfogás kérdése. Emlékszik?

CARMEN

Emlékszem.

LUIGI

És ami a fő: nem hagytuk a beplántálást! Pedig plántáltak volna, hajjaj! Ajtót mutattunk ellenségeskedő konzuloknak. Lelepleztünk egy-két bagázs hóhányót, gyanús bandákat, becstelen klikkeket, bizonyos köröket, cégéres gazemberek hálózatait, a dicstelen, halódó idők hordáit. Szültünk és temettünk. Éltünk. *(Valaki bekibál: „Így volt!” Luigi a hang irányába csücsörít. Taps.)* Én bárkihez tudok alkalmazkodni, aki hozzám tud alkalmazkodni. No, de nem tisztem magamat dicsérni, vannak erre bőven megfelelőbb emberek a megfelelő helyeken. *(Kacsint.)* Nem reszortunk önmagunknak udvarolni, de ha magunkat nem tiszteljük, minket se fognak tisztelni. Vannak, voltak, akik a kákán is a csomót hajkurászták, de ők voltak az a csomó! *(Ökölbe szorult kezét meglengeti, majd nyugodtan leejti.)* Legyalultak volna, aztán ők lettek kiradírozva. A politika már csak ilyen. Lehet cselekedni meg végtelenségig gondolkodni. Mi harminc éve úgy döntöttünk közösen, hogy villámgyorsan gondolkodva fogunk cselekedni. Ez történt. A nemzetközi rágalomhadjárat lesipuskásai azért is lőttek ránk, mert a házasságok megszervezését cirkuszhazai kézbe vettük. *(Legyint. Nevetés.)* Ez persze csacska csúsztatás, hisz a Haza a szülőkkel

egyeztetve dönt a fiatal lány urának a kijelölésében. Ebben sincs semmi csudálatos. Egy tizennégy éves leány már tud szülni. No de kérdem én, tud-e felelősen dönteni az apa személyéről? *(Egy anyuka hangja: „Nem!”)* Nem, így van, bébi! *(Nevetés.)* Ezért a Haza megmaradását szem előtt tartva úgy döntött a főnököm *(apró szünet)*, tehát a nép, hogy segítsünk ebben, találjuk meg együtt a lányoknak a megfelelő társat, pászítsuk össze mi, ami összetartozik: és a górénak mindig igaza van! Ugyanezért nem engedélyezzük a kaparást sem. Ha bent a baba, majd kijön, mi nem vesszük ki! *(„Így van!”)* Bizony így, nem kapargatunk! Én jókedvűen élem meg, és sikerként könyvelem el azt is, hogy Hettikániát nem a vének jajgatása, már elnézést, nyívása, rívása, hanem vidám gyermekek kacaja tölti meg. A vénekkel sincs baj, persze. Drága kis manócskáink, egyem meg őket. Ők is nagyon jól érzik magukat a számukra felépített, zárt, tiszta városban, ahol eltölthetik békében utolsó esztendeiket, nem gyermekeik vállára nehezedeve, hanem a mi gondoskodó karjainkban ringva. *(„Köszönjük!”)* Látja, a világ legokosabb népét nem irányítani kell, hanem hallgatni rá. Mi ezt tettük. Én ezt tettem. A mi népünk nem buta, de nem is okoskodik. Ha idegenek kezében hagytuk volna a Porondot, nem itt tartanánk, ezt elhiheti nekem.

CARMEN

Elhiszem!

LUIGI

(Kezét a kérdező combjára teszi.) Carmen, Ön ismer szebb országot Hettikániánál?

CARMEN

(Sóhajtván.) Nem.

LUIGI

(Sliccét igazgatva.) Én sem.

CARMEN

Vannak, akik egyenesen zsarnokságnak nevezik Cirkuszházánk...

LUIGI

Zsarnokság? Igen! Az érzelmek zsarnoksága! A szív zsarnoksága! Igazság, Rend, Mulatság! Ezt ígértük, teljesítettük! Ezekkel az undok orvtámadásokkal ne foglalkozzon, ne pazaroljon rájuk löszert, Carmenita!

CARMEN

Jó.

LUIGI

Nem kell azzal foglalkozni, hogy mások mit mondanak rólunk. Nem vagyunk kíváncsiak arra, hogyan korhol minket habosan a külföldnek nevezett tébolyda. Miért pont minket pécéznek ki? Nincs szükségünk az irgumra, se a burgumra azért, amilyenek vagyunk. Nem kell a dorgatórium. Hadd legyünk már a saját érdekövezetünk, nem? Ha kell, hajba kapunk, de soha nem hajbókolunk! Nincs dolgunk az akadékoskodókkal, akik nem is itt élnek, azt se tudják, mi van itt. Nincs dolgunk azokkal a pödrött mellszőrű homárokkal! A bögyükben vagyunk? Nagyon sajnáljuk! Emberi jogokkal még senki nem lakott jól. Jogokat foggal-körömmel, vagy nyugalmat? Lehet választani. Mi már választottunk!

CARMEN

Igen.

LUIGI

Zsarnokság? Röhögöm kell! Mi nem számúztünk senkit! Nem volt itt semmi tolonc, pedig volt jó pár kolonc. (*Nevet. Nevetnek.*) Nem mi raktuk ki a szűrüket, akinek nem tetszett, mehetett. Mentek. Sompolyogtak. Nem kellett őket felzsuppolnunk. Kívül tágasabb, de szegényesebb is. A boldogság nem kötelező. Egy bőrdnyit cuccot vihettek. Vitték a cókmókot?

CARMEN

Vitték.

LUIGI

Számúztunk mi bárkit is?

CARMEN

Nem.

LUIGI

Tulajdonaik visszaszálltak a Hazára?

CARMEN

Vissza.

LUIGI

Támadták a Kőcirkusz építését. Most telt házas műsor van. Van cirkusz, vagy nincs cirkusz? („*Cirkusz van!*”) Hetente hétszer, naturalemento, Carmenita. Sokféle műsor van. A család minden tagja

nevet, bepisil, megborzong, elhúl, elélvez. (*Kacagás gyöngyöz, éljenéljen száll!*) Nem hitték el, hogy az őshettikán birodalom örökösei vagyunk, aztán hogy, hogy nem, ásatásaink bizonyították, hogy pár emelettel lejjebb ott szunnyadt alattunk őseink dicső birodalma. Mi felszínre hoztuk és újraépítettük ezt a nagyszerű kultúrát. Megtaláltuk, feltártuk a nagy hettikán igazgatókirály, Trapezius sírját. Kedvenc elefántjával együtt temették, emberes egy gödör volt, tudom, én ástam ki. Minden idők legnagyobb uralkodójáról addig nem is hallhattunk, a krónikákban meg sem említették őt. (*Felemeli mutatóját.*) Nem véletlen! Sokaknak lett volna kényelmetlen beismerni korábban, hogy a legeslegeslegelső civilizáció nyolcvanezer vagy talán még annál is több évvel ezelőtt a maiaknál sokkal fejlettebb szerkentyűkkel és vízöblítéses vécével a miénk volt. Pedig így van, ez ma már tény. Ki hitte el elsőre, hogy agyműtéseket végeztek őseink, hogy úrhajókat építettek? Hogy mi jártunk először a Holdon? Kevesen. Ma már ez nem így van. A mi vándorcirkuszi őseink hozták el az űrből az első sátorvasat, örökségük felbecsülhetetlen, meg se merném taksálni, akkora kincs. Vigyázzunk rá! Erre kellő szerénységgel büszke lehet Hettikánia minden egyes hettikánja. Van mire! Büszkék lehetünk a büszke szerénységünkre!

CARMEN

Muszáj megkérdezniem...

LUIGI

Nyugodtan, bármit, Carmenita, ez a dolga, legyen húsbavágó.
(*Nevetés.*)

CARMEN

Köszönöm. Azzal is támadják külföldről, úgynevezett újságírók, ők tudják, milyen jogon, hogy egy Szurkovics nevű titkos tanácsadó, egy szürke eminenciás irányítja önt. Ő ad tanácsokat, ötleteket, ő szervezi meg fortélyosan az egész birodalmat, ön csak egy jó színész. Elnézést, de ezt makogják. Ki ez a Szurkovics?

LUIGI

Nem ismerek ilyen nevű embert.

CARMEN

Tudtam! Megint más. Elképesztően jó formában van, de azt is meg kell kérdezniem, hogy az utódlásáról el szokott-e néha-néha gon-

dolkodni?

LUIGI

(Aprókat füttyentve, megjátszott bosszúsággal mérleget. A tigris rámorog a kérdezőre, Luigi nyugalomra inti, egykedvűen dobol cylinderén, mely rojtos, de csak kicsit, fakó, de csak hátul, csizmáját az asztalra teszi, a levegőből szivart, az ujjai hegyére lángot varázsol, rágyújt, szipákol, szájából füstkarikákat indít, beszélni kezd.) Hát, ön aztán tényleg nem kegyelmez, kést a torkomra, meglékelni a fejemet, mi? Nézze, nem gondolom, hogy utánam hal majd az egész hettikán világ, hogy együtt patkolunk el, hogy közös sírba vermelnek minket, nem, bár egy kicsikét nyilván ilyen érzés lesz ez mindannyiunknak. Nem érzem magamat halandónak, inkább azt mondanám, régebb óta vagyok fiatal, de ha úgy alakul, hogy én krepálok be előbb, és nem a népem *(nevetés)*, ha mennem kell, megyek, és kijelölöm, akit ki kell majd jelölnöm. Nézze, a kérdés korai, szerintem, korai még tigrissé változnom, mert ide a rozsdás bököt, hogy az leszek. Bár nem vagyok már mai csirke, kukorékolni azért még tudok, nem?

CARMEN

(A nép nevet, Carmen egy fuldokló kétségbeesésével dadogja:)
Igen! Elnézést!

LUIGI

(A húgát kínzó kisfiú mosolyával.) Semmi baj. Rossz kérdésre nincsen jó válasz. Én az elmúlt harminc évben még az orromat sem fújtam ki, egyszer sem. Úgy látszik, az igazság szabaddá, a szabadság egészségessé tesz.

CARMEN

(Fellélegezve.) Ez nagyon jó!

LUIGI

Hát persze! Jól érzi, Carmen!

CARMEN

Köszönöm! És most, végül, a nézők is kérdezhetnek. Tessék! Munkatársunk segít a mikrofonokkal.

Viharászó kamasz lányok emelkednek szólásra. Egyikük szeplős kis vörös, a másik fekete, fürtös. Idétlenkednek. Luigi atyaián mosolyog. A fruskák röhögőgörcsöt kapnak attól, hogy melyikük fogja a mikro-

font. *(Valaki fogja már meg, könyörgök, lányok – rivall rájuk játékos-derűsen Luigi. – Rimánkodhatok én. Nevetés. Taps. Nevetés.)* Aztán nagy nehezen nyugalmat erőltetnek magukra a lányok, és kinyögik viháncolva:

– Elnök úr, hogyan kapcsolódik ki, ha nagyon fáradt?

(Hatásszünet.)

– Ahogy ti! Elolvasok egy jó, de nem túl hosszú könyvet – böki rá Luigi.

(Az eddiginél is nagyobb nevetés.)

– Még egy kérdés jöhet, mert ketten vagytok. Vegye a kezébe a másik hölgy is – mondja a közönség hatalmas röhögésének uszályában.

– Hihihih. Mi a kedvenc zenéje?

– A kis falvacskák mohos, eső mállasztotta szentélyeinek harangszava vasárnap, pitymallatkor.

(Sikkantások. Nagy, vastag, erős taps.)

Termetes-kontyos, kedves asszonyság kap szót. (Mint ki a tűzhely mellől fordult ide.)

– Én azt szeretném megkérdezni, azért is, mert az unokámmal sokat szenved az egész család, mert tudja, nagyon válogatós, persze tündéri gyermek, de egy tortúra, szóval, hogy na, jaj, zavarban vagyok, pedig, na, azt, hogy mit evett legutóbb, ami legjobban ízlett önnek, mint ételként, vagyis mint étel? Amit talán az unokám is megenne, ha mondanám neki, hogy ön...

– *(Félbeszakítja az anyókat.)* Kettő legjobbant is mondanék. Az első, amikor egy bányalomlást túlélt csapattal száraz kenyérre kent avas vakondzsírt ettünk, míg halkán sírtak, de örömükben azok a marcona klapocok, az volt a legfinomabb, meg az az alma volt a legfinomabb, amit egy vak kisfiútól kaptam a szemoperációja után, amit én fizettem, saját zsebből.

(Taps.)

Most egy idős, kimért, civilbe bújt hadastyán benyomását keltő úr teheti fel kérdését. Hosszan matat a szemüvege után a zsebeiben. Aztán rájön, hogy ott van az szederjes orrán. A közönség tapsol, Luigi mosolyog, a kérdező, a jegyzeteitől összezavarodva, olvasni kezd.

– Igen tisztelt, nagyra becsült Porondmesterünk! Köszönöm a szót! Köszönöm, hogy kiengedtek az Öregek Városából, és hallhattam szavait. Így élőben még nagyobb hatással volt rám, mint ha nem itt hallottam volna élő egyenesben, én úgy gondolom. Alig várom, hogy elmesélhessem drága feleségemnek, aki már nem él, de én mindig elmondok neki mindent, mert jegyzeteltem, kérem, mindig szoktam. A múltkor is...

– A kérdést legyen szíves! – sürgeti Carmen.

– Milyen kérdést? Ja, igen, igen, igen! Szóval az én nagytiszteletű kérdésem nem lenne más, nem lenne több, annyit szeretnék megkérdezni, tisztelettel, itt a kérdés, mindjárt megvan, az iránt puhatólnék, hogy megvan, ami a kérdésem, az a legnagyobb tisztelettel így hangzik: Luigi King, nem kéne a folyvást kritizálókat kitenni az Anyaföldről? Hát ezek a tetves, rohadt, gennyes, bűzös, ázálék-szerű, rühös, nyüves, bu...

– Értem, értem, értem, üljön le nyugodtan a bácsi! Nézzék, a tisztelet kultúráját nem tisztelőket nem tisztelhetjük, ez természetes, ez az egyszerűség. De mi nem alacsonyodhatunk le az ő gyűlöletükhöz. Nem fogunk rájuk töltényt, kötelet, ágyúgolyót, fojtódrótot herdálni! Legyenek csak itt köztünk, szorosán ellenőrizve persze, így legalább mindenki láthatja, hogy ha hagynánk, mi várna ránk. *(Ütemes taps. Meghajlás.)*

Carmen lezárja a kérdéseket:

– Köszönjük, több kérdésre nincs lehetőség. Kedves vezetőnk, kedves közönségünk, most tekintsünk meg együtt egy kis bejátszót, higgyék el, megéri.

A bejátszó reklámmal indul. Luigi egy üveg sört tesz Julius szájába, aki foggal felbontja. „Frissít, erőt ad, a sörök söre: Tiger Világos! Világos?”

Aztán a bejátszó.

Fényben úszó szülőszoba. Szívrepesztő zongorafutam, lassított képek. Egy vajúdó nő ragyogva szenved. Csillogva tekint a Porondmesterre, ki a helyzet magaslatán utasításokat oszt a bábának, a babának, az anyának. Néha felgyorsul a kép, s hallunk egy-egy határozott utasítást is:

– Nyom! Gyerünk! Gyere! Uccu! Fiú legyen! Egy fiú a lövész-
árokba, egy a vadászgépre, egy a kivégzőosztagba – mondja az
anya fülébe Luigi.

A zene fokozódik, a jelenet majdnem állóképpé merevedik. Nincs
a képen az idegbajos „minden rendben lesz, minden rendben lesz”
ismételgetése. Nincs ott a kínlódás („reped a burok?”, „rendben a
zsinór?”), a kétségbeesés, a zavarodottság, az elképzelhetetlen nyö-
gések. Nincs ott a méhszáj lassú tágulása, a szereplők arcán a meg-
lepetés a vasas szagoktól; minek is, szebb így. (És ha szebb, iga-
zabb is.) Vannak szép beállítások, párák, ködök, az örökkévalóság
szikrái, Luigi, és nincs gátmetszés. Gyönyörű muzsika takarja a
szenvedést. Most előbukkan rózsaszín párából a gyermek. Luigi
elharapja a köldökzsinórt. A gyermek: fiú. Először a Porondmester-
nek adják. Mint frissen sült hettikán cipó. Megszagolja. Feldobja.
Elkapja. Feldobja. Elkapja. Hason csókolja. Kacsint a nézők felé.
Könnyezik.

– Kishaver, kishaver... – mondja máris ikonikusan, nem ejti le,
nem nyomja be a kutacsát.

– Méhlepényt elcsomagoljuk? – kérdi a bába.

– Hagymával, finom az, finom az – vágja oldalba Luigi viccesen.

– Jöhet!

És még egy reklám: „Ha Cirkusztevetéjet iszom, nem kell poten-
cianövelőt reklámoznom. Mert aki rendszeresen eszik, iszik, nem kell
annak árbócerősítő bogyó. Néha még nő sem!” Julius két lábra áll,
Luigi nevet.

S visszatérünk a stúdióba.

– Hát ez szép munka volt! Győzelem!

– Ugyan, mindig öröm a szaporulat! Szakajtónyt kell szülni, min-
dig ezt mondom! És nem én melóztam, nem én győztem itt, kérem,
hanem az a kis krapek és az anyukája. És ezzel az egész Haza.
Minden gyerek támaszpont! Éljen Hettikánia, éljenek a hettikánok!
(Taps.)

Így kezdte reggelét Luigi King, Hettikánia Porondmestere, a Négy
Elefánt Ura, a Házikenyér Kerekasztal Elnöke, a Hettikánok A Hetti-
kánokért Világforum Főtitkára, Cirkuszhaza Atyja, a Rózsaköztársas-

ság Presidentje, aki most gémberegetten feláll, kísétál a stúdióból;
irány az Akadémia!

A Porondmester újra a batáron, kedves rúgásokkal ébresztgeti Dzsordzs apót, hé, öreg, mehetünk („Igenis!”), a tévétől az Akadémiára hajtat. Elsuhan a Háztartásitudományi Egyetem épülete, a Bokszt Főiskola, a Hadi Óvónőképző, a Rózsatáp Gyár, a Lovardák, a Szekérszerelő Műhelyek, a Szénaelosztó, az Elefántfürdető, a bútorraktárnak álcázott fegyverraktárak, a Központi Laboratórium, az Összhettikán Jövőkutató Intézet, a Tévedhetetlenségi Hivatal, a félbemaradt, körbepalánkolt Delfin Nyelvtudományi Intézet mellett. (A csonka Delfin-épület: traverzek, homokkupacokból, mint sünből a tuskék, lapátnyelek merednek ki, lóg az alvó daruk nyaka, tépett cementeszsákok, elhullajtott flakonok mindenütt. A pillanat, mikor nehéz eldönteni, hogy az építés vagy a bontás maradt-e félbe. Jó lenne már befejezni.) Aztán a Hettikán Fókakutató Intézet, az Őshettikán Űrutazás Emlékhelye, a Cirkuszhősök Parkja, a Népakarat Tere, a Szoptatási Tanács irodái tűnnek fel és el. Megérkezik az Akadémiához. Hintójáról ereszkedik emblematicusan.

Az Akadémia épülete előtt haptákban Zerge Balambér, a cirkuszművészet-tudomány felelőse várja; kissé púpos, kappanhangú, vidrabajszú, habkőbőrű, pelikántokájú, elefántfülű, nem vészesen művelt, jól használható, szorgalmas, ezer százalékgig luigista, töpszli főhivatalnok, tőkesúly nélküli, de az utolsó töltényig cirkuszhú lélek. Buzgólkodva nyújtja izzadt, tömpe ujjú mancsát. Luigi csak odaint. Amennyire értelmetlen a kinevezése Balambérnak e posztra, ő annyira ragaszkodik hozzá, s ugyanannyira félti is, érthető. Nem volt könnyű elorozni, de mily könnyű lenne elveszíteni e hatalmi kiskertet. (Meztelenül birkózott meg riválisával egy medencényi meleg zsírban. Egyik füle leszakadt, visszavarták, légcsőve megrepedt, lábujja szilánkosra tört, de győzött, s bezsebelte a kegyet: ő úrhodhatott el a művészeti és tudományos élet fölött, ő lett a Szépészeti és Tudományügyi Fősátrász, magasra emelte jó sorsa hidraulikája.) Eredetileg a szép iránt is érdeklődő katona volt. Jelentéktelenségé-

vel együtt, sőt amiatt fontos embere Luiginak. Beszédét a tévé is közvetíti.

Az elefánt-alaprajzú épület minden művészek, csepűrágók, mutatványosok, jó értelemben vett ripacsok akla. Az ormány a folyosó, a fülek a két oldalhajó, a gyomorban nagyobb rendezvények is tarthatók, a tömzsi lábszárakban cirkuszönképzőkörök működnek. A kamerák kedvtelve pásztáznak a falon függő őshettikán idilleken, hol szerelmesek, nagycsaládok szaladnak a réten (a cirkuszba, nyilván); idegenek szívét tépik ki, győztes zászlót tűznek ki ellenséges sátrakra őshettikán akrobata harcosok a lebukó nap fényében. Csupa idomított vad, porondra lépő ifjú; csupa lakoma; történelmi ostorok, gurnik, loncsok, hevederek és őshettikán szerelmi segédeszközök a falakra szegezve mindenütt. (Harmincezer éves sárkányfejes bronz műfallosz!) És nagy vitrinben, jól megvilágítva, Trapezius csontváza, vadalmavigyorában hunyt szivar, koponyáján díszes koronája vakít.

A nézőtérén a művészeti, tudományos falka döng, nyüzsg, pezseg és zsong. Itt van a dús televény, a művészek, tudászok túl a hettikán jégkrémtervezők, szempillászok, pázsitszellőztetők, tévés porondprédikátorok, a nagy, cirkuszhú rét lepkegyűjtői, a Katonai Bakancs Múzeum igazgatója, az intimékszerészek (szeméremajkászok, vaginászok, mellészek) vezetője, az Összhettikán Jövőkutató Intézet hasznos hebehurgyái, az egész siserahad.

Igazi, nagy (törőlmetszett) művészek és az átlag szerényebb, túróorrú hadai (ahogy az már lenni szokott); itt vannak a „habár”, a „tudjuk, de”, a „végül is”, az „én Luigiban hiszek, vele szerződtem, ezekhez nincs közöm” kiváló emberei; az „uggyan már”, a „dehogyan”, a „jajj, ne már”, az „ez még mindig jobb”, a „lehetne rosszabb is”, a „csurran, cseppen”, az „én nem azt mondtam”, az „ezt ön mondta”, meg az „ezt ne tőlem kérdezzék” érdemesei; az engedelmesség flórája, az észszerű művészi kompromisszum faunája. A nagy alkotók mellett az együgyűség határozottsága, a korlátolt féltehetség biztos alapokat biztosító magabiztossága üli meg a természet gondosan eltervezett ültetési rendben. (Nem így van-e ez bármely kor bármely udvari művészetében?) Törmelékművészek is vegyülnek a kegyencek alkotta szellemi milíciába, ez elkerülhetetlen, valamint jó szándékú, cinkos némák, neszező csahosok, szelídített haramiák tömött sorai. A sorsdöntő művészeti harc ágyútölteléke, nyersanyag és

lőpor e társaság; használható matéria. Megbízhatóak, kezesek és simulékonyak, de azért figyelni kell rájuk, nehogy összesúgjanak a Haza Atyjának háta megett. (Igaz, meg van hintve e világ figyelő Népi Csőszökkel, de az ember sohasem nem tudhassa, szokta volt mondani Luigi népies derűvel, bármire.)

Nyakkendőt igazgat a *Rúzs és revolver*, a *Boldogságrengések*, a *Csókdagály*, a *Ha a szív muzsikál* és a *Megleszünk itt kettecskén* rendezője. Parókája enyhén megbillen, nem gond, vágóképen nem látszik. Üdvözült mosollyal beült már *A Cirkusz csillaga* című porondopera és a *Szállj, hettikán, szállj!* manézsballett alkotója is. Az ünnepi revü elkezdődött. A planéták forgásáról tart előadást egy tudász elme, ki az orrán pörgő gömbökkel demonstrál. Aztán a nehézkedésről ad elő, kötélén, háló nélkül. Most egy öröklődész lép a színre, homlokán családjának négy generációját egyensúlyozza. Aztán egy testtudász nyel kardot, hegyén kamera, a belső szerveket ismerteti szórakoztatóan. Következik a számok tudora, hosszú egyenleteinek eredményeit tevék dobogják ki párosujjú patákon. Végül a História kutatói táncolva elővezetik Trapezius legnagyobb csatáját, a mai Grand Trapez melletti mezőn, ama rubén cirkuszi család ellen vívottat. Aztán a Négy Elefánt történetét ropják el, a Sátor Elvesztését és a Sátor Visszaszerzését. Taps. (Ütemes.)

Luigi kedves családja az első sorban feszít és feszeng. Thalia fenéges-okosan, Alex nem-szedek-túszokat és Cindy ez-meg-mi-ez-az-egész arccal egymás mellett, egymástól távol, Kicsi Alex a székek alatt kúszva-mászva, a tigris nyúzva, Szilveszter majréban a motoros mutatvány miatt, és itt ül Jump is, bevarázsgombázott nőstény sakál, mikor-lesz-már-vége testtartásban.

Balambér a színfalak megett jókora kupa hettikán rizlinggel gyűjt erőt a mélyenszántó magasröpthöz. Naivan hiszi még, hogy Luigi akár egy pillanatra is figyelni tud szavai roncsderbijére. Nem tud. Balambér azonban mindenáron meg akar felelni a Porondmesternek. Iszik még, reterátra szalad, aztán a pulpitusra caplat remegő térdekkal, papírjait gyűrögetve. Magas fejhangon, fájdalmasan hangosan kezd, hogy ráfigyeljenek. (Figyelnek.)

– Hettikánok, a Dzsungel gyermekei vagyunk, hógunk a fény, az ég horizontjának dideregtető zenitjén csillagok közti főutcánk a Tejút!

Kicsit megretten. Ha ily erősen kezd, hogy tudja majd fokozni a hangulatot? Hova hágjon ez a fikarcnyi kis ember önmaga tetőfokánál feljebb? Fejből beszél. Nem kis rizikó ez. Hirtelen összes szellemi poggyászát kicsomagolta, olybá tűnik. A zavar bősége? Most mi lesz? Van elég muníció? De nem kell félteni e nagyszabású agyte-kervényeket, e szikrázó értelmet, e villámló látomásokkal teli szelle-met. Van még ott, ahonnan ez jött. Folytatja hadarin.

– Eljött hát a nagy nap. Cirkuszhaza Jubireuma. Ahogy a költő mondja: a természet nagy regény, amit minden évben újraolvasunk, újraolvashatunk. És újra is tudunk olvasni. Harminczor olvastuk el e nagyregényt, mióta Luigi, Napunk, felkelt, s most itt állunk, mert ez a helyzet szinekúrája! A korszak méhében ott érett már régóta, mit Luigi a világra segített: a boldogság! A szépségbe pácolt boldogság! A boldogságunk! Azon időtől fogva egy hajóban pendülünk!

(Nagy levegőt vesz, mint ki életére esküszik, hogy.)

– Belovagoltunk a tetterő paripáin a múlt városába, s kigyúltak a jövő fényei. A mozgalmas békeidők Porondján a mindig talpra érkező néplélekismeret akrobatája, Luigi, szaltózva csobbant el szívünk szép tavában, s mi azóta lankadatlanul repesünk. Kimondom, mondjuk ki, van egy ember, aki irányítani képes a végzetfátumot, kinek kenyeres pajtása a História, kinek tenyeréből ozsonnázik az eljövendő, ki együtt szalonnázik a reménnyel, pertuban és nexus-ban! Az ő vezényletével álltuk a sarat a présben! A múlt a régi jelen, a jelen a leendő múlt, de a jövő mindjárt jelen lesz.

Ezt hogy adtad össze, bazmeg? – kérdi Thalia, önmaga számára is meglepően hangosan. A körötte ülő cirkuszhúek megrovón, fejcsó-válva lepisszegik, rákrákognak, fintorognak. Balambér fülének sző-rén a reflektor fénye táncol vidoran.

– Köszöntsük nagy tapssal a körünket teljes életnagyságával meg-tisztelő hús-vér Luigi Kinget a körünkben!

(Taps.)

– Luigi King! Értetlenül, könnyben úszva állunk zsenid jászolánál. Hogy fér el ennyi géniuszi csomó egyetlen koponyádban? Szavaid

aranypatakjának mannájától szülni kezdenek záros határidővel a hettikán anyák száz és ezrei. Hangodból a legjobb értelemben vett cirkusziság friss rózsairól árad, sóhajtásodból a hettikán csúcsok csipkés csúcsainak friss hava szítál, és e havon a cirkuszhű emberiség szánján siklanak érzéseink. Ugró-mászó vadon élő páviánok természetességével csillogsz honunk egén. Te vagy a Nap, arany tányérunk az ég kék abroszán! Látod, na, tessék, könnyezem.

(Nem lehet nem tapsolni. Tapsolnak.)

– Nagy utat tettünk meg. Ma már pompás sínek vágányán siklik a Haza hajója, de ne feledjük azokat az időket, midőn a szakadék szélén egyensúlyoztunk azon kétségbeesés meredélyének késhegyén szekerünkkel!

Ló vontatta birodalom: álmodtad meg, és mi erre ébredtünk, te pedig az autóállományt jó ütemérzékű üzleti vénával eladtad; az akkor még nagy pénz volt. Eltűntek a villanyvonatok is, s visszatértek a gőzmozdonyok bodrosan feketéllő füstös pamataik gomolyos gomolyaival.

Ispotályra nem költünk, mondtad, igazan, szépen, mert ispotály a maródiaknak kell, de mi nem vagyunk maródiak, és nem leszünk! Nem hát! Akin se pióca, se köpöly, se pöröly, se érvágás, se beöntés nem segít, imádkozzon! Akin az ima sem segít, azt tárt kapukkal várják a felhők fölött, együtt fog mulatni őseivel: örvendjen!

Voltak tüntetések, persze. A jázminos. A bicikliláncos. A pogácsás. Szólt a tamtam, mászkeráltak, bujtogattak szerte. Szánalmas, ármányos merénykezdemény-csírák. Lébecolók lázai. Vége. Hát mi a finoman erezett, gyöngyházfény-kupolájú szamárfütyülőt akartak azok? Plántálni? Hát persze! Lábon hordtuk ki őket. Az áskálódás tengeréből felvetette fejét a szörny, az összeesküvések szörnye, de viszont mi lenyagztuk.

A külföld nem nézheti tétlenül, károgták. Lépniük kell, ugatták! Ezt már nem lehet elmismásolni, nyüszögték. Zúgolódtak, hözöngtek, zendültek, vijjogtak, mószeroltak. Csapták a ribilliót bolydulva, aztán lecsitultak, megcsihadtak, elpatáztak. Mindig lesznek hánytorgatók, hóbörödők, háboroncok, beleborzongás-iparosok, jobban-tudjászok, a mi-megmondtuk-előre utólagemberei. Ez ilyen. Egyszeregy. Lassan főztük meg a gáncs békáit, nem lóhalálában. Tüntettek, petícióztak, virrasztottak, cikkeket, verseket, regényeket öklendtek, egyből

külföldre loholtak, hiába, kiégtek, a papundeklik messze lengtek. Ki mozgatta őket? Ki küldte a jázminokat? Csak kérdezem!

(A rivalda fényében bő szájermete száll.)

– Egyházunk vidám egyház, pirosposzsgás egyház. Az életerő, a kedv, az öröm, a tánc egyháza! Legfőbb vallási vezetője az őserő, a természet egyházának: Luigi King! A Négy Elefánt Népe vagyunk, a Dzsungel Gyermekei. Tősgyök és rög, új garnitúra minden szinten! A régi, ernyedt, búsuló vallást megszüntettük! Az istenek elmehettek lufihajtogatónak Luigi mellől! Igazi, hettikán vallásunk van és lehet! Szentélyeinkben van étel, ital, élő muzsika, és kényelmesek a székek! Ezek vagyunk, ez a mi egyházunk, hitünk, reményünk, bizodalunk! Aki gyenge, az előző életében vagy a következőben, prédaálat leszen egészen valószínűen.

Aztán emlékszünk mostan arra is makulátlanul, hogy a sznobság ozminózus ágyúit csőre töltötték, és lőttek ránk kegyetlenül a csűrés, csavarás száraz kenyerén kérődző, poshadt víztől józan bagatellek! De azonban és ugyanakkor, ahogy a megkerült naptárból megtudtuk utólag, jöttél te, mert jönnöd kellett, perdöntően vadonatúj fazeológival, s kimondtad, megsarkantyúzva mindannyiunk szíve közepit, „fölslegesen nem gondolkozom, tehát jól vagyok”. Jókedvünk földszintjére felhúztad a boldogság grációz emeleteit. Te nem tartod trezorban a szívedet, ami a szádon. Lecsapoltuk az oktondik gögszagú ingoványát. Veled visszatértünk a normalitás medrének a kerékvágásába! Filmjeinkben nem kell mindenféle álérzékenységgel babrálni! Nálunk a káffébőrű színész rabszolga, a tejfehér rabszogatartó. Slussz, passz. Mert mi nem hamisítunk, nem játszunk cinkelt lapokkal, itt nincs bizsu, nincs kormozás. A sólyom repüljön, a vakond túrjon, nem jó az fordítva.

(Meglebbenek fülei vitorlái.)

– Mi volt előttünk az irodalom is és persze a színház? Terpeszkedő örömhajhászók, idegen tollakkal pöffeszkedő romboló halálcivilizátorok, kártékony, haszontalan okoskodók harci terepe volt. Csak aggódni tudtak, hogy majd előugrik a szörnyű zsarnokság a népuralom bokrából. Borzadályos förmedvények! Előugrott? Az eszük tokja, az! De azért ők berezeltek percenként.

Kijárat nélküli, kunkori narrációs labirintusaik flikkflakkjait lebontottuk. A valóság petefészken kívül akarták kihordani furcsa ötleteik

malacmagzatát, aztán persze dogmáik disznaját meg ugyanakkor később nem tudták a gyakorlat vágóhídján lemészárolni feszt. Okoskodásaik lőszerraktárának lakatjához hiányoztak a cirkuszi képzeletvilág ugató fegyverei. „A művészet nyugágy legyen, és ne vérpad!”, mondtad, s mi tettük. Jöttél, szóltál: „mi nem ilyenek vagyunk. Ők: ők! Mi: mi! Mi: nem ők! Ők: nem mi!” Ez nem lehetetlen, hogy véletlen! Ejakuláltuk őket! Mert ahogy a tetű is az ápolt haját szereti, úgy ezek is ide, a tiszta udvarok, valamint rendes házak hazájába férkőz- nének még ma is. Pörsenések Cirkuszhaza testén. Manézsgyökereink rothasztói.

Ezek a beszédek, ezek a gondolatok elengedhetetlenek. Nem a sutaságukból kell kiindulni, hanem abból, ha nem ő beszélne, akkor valaki más, aki talán aláásná szisztémánk egyszerű és nagyszerű képletét. Ez van.

– Na, jó, rágyújtok – mondja Thalia, és kioson a teremből.

– Gyíkvállú, kígyótestű, tyúkmellű, lúdtalpas, hascsikart, porcelántányér-állú, zörgő csontú, balkezes, mindenmentes, sálat-veszekpedig-nem-is-fázok fajtájú gyújtogató, uszító állatfajták állatfajtája. Mindenki tudja jól, kik ezek, akinek egy kicsit is cirkuszisátor-alakú a szíve a szív alakjának tekintetében! Maszlagevők, kik akkor is vakaródtak, ahol nem viszketett. Elakolbolítottuk őket keményen seprűzve őket kifelé, mi, a történetmesélés elefántszaros dzsipjén érkező művészet kommandósai.

Luigi vezetésével a kétely csalános csalitosának bozótjából a hit puha pázsitú ligetébe, a csenevész, nyimnyám, sután toporzékoló, kalimpálva tébláboló okoskodás nyálkásan redvás sikátoraiból a józan ész főterére értünk.

A tiritarka férfiszerelem dicsőítése helyett vaskosan kemény, fagyott pásztorkutya-dákójú nőimádó művészetet szállítunk a továbbiakban is. Ahogy a Porondmester mondta, halhatatlanul: „a művészetben az a truváj, hogy töcskölősebbé tegye az életünket, nem az, hogy inkább jobbára picsogósabbá”. Valahogy így!

Nálunk most mindent szabad, amit engednek. Ez így működik mindig is. Aki szerint, az hazudik! Cirkuszhúnek lenni annyi, mint

nem félni: megijedni. A Haza Oltára, a História Ítélszéke, a Nép Képzeteinek Hímes Mezeje a mi kezünkben van, alkotók. Szép az, ami érdekel, és ami érdekel, szép.

(„Úgy van, így van, bizony!” – hangzanak most már több felől a beszéd végét áhító szavak.)

– Hettikániánk a kies sztyeppe gigant pampájának csendes pagonyában az ékszeres doboz, itt, a préri közepén!

Cirkuszosok, buborékok az élet sampájnójában, a sötétség korának viharlámpásai vagyunk: pislákoljunk!

Egy a cirkusz, egy a sátor!

Mulat a Manézs!

Kard vagy káosz!

Trapéz vagy halál!

Befejezte. Taps. Hajlong hevülten. Piheg izzadtan. Homlokát törölgeti. Lekellemetlenkedi testét a Porondról. Most Luigi jön, bizonyos szögből, nem túlzunk, sajnós, szinte már matrónásnak tűnő léptekkel közelít. Balambérnak még odaszól:

– Fejlődsz.

Balambér elcsuklón köszöni az alamizsnát. Luigi arcán vénülten is a karizma titkos árama nyargalász. Beszédbe kezd.

– Tudjátok, művészkéim, én nem vagyok a szavak embere, de hallgatók az emberek szavára... Barátaim, kurta leszek, mint annak a V betűsnek a szerszáma: művészet nélkül nincs az életnek szaftja.

(Rutinosan hagyja magát megtapsolni, mintha ennyi lett volna, aztán folytatja.)

– A világ legszebb nyelve a miénk. Legszebb szavaink: édesanya és éleslőszer. Persze ez nem jelenti azt, nem azt jelenti, hogy méter vastag könyveket kellene teleírni. Nem. Amit nem lehet öt perc alatt elmagyarázni, azt nem lehet elmagyarázni. Ezért a hosszú könyveket ha nem is tiltottuk be, de nem adjuk ki. Rövid mondat, hosszú élet! Tudjátok, másra kell a papír.

(Nevetés, taps.)

– Dallamászok! Égessétek el a kottát! Játsszatok szívből, gyomorból! Kedveseim, művészek, az ellenségetek saját magatok vagytok.

A saját tunyaságotok, tétova vaciláitok, szöszös tötyörészéseitek! Aki habozik, hibázik! Dolgozni kell! Gürizni! Rakkolni! A művészet: munka. A munka: művészet. A kultúra: harc! A harc: kultúra! Hékások, kiszáradt a szám, igyunk! Befejezem, alkossatok cirkuszhű műveket, satöbbi, na, csincsin!

(Taps.)

Szeme kicsinosított akadémiáján legel. Balambér botladozását már feledte. Ezt is én építettük. Ez megmarad. Ez emlékmű. Ez nyom.

Felnéz. A mennyezetten grandióz freskó: az őshetikán rituális zsiráfvgás. Ezen szokás szerint a nép vezetőjének és egyben az egyház fejének (a Főigazgatónak) nagyobb ünnepeken fel kellett áldoznia egy zsiráfot. Ezzel bizonyította erejét, elszántságát, könyörtelenségét, alkalmasságát a földi hatalomra és az égiek képviselőjére. És hogy miért pont zsiráfot? Mert az a leglátványosabb. Tudják, milyen látványos, mikor egy zsiráf dühös? Mikor egy zsiráf eldől? Mikor egy zsiráf nyakából vér spriccel?

Az első képen Trapeziust látjuk a szent zsiráfvgó bárddal. Kegyetlen szokás, de meg kell lennie. Az állat ereje hentesébe vándorol. Szükség volt erre az erőre a megmaradásunkhoz. A következő képeken, mielőtt nekiesik a langaléta állatnak („Na, gyere, hórihorog!” – mondja Trapezius szövegbuborékja), beleszagol a harci ornátusának zsebéből kilógó rózsába. A zenekart is látjuk, ahogy, valószínűleg, pontosan kíséri minden mozdulatát. Felveszi a zsiráfnyakcsigolya-nyakláncot. Gólyalábra ugrik, körüllejti az állatot, hergeli. A rítus alatt, szakrális okokból, gyalázni, alázni, heccelni kellett a zsiráfot, hogy a túlvilágon a szolgája legyen majd.

„Ilyen állat nincs! Hogy nézel ki? Nyakig nyak! Nyakig nyak!” – mondogatja köpködve.

Az anatómia humora, az etológia muris kedve ez a melák állat. Mekkoraikat horkanthatott, milyeneket prüszkölhetett, mily bősülten csapkodhatott fekete pamacsban végződő farkával a nagy kolosszus, van vagy két tonna és hat méter magas. A nyelve is megvan negyven centi! Fő eledele a tövises akácia, ami egy mimózaféle. Trapezius nyakon szúrja. Ömlik a vér. Megcsúszik a gólyaláb, elvágódik a Haza Atyja. Talpra szökik. Iszamos kezekkel próbálja lefogni a csapkodót. Az áldozat kétségbeesve nyakharcol. Borzongva tap-

solják. Trapeziusnak sikerül kirúgnia a bal első lábát, a zsiráf elterül. Nyakára ül. Nyiszálja.

A következő képen az állat felkel. Az állatvilág legerősebb szívét nem oly könnyű leállítani. Az a szív egy tankot is elhajtana.

„Van benned kraft” – sziszegi Trapezius (szövegbuborék!).

Még egyszer meg kell ölni. (Megöli.) Most végleg elterül, végleg leválik a fej a nyakról, de a szív tovább dolgozik, spricceli a vért. (Látványos.) Trapezius felemeli a levágott zsiráföt, és így kiált:

„Egy koalát azért könnyebb lett volna...”

Nevetés, taps, éljenzés! (A képen.) Ahogy elő vagyon írva, jobb kézzel levágja az áldozat bal fülét. Rituálisan iszik a zsiráf véreből. A húsból darabkákat dobál a nép közé.

Az utolsó kép szövege: „A Dzsungel Gyermekei Egyház feje: Trapezius. Cirkuszhaza Atyja: Trapezius, a Hettikán Tigris, a Négy Elefánt Ura, a Szüzek és az Örömlányok, a Kicsapongás és a Családi Béke Védelmezője.” A frivol világi és a szakrális hatalom egy zsebben van, volt és lesz tehát, ahogy kell. Ez az egyszerűség. Az utolsó képen a vért felmossák, a húscscafokat feltakarítják; a takarítók haza is vihették, amit találtak, égi kegy vala ez.

Luiginak beállt a nyaka, míg végignézte a freskót, de jól leplezi, olyan, mintha büszke lenne. Végül átad még pár díjat is ímmel-ámmal, oda se figyelve, a Délceg Fóka-díjat, a Középhettikán Főcirkuszművész láncot a karikával és az ostorral, a pályakezdők Trambulin-díját, a Fogatlan Oroszlán életműdíjat.

Hálás, ütemes taps. Tornádószerű taps. Minden bizonytalanságot, aggályt szétzúzó taps. Önnön fontosságunkat körülbástyázó taps. Egységbe forrasztó taps. Mindent igazoló taps. Felmentő és felstilizáló taps.

6

Balambér és Luigi szellemdús, vérszegénynek aligha nevezhető beszédeit követően az együnk-már-valamit-éhen-döglök sürgetésének kell eleget tenni, elverni az éhet, oltani a szomjat; Akadémiája bársonyos különtermének nyugalmas szegletén a Haza Napja, a Porondmester pár falat szárított medveorrot rágcsál el – jégtől csilingelő Manézs viszki helyett hús forrásvízzel.

Míg eltűnnek a medveorrok, a terem mélyén csók alakú, zsiráfőr díványon készséges-nedvesen vonagló ikerpár ködlik fel rendelkezésük pozitúrákban, de Luigi nem kíván felhágni ormaikra; szívében békésen legelészget a nemiség vad lova. Nem látjátok, hogy eszem? (A hölgyek el.)

Szurkovics is felbukkan önsajnálata habjaiból; valóban, ázott földikutya. Jön, iparkodik, hozza a mindentudó koffert, melyben nyugtató-, hánytató- és ajzószerek, vérnyomás-balanszírozó csodaporok, ampullák, bigyók, bogyók, drabsék, pasztillák, mixtúrák, tinktúrák, fecskendők, spatulák, pipetták, távoli vidékek valutái, brifkók, zsetonok, parfümök, tárcák, útlevelek, szárítók, síkosítók, trükkanyagok: keszkenők, kártyapaklik, fehér kesztyű, táncoló sétapálca, vicces napszemüveg, bohócorrok és -duda, csörgősipka, nagy műanyag kalapács, fröcskölő virág, bűvészpohár és -palást, zsonglőrlabdák, előugró varázspálca, köteles váza, csokirevolver, rugós bokszesztyű, kellékgalambok, nyulacskák, baltásparóka, monoklik, lornyonok, cvikkerek, álbajuszok, szakállak, pajeszek, vámpírfog, kalózszem, műhas, álpúp, kalapkák, fövegek, süvegek, cilinderek, csákók, mellénykék, csokornyakkendők propellerei, mandzsetták, bicskák, sípok, krémek, kúpok, pelenkák, flaskák, laposüvegek, kulacsok, kupicák, katonai gukker, sokkoló, füstgránát, vasbokszer, stukker, a titkos helikopter hívója, sugárzásmérő és egy tigrisfegyelmező korbács van csupán, és még pár apróság.

Először egy rekvizitre lesz csak szükség, a pelenkára. A pelenkát fél éve kellett rendszeresíteni, amikor a szervek palotaforradalma egyre fenyegetőbbé vált; egyre gyakrabban tűnnek fel magyarázha-

tatlan pacák „az egyenlítőnél”, tagadhatatlan szagok szöknek a gatyából (csípős, heveny hűgyszag lengi be darab ideje, szólni senki nem mer). Az igazi rebellisek a szív, a máj, a tüdő: a múltó idővel egy bagázs, ó, szervek, ó, szövetek, ó, idő! A nép nem lázad, a hadsereg is fegyelmezett, de a szívet, e fura ketyerét, ez nem érdekli... félrever, zakatol, meg-megáll. Ez van. Ez az egyszeregy.

Ki látja meg az elvirágzásnak indult, kehesedő Luigiban a zsenget, a hamvast, a hatalom teljében fénylőt? A kókadt levélben ki látja meg a rügyfakadás ifjoncát? Mik az esélyei az emberi rózsaszálnak az idő orkánjával szemben?

Mily jó lenne a szervek lassú, de biztos kopására megoldást találni. Reparálni valahogy a reparálhatatlant. (Mert azért olyan nagyon nem hisszük posztvallásunk ígéretét az újjászületésről.) Tripla szervcsere! Mondjuk. Összegyűjteni a donorokat; új szívet egy rózsaparaszttól, új májat egy romlatlan artistaleánytól, új tüdőt egy életrevaló hadapródtól, aztán mélységes mélyaltatásban kirámolni az elnyűtteket, s azokat a harapós, karmolós, friss életműszereket beültetni. Alig váránk, hogy bele vessük a harmatos májat egy többnapos tivornyába, hogy megdobbanjon az a bikaerős rózsaparaszt szív, hogy levegővel teljen meg az az új tüdő a bordakosárban.

Bomló, rohadékony lény az ember, nincs mit tenni. Eljár az idő. (De mikor?) Mikor bont vitorlát a romlás, szírmot az enyészet? Hova lesz a csontokból a keménység, a vérből a kakasosság? Mikor lesz a vágtaból poroszka, a zúdulásból beesés, a zuhogásból csepegés? A dicső vaginaportyákból szárnalmas koslatás, mikor? A szikárság mögött mikor leszünk ily álmatag s oly omlatag? A delejesség mikor válik egy szottyadt varázsló hókuszpókuszává? Testünk, e csodás ajándék, mikor lesz unt kacat? Mikor lesz a szép tervekből görcsös akarat, a bölcs céltalanságból ostoba öncél, a lehetőségek csokraiból utolsó szalmaszál, a viharos ihletből kapkodás? Ó, öregség, élet elcsellózott desszertje! Ó, test, idő kokottja! Ezt Luigi persze némileg egyszerűbben és pontosabban fogalmazza meg magának: a kurva anyám kurva anyját! – mondja sajgó térgyét gyurmákolva, míg Roxanne öltözik egy ványadt kufirc után, például.

Szurkovics átadja hát a pelenkát, Luigi felveszi, fölé pedig az idomári, könnyed, tökszín szafarihacukát; a tanácsadó elpárolog. A Rózsák Ura visszalép a nyilvános térbe. A kamerákat bekapcsolják.

Spontán jeleneteket fognak rögzíteni, utcai mikromágia lesz, ami repül is a képernyőre hamarost, enyhén nyesve. Kamerák, átkozott kamerák; az ember az orrát nem túrhatja, a fülszűrét nem tépkedheti, a seggét nem vakarhatja nyugodtan. A Nap is beért hivatalába, teljes erőből süti már szép Hettikániánkat. Melegünk van.

Hősünk, a hatalom kissé pállott afrodiziákumát húzva maga után, kilép az Akadémiáról, mögötte ékes kapu döndül. Megy, mendegél, mígnem utcaseprőkbe botlik, beszélgetésbe elegyedik.

– Jó munkát, professzoraim! – szól, paroláz.

– Luigi! – kiáltják az utcaseprők térdre hullva.

– Na, nem kell ez, nem kell! Hát ti még az ünnepnapon is dolgoztok? – játssza az értetlent Luigi.

– Az asszony nem fogja elhinni, ezt nem hiszem el, ha én ezt elmesélem, nem fogja elhinni... – lepődik meg újra és újra az egyik dolgozó.

Csend.

– Igyon velünk! – mondja aztán.

Hát, erről nem volt szó. Erre nem számított Szurkovics sem. Luigi reggel óta ingerkedik, hiányzik a szesz. Meginog.

– Na, mitek van? – csattan össze a kéz.

– Bohócunk! – mondja a munkás (a kérges kezű).

– Ejha! – kurjant Luigi feledkező-billenékenyen.

– Mehet? – kérdi a dolgozó.

Pillanatig mérlegel. Nem szabad. Ha két évig nem, akkor már ezt az egy napot. Erőt kell mutatni. Figyelnek. Suttognak. Áskálódnak. Mondjuk, sose vették ezek észre. Mindig volt egy kis tütü. Vattát köpök. Így szerettek meg. Csak egy kortyot, aztán. Annyi nem is látszik. Most kéne erősnek lenni. Egy, és megállok. Ünnepe van. Egyszer élünk. Nem szabad. Végül is. (Züllenékeny pillanat.) Harminc év, az harminc év! Ne szórakozzunk már, mi vagyok én, kaktusz? Minek élek?

– Gyönyörűen gyühet! – mondja Luigi.

Átadják, meghúzza a vezető férfiasan a butykost; a Bohóc Könnye koktél vandálmód árad szét a belsőjében. Micsoda ital ez! Üt, mint a felheccelt kenguru! Egy negyed Akrobat márkájú izomlazító, egy negyed kisüsti rózsa, valamint ízlés szerint adagolt Tiger sör, és az

olcsóbbik fajta csizmaápolóból van benne egy kanállal, hogy megboldítsa. Jólesik! Ezen nőttem fel. Ez már valami!

Csak az eddig beszélő utcaseprő van magánál, a többiek olyan részegek, hogy a „Luigi!” kiáltással elmondtak mindent, amit tudtak. Luigiban a kétéves aszkézis után a Bohóc nagy lánggra lobbantja a kedély őrtüzét.

– Az enyém se fogja elhinni, baráááátom. Hány csemete van? – kérdi.

– Két lány – feleli a nép szóvivője.

– No, nem baj, a harmadik fiú lesz, vagy lövetünk, vagy anyát cserélünk, nem igaz? – vigasztalja Luigi, és átkarolja, játékosan fojtogatja az alattvalót.

– Úgy, úgy, úgy valahogy! – alázatoskodik a nép fia.

– Áll még a jegenye? – kérdi most Luigi, és enyhén megmogyorózza az utca emberét.

– Mint a Kőcirkusz!

– Helyes! Az a leglényeg, nem?

– Ezt nem hiszem el – motyogja a seprűs ember.

– Hinni a szentélyben, nyögni a slozin! – emeli fel mutatóujját Luigi.

Nevetnek.

Most hatalmas erőfeszítéssel kérdőjeltesttartásából kiegyenesedve közelebb lép a legrészegebb melós, cingár figura, s Luigi arcába leheli komorlón:

– Ttttudjuk... áááám... hogy geci vagy!

Pillanatnyi csend, aztán váratlanul Luigi lefejeli a szemtelent, ráköp, továbblép. Szólni se tud, szólni se mer a dolgozók eddigi szóvivője. Ez a nüánsz persze a vágott anyagba nem kerül be... (retus, retus!) A részegét megrugdossák majd a Népi Idomárok, és mire kijózanodik, azt se fogja tudni, hogy látta a Porondmestert. Viszont a történet nagy kört fog futni. Bővítik, formálják, hizlalják, csinosítják. A népi képzelet képességes regényíró. Ez ellen nem sokat lehet tenni. Ennyi holtjátéka lehet a szisztémának. Persze az nem kérdés, hogy a pimaszság nem maradhat megtorlatlan. Holnap reggel már nem kap seprűt a lázadó. És máshol se kap munkát. Koldulni tilos. Rokoni, ismerősei segítik majd. Gyerekeit nem veszik fel az oskolába,

anyját kiteszik az Öregek Városából. Aztán halálba issza vagy felkötí magát egy éjszakán. Előbb kellett volna gondolkodni!

Aki zsarnokságot kiált ott a messzi univerzitások gyanús kazamataiban fontoskodva, attól tisztelettel azt kérdeznénk: Letépjük a körmét? Áramot vezetünk a heréibe? Kényszergyógykezelést kap? Lenyúzzuk a bőrét elevenen? Fejjel lefelé lógatjuk kilenc napig? Nem. Csatornaépítéseken dolgoztatjuk halálra, talpát vasakkal, gégéjét tenyerünk élével ütjük, fojtásos módszerrel vallatjuk, összekötözött kézzel, arccal a földnek temetjük majd el jeltelen sírba? Nem és nem. A homárokat központilag sterilizáljuk? A kritikus újságírók megbotlanak a lépcsőn, beleszaladnak a késbe, kipottyannak a negyedikről, örökre elalszanak az előzetesben, vagy talán átnevelőtáborokban tanulják újra az ábécét? Nem. Kikötözött rózsaparasztokat korbácsolunk? Éhínség van? Fakérget és gumókat esznek? A kannibalizmus is elő-előfordul? Jegyszisztéma van, fejadag és padlássöprés? Nem. Nem. Nem. Megetetjük levetkeztetett tábornokokkal az érdemrendjeiket, kitépjük a szemüket (tudják, úgy három ujjal), vagy négybe hasítjuk őket, és kiszögeljük a nagyobb városok főterein a testdarabkákat? Meszes gödörbe lőjük azokat, akik egy hangyányit máshogy képzelik? Sátorvassal ártatlanítunk szüzeket? Nem. Hát akkor? Zsarnokság lenne? Kőbe van az vésve, hogy mi a zsarnokság? Nos, mi az? Meghajlás, mikor oda se néz a Kedves Vezető? Egy cigarettli meggyújtása, melyet még elő se vett, nem is kért? Egy finom káffé lefőzése, mielőtt megkérdezzük, hány cukorral, tej mehet? Hogy ha már akkor is táncolunk, ha nem fütyülnek? Hogy ha a vezető élve sült fókaborjakat kér, azt kérdezzük, hány heteseket? Mi a zsarnokság? Mi nem otrombulunk. Büszkék lehetünk, nálunk nincs mézszárszék. Elég ezeknek a kalács, nem kell korbács, pláne nem gépkarabély. Itt nem kell senkit likvidálni látványosan, csak szépen, finoman, csak éppen hogy fejére koppintani, mert mi a hűtlenséget messziről kiszagoljuk, kesernyés, idegen földek szaga leng abban.

Luigi a flaskával kezében, mely nála maradt véletlenül, egy padon egymásba gabalyodott szerelmespárhoz közelít. A fiú keze a hunyó, rátalált a bújócskázó mellekre, most fog először női mellett, összetéveszthetetlen az arc: meglepetésből, örömből, félelemből, kíváncsi-

ságból szőtt. Látja ezt Luigi is, de nem bánja, sőt így még nagyobb lesz a hatás. Odalopakodik, rajtaütésszerűen befogja a fiú szemét:

– Kukucs! Van önöknek csókengedélyük?

A pár halálos zavarba jön, a lány a melltartópántját igazgatja.

– Idezöttyenhetek? Vicceltem, nyugalom, megyek már, folytassák a tevékenységet, én is voltam fiatal, szép a szerelem, nincs is szebb az etyepetyénél!

Azt se tudják, hol vannak.

– Ezek azt se tudják, fiúk vagy lányok – mondja a kamerának Luigi röhögve, és újra iszik.

– Jó egészséget (az üvegből kínálja a fiút, az kénytelen inni), ez az, így is van, na, sok gyerkőcöt, egy a cirkusz, egy a sátor, csak keményen, gyerekek! – búcsúzik, és még hozzáteszi, tockost adva a fiúnak: – Rakd be, és hatig el ne sülj, gyógyegér!... Tövíg kéri, tövig! – hörgi még. A párocska csak pislog. Luigi továbbmegy.

Most egy óvoda (a Dzsungel Gyermekének Óvodája) előtt landol, tántorogva lépked, nyomában lomhán bandukol hű tigrise, Julius, s a stáb, valamint kissé hátrébb Szurkovics a fejét fogva. Most kéne abbahagyni. A stáb azonban nem áll le. King nem is engedné. Lendületben van, bár enyhén imbolyog. Az ovisok kiabálnak: cica, cica! Luigi visszadobja a labdájukat, aztán a kerítésre könyököl.

– Na, helló, nyuszik! – mondja marcipánosan.

– Te vagy a királybácsi? – kérdi egy kis cserfes.

– Csak egy szolga, csak egy szolga – szerénykedik Luigi.

– De nekem apukám azt mondta, mutatott a tévében. Meg lehet simogatni a cicát? – mutat a kislány a tigrisre.

– Azt nem, mert leharapja az apró kezecskéteket, vagy elharapja a nyakatokon az ütőeret, és két perc alatt elvéreztek és meghaltok, anya meg kurvára elszontyolodik.

A gyerekek rémülettel vegyes érdeklődéssel nézik a vándorkomédiást, az óvónőket a frász kerülgeti.

– De mutatok nektek valamit! Most figyeljete! – mondja Luigi, azzal elővarázsol egy locsoló virágot a füle mögül, és arcon fröcsköl vele egy gyereket. („Áh, a szemem!”)

Szívmelengető gyerekacaj gurul a napfényen. A szájába vizet vesz, és ahányszor megnyomja az orrát, köp egyet a magasba. (Tapsolnak a kis tappancsok.) A víz nem akar elfogyni. Honnan tud

még mindig köpni? Ámulnak, bámulnak, alélnak. Aztán bemutat pár parádés hanyattesést, fejen állva megiszik egy kisüveges Sátor sampájnt, és elénekli halandzsanyelven Hettikánia himnuszát, „Trapéz vagy halál...” („Tatitté ta tatá”). A himnusz további versszakait a kofferből előrántott selyempapírral és fésűvel, tamburával, mandolin-
nal, ukulelével, kongákkal, cintányérral, kasztanyettával, szájharmo-
nikával („hű herrmonikám”) kíséri, aztán előadja üveg pohár száján
körözve az ujjával, több-kevesebb vízzel töltött üvegeken, lábasokon
dobolva fakanállal és lassan szöktetve a levegőt egy lufiból. Egyre
többen gyűlnek a kerítéshez, a környékbeli ablakokban is megjelen-
nek a lakók, fölöttük a Népi Idomárok mesterlövészei, a tetőről, a
fákról óvják Luigit. Húhák és húhók szállnak. Elkéri a cumikat,
zsonglörködik velük. (Négy cumi, hat cumi, és még két labda, aztán
ugyanaz bekötött szemmel.) Hózentrógert vesz, kiköti magát a kerít-
éshez, futni kezd, a hózentrógerből csúzli, Luigiból lövedék lesz,
visszarepül, a kerítéshez csapódik. (Nagy nevetés.) Most egykereű
biciklin hegedül, s lábbal házikót rajzol a porba. A tigris átugrik a
háta fölött, a földön hempereg, két lábra áll, táncol kicsit a gazdájá-
val, kitömött önmagát adja, Luigi arra jár, majdnem hasra esik a fejé-
ben, nem érti, visszamegy, megint megbotlik, fejét az állat szájába
teszi, szivarra gyújt, aztán megköti a tigris farkát, mint nyakkendőt.
Előkapja a karikát, meglocsolja olajjal, meggyújtja: Julius, hopp! (A
tigris ugrik. Taps.) Most pantomimet mutat be a Rózsaköztársaság
Presidentje. Katonát játszik. Lőnek rá az ablakból. Felmászik egy
kötélhágcsón. A képzelt ellenséges katonával közelharcba kezd,
dulakodnak, lecsapja, az ellenfél felkel, még egyszer lecsapja, még
egyszer felkel, tökönrúgások, fojtogatás, térd- és könyökrecscenté-
sek. A kezéből kirúgja a fegyvert az ellennek, a másik is kirúgja az
övéből, előkerülnek a kések, hadonásznak, kaszabolnak, szurkálnak
és vagdosnak. Elkapja végül, levágja a fejét az ellenséges árnyékka-
tonának, diadalmasan felmutatja, leejti, belerúg. A gyerekek a sírás
és a nevetés közti csúszós mezsgyéről nézik. Luigi meghajol, felsza-
badult taps. Vérben forgó szemekkel a gyerekekhez fordul:

- Te mi leszel, ha nagy leszel, kislány? – lihegi.
- Fodrász vagy bűvész, vaaaaaaaggy királylány! – feleli cér-
nánál is vékonyabb hangon a kis copfpálmás.

– Na, majd eldől, de a kislányoknak szülniük kell sokat, ugye tudod? – mondja Luigi.

– Túúúúúúdom...

– Azért van pinátok, kis lotyók – mondja viczorogva, aztán a varázsrelikviáit a kofferba tuszkolja, felkapja, kezében már újabb laposüveg ezüstje villog, meghúzza, indul meg megdőlve.

A gyerekek kiabálnak: „pina, pina”, az óvónők úgy tesznek, mintha nem hallották volna Luigi szavait; pofonzáporral befelé terelik a lurkókat.

(Ennyi fegyelmezetlenséget régen nem követett volna el...)

– Vége, elég! – mondja aztán Luigink a stábnak böffenve.

Leszerelnek, érzik, hogy ezt már tényleg nem kellett volna felvenni... Össze kell szednie magát. Még dél sincs, és haja már ezer kóc, bánatosakat csuklik, mélán ásít, lábai nem engedelmeskednek, szeme két zavaros pocsolya. Ennyit régen meg se érzett volna, de most végzett vele. Új pelenka is elkélne. Visszaszállítják a Palazzóba.

Az elborult, bebábozódott Luigit, mint kábított vadmacskát, a Palazzo gyógyászati részlegére hozták; villámfeltámasztás kezdődik, színes praktikákkal hívják a szökevény életet. Hogy lesz belőle újra ember? Itt már csak a csoda segíthet! Nyílik a varázskoffer. Szurkovics irányítja a műveleteket. Hánytatók táncoltatják, csillapítók csillapítják a gyötrött testet. Kapszulák, pirulák, fiolák, tégelyek, tubusok, szirupok, tasakok, tartálykák, flastromok, gyógyfüvek kerülnek elő. Csodálatosan fodros hettikán márvány hányótálak telnek meg az Akadémia emlékével.

– Kirókázom a gyohámat, Szurok!

Őzikés, szarvasos, cirkuszi és harci jeleneteket ábrázoló hányótálakban loccsan a mámor utója. A félig lehúzott redőny résein a nap leopárdos fénypászmákat vetít az ernyedt szenvedőre. Szája cserepes, nyeldekklőjét sav marja, nyelve kecskét nyelt anakonda, szemében kötőtű a fájdalom, haja olvadó hó alól előkerülő fűcsomó.

– Megöregedtem, cefetül megöregedtem – mondja Szurkovicsnak.

– Ugyan! Nagyobb csatákat is nyertünk már – biztatja a fegyverhordozó.

A részegség ideje már csak homályos szétesettség, a másnap delíriuma viszont csinnadrattával érkezik. Masszőzök jönnek, gyakorlott kezek dögönyözik, fojtogatják a macskajajt. (Mily fájdalom ébren kijózanodni, aú!) Jeget rág vödörből, míg tagjaiból úzik, úzik a kínt. A masszázs után piócázzák, a piócák részegen fordulnak le melasszá sűrűsödött vérrel telten a gyűrött orrszarvúbőrről, aztán frisset adnak neki, hettikán leányok tiszta, méregtelen, buzgón csobogó vérecskéjét. Iszapot pakolnak rá. Füstölik. Szellőztetik. Izzasztják. Szárítják. Aszalják, savanyítják, forgatják, bugyolálják a bódultat. A vértől vámpírmódra visszanyerni látszik erejét; némi korhelylevek balzsamát már be tudná fogadni gyomra, a reszketeg. Elkortyolgat hát egy ibrik húslevest, melyben három saskeselyű főtt szét.

– Szurok, az ovisoknál nem voltam botránnyos? – kérdi a hős.

- Ugyan!
- Senkivel sem kekeckedtem?
- Nem kifejezetten.
- De szólj, ha...
- Feltétlenül!
- Tényleg szólj!
- Okvetlenül.
- Végül is mindegy, leszarom!
- Na!
- Jaj!

Savanyú káposzta, uborkalé, spárga, sózott hódagy ecetesen, kókuszvíz, gyömbér, forrásvíz, tojás kerül elé: többfrontos e harc. S láss csodát, észrevétlen, lassan felserkennek a létfenntartó szervek; komótosan beindul a masinéria, de mégis panaszkodik az uralkodó, morog, nem bírja, mélyponton van, hagyjuk ki ma a beszédet. Szurkovics biztat, babusgat, lelket önt.

- Alig várják, hogy szólj!
- Mi?
- Tűkön ülnek. Várják, hogy utat mutass, hogy erőt lássanak.
- Édesanyám, te jó asszony!
- A beszéd kihagyhatatlan. Csak lazán, légy önmagad!
- Te most tegezel.
- Khm.
- Vicceltem.
- Tudom, tudom. Na, hagylak kicsit, szunyókálj, jövök, és indulunk! – mondja Szurkovics, s kisiet a teremből.

A magára hagyott Cirkuszatya megtaposott nárcizmusában teped; Julius elterülve szuszog a lábánál (te vagy az egyetlen, Julius, az egyetlen, jó, meg Kicsi Alex). A saját temetésére gondol önmeghatódva. Nagy műsor legyen! Nyitott koporsó. A tömeget hagyni kell torlódni. Gyűljék fel a nép! Lépjenek egymás sarkára! Lihegjenek a másik tarkójára! Legyen kavalkád! Az jól néz ki. Az néz ki jól! Ahogy a sorok kígyóznak! Hisz ki döglött itt meg, rohadjak szét! Nyitott koporsót! Nem hamvasztunk, nem fröcskölünk szét, hülyegyerekek! Nagy politikust, még nagyobb művészt sirat a Haza. Sírni fogtok, sutyerákok! Ne temetés legyen, grand finál, agyasok! Ne böszmélkedjete, rövid, pörgős beszédek, és sok tánc, sok zene: aranykezű

rezeseimet! Sampájnt! Hány könnycsepp lesz ott bánat-, és hány örömkönny? – kérdi magát szánó locspocsában tocsogva, sebeit nyalogatva, egyre jobb állapotban, és kinéz, de nem látja a tengert ablakából, mert a Hazának nincsen tengere. Rég volt az, midőn sátrainkat hét tenger mosta. Nincsen tengerünk, de ha lenne...

...ha lenne tengerünk, annak szeszélyei lennének, moraja, kosza, mocska, lucska, fénye s hullámozó kedélye. Mást jelent egy országnak, ha van, mást, ha volt, és mást, ha nincs tengere. Jaj, elkobzott tengereink fantomfájdalma, nem szűnsz, miért?

Ó, tenger! Fényt adnál. (Vakítót, pislát, tompát, haloványt.) Köd ülne meg. Ringatnál, elnyelnél, mint az idő, mélyedre süllyedne a múlt; kikelne belőled a jövő. Festői lennél és megfesthetetlen. A part zsörtös, zsémbes, szeles, csábító, haragvó, hízelgő, megunthatatlan felesége lennél, tenger! A szárazföld változását nem, de a te változásodat érzékelhetné a halandó is, mert gyorsan változó lennél, tenger. Mélyednek ajándékai eledelünk, felszíned csillogása kedvünk tükre lenne. Segítő anyánk. Kalandra hívó szeretőnk lennél. Tenger.

Ha lenne tengerünk, lennének matrózaink, tetovált (szigony, habléány, rum), vén tengeri medvéink (falábak, műkezek). Matrózfeleségek, kik búsan várnák haza embereiket, idegen föld matrózai, kiket szomorúan várnának haza feleségeik. Lenne matrózlázadás nyílt tengeren. („Hulla a fedélzeten! Kolera?”) Mindig lenne valaki, aki először látná meg: Föld, föld! Hullámok. Ostor- és gyíknyelvhullámok. Hullámverés zenéje. Tengerbe temetkezés.

Szirtek, szirtfokok, a legádázabb viharokkal is dacolók. Sziklák, víz ostromolta sziklák. Ott az a szikla olyan lenne, mint egy csecsemő. („Hol? Melyik? Ja, tényleg!”) A sziklák közt halk kotyogás. Szelídítetlen partok. Mólók, lagúnák (ha délen), s fjordok (ha északon). Felsővízeink. Tápláló vízrendszereink, deltavidékünk.

Hajók, hajógyarak, -naplók, -kapitányok, -katasztrófák és -roncsok a fenéken. (Beragadna a kajüt ajtaja, a bűvár rángatná, hiába. Csigák, moszatok lepnék el a hajó ebédlőjét, polipok a zongorát, algák a ködkürtöt.) Hajómúzeum. („Az ott a tat, az meg a horgony.” „Melyik?” „Az.” „Az ugyanaz, mint a vasmacska?” „Őőő, igen.”) A múzeumban karavellák, gőzhajók, fregattok, regatták, katamaránok, gályák, tank-, kotró-, vontató-, tartály-, séta- és jégtörő hajók, bárkák, sajkák, dereglyék, dzsunkák, tutajok makettjei.

Lennének napszíttá halászaink, halászatunk (hálóval, bottal, kézzel, dinamittal), halászfalvaink. Túlhalászók és tengervédők, halpártiak és haltagadók. Lenne, aki nem tanult volna meg úszni, pedig ott lakott a tenger mellett. Mégsem tanult (volna) meg.

Ha lenne tengerünk, egy apuka épp elmagarázná a parton, mi az a korall. És egyszer biztosan megkérdezné minden gyerek az életben: mekkora egy tengeri mérföld? És még azt, hogy a tengeri csomó az mennyi? („Szél van, vedd fel a sapkád!”) A tenger szeles lenne.

Ha lenne tengerünk, lennének dokkjaink, világítótornyok, kikötők, öblök, part menti fövény, zátonyok, vijjogó sirályok ott fent, hordalék ott lent, vitorlák a távolban, sólepárló üzemek a közelben, partra sodródott vízihulla („férfi, középkorú, átlagos testalkatú, itt fekszik, nem mozdul, nincs mit tenni”), cápatámadások („az idei nyár sem múlt el”, „elevenen falta fel”, „a maradványokból nem tudták azonosítani”, „ugyan, kókuszdióhullásban többen halnak meg”), egy elhullt kárókatona, és gyerekek, kiknek kiabálnák a felvigyázóik, hogy nem szabad fogdosni! Fújj! Nem szabad!

A tengernek sokféle illata s áramlata lenne. Úszkálnának benne szardellák, makrélák, medúzák, márnák, murénák, ráják, piráják, polipok, szivacsok, remete-, tarisznyás és harlekin-sáskarákok; palackorrú delfinek szökkennének fel a magasba, s törnék össze visszazuhanva, mint tükröt, a tengert (sajnálánk a delfint, ha a hal megmenekülne a szájából?), lennének békaszőlőfélék, planktonok, krillek, hordócsigák, sonkakagylók, esernyő- és tölcsérmoszatok, osztrigafarkas, birkafejű ajakos halak, guanókormoránok, kérges és persze álcserépes teknősök. Lenne egy bálnánk, melyet már évek óta nem láttunk volna. Pedig régen ott volt, felbukott a vízből, lebukott, újra csak felbukott, homlokából gejzírezte (volna) a tengert.

Ha lenne tengerünk, nem lennének erdeink, mert kivágtuk volna azokat a hajóinkhoz, s így évszázados fáink elúsztanak volna a nagy vizeken messze, tájunk ettől (lenne) kopár, de nincs tengerünk, vannak erdeink (csupa klorofillrobbanás erdeink), fáink (fáink törzsén taplógombáink), bokraink (bokraink alján bürök, páfrány, csalán).

Ha lenne tengerünk, arról dalok szólnának, ahhoz flotta dukálna (szél röptette armadánk: hadihajóink garmadája), távlatok, apályok és dagályok. Füstöt bodorító, asztmás kis gőzösök borzolnák a fel-

színt. A tenger nem állna meg a küszöbön. Felhullámzana a konyhapultra, a hűtőbe, a receptekbe (tenger fuvallatával érlelt sonka!), az étlapra, a festményekre, a regényekbe. Ha lenne tengerünk, költőink a lányok szemét a tengerhez hasonlítanák. Építészeink, szobrászaink képzelete hullámosabb formákat szülne. (Szobrokon a szakáll hulláma, épületeken a párkányzat íve lennél, tenger.) Lenne egy írónk, ki eljátszana a gondolattal, milyen lenne, ha nem lenne tengerünk. (Ha lenne tengerünk.)

És felemelkedne, mint aligátor, egy tengeralattjáró, és lesüllyedne, és csak mi látnánk, de húsz év múlva kiderülne abban a part menti kis lokálban, hogy az a lány is látta, akihez az előbb cidrizve, de reménykedve odaléptünk. De nincs tengerünk, mi üvegcsében víz, üres kagylóban zúgás lehetne. És ahogy a part felé tartanánk, előelőbukkanna, eltűnne, újból előbukkanna, igen: a tenger!

Hínár a tenger alján, lobogó hínár, mint földbe ásott leányok haja. Tengerifűmezők. Víz alatti moszaterdők. („Tudták, hogy ötvenméteresre is megnőhetnek?”) Nappal bíbor-, rubin-, abszint-, türkiz-, epe-, béka-, éjjel tinta-, ólom-, higany-, káffé-, kakaó- és vörösborszínű lennél. Tenger.

A nyílt vízen vihar ütne ki, és mi még életünkben olyan halálfélelmet nem éreztünk volna, mint amit akkor éreztünk, és a hajónkból csak ez a két deszka maradt volna, itt, ni, a bár falára kitéve (a parton nyitottunk volna egy bárt), ezekkel a deszkákkal menekültünk meg, ezeken a deszkákon úsztunk volna ki a szárazra, és még most is, akkor, ott, felállna a hátunkon a szőr, ahogy ki tudja, hányadszor elmesélnénk, hogy volt. Ha lenne tengerünk.

De nincs.

Ettől még mézesen fénylenek a Haza zord, zimankós bércei, völgyei, szurdokai, zúgó-zubogó patakjai, zuhogói, bő vizű és (vagy) kiszáradt medrű folyamai, folyamainak mocsarai, mocsarainak kigőzölgései, gázlói, árnyas csermelyei, sásos árkai, nádasai (hol kákánő), békés lankái, sáncai, rézsúí, vér áztatta rögei, erdei, kövér legeelőinek bozótjai, susnyásai, zombékjai és rekettyései, hímes mezei, mezeinek vadjai, ligetei és ligeteinek madarai. Ettől még aranylón hajladoznak kalászhajók (és harasztjai): csak tengere nem hullámzik. Ez van, de tengerünk nincs. Ez az egyszeregy.

A lassan tisztuló fejűhöz Kicsi Alex jön be egy bébielefánton.

Leszáll.

– Kicsi Alex!!! Na, gyere, gyere ide! Hadd simogassam meg a kobakodat, te! – tér magához a Porond ura.

Megörül az unokának. Julius és Kicsi Alex. Igen. Ők a legfontosabbak.

– Papa!

– Tessék?

– Papa!

– Mondjad!

– Papa?

– Mondjad, Öcsi!

– A geopárd hol van? – kérdi Kicsi Alex.

– Milyen geopárd?

– Hát a nagy cica, a Julius – mondja Kicsi Alex.

– Ja, az tigris, a tigris alszik, ne szekáld!

– Miért? – kérdi Kicsi Alex.

– Fáradt – mondja Luigi.

– Miért?

– Mert álmos.

– Miért?

– Mert fáradt, műsorunk volt, nagyon ügyes volt, és ilyenkor szundít egyet, tudod?

– Papa! – mondja Kicsi Alex.

– Tessék?

– Papa! – szól a gyerek, s belebambul a kérdésbe.

– Nna? – biztatja egy pillanatra végtelennek tűnő türelemmel Luigi.

– Mit eszik a cica?

– Húst! Neked is azt kéne! Tudod, mennyit eszik egy ilyen cica? Megenne téged, és még kérne!

– Rajzoltam neked valamit, papa, nézd! – mutatja a krikszkrakszot Kicsi Alex.

– Hadd nézzem!

Nézi, forgatja. Mit ábrázolhat?

– Mi ez?

– Ez te vagy, látod? Megölöd a rosszakat!

– Szép! De nem ölöm meg, csak megszidom őket, tudod, ejnye-bejnye, azt mondom nekik.

– Vannak ám még rajzok! – mondja Kicsi Alex.

– Hova jársz te iskolába?

– Ovis vagyok.

– Hol? – kérdi nagyot sóhajtva, a másnap torkán akadt csutkáját kiköpni vágyván az öreg.

– Privátba. Képzeld, varrni tanulunk – mondja lelkesen a gyerek.

– Mit csináltok? – kapja fel a fejét a Porondmester.

– Papa!

– Na?

– A mamával miért szoktatok kiabálni?

– Mert rosszul hall a mama, gyatra a füle, mint a fa... nagyon gyenge.

Tovább válaszolgat orbitális szeretettel egyetlen unokájának. Megérkezik egy fotós csapat (ki találta ezt ki, hogy pont most abajgassatok?), villognak a vakuk, keresik a megfelelő szöveget, ahonnan a kajla unoka és a korhatag nagypapa kedvezőnek tűnhetne fel. Na jó, most már oszoljatok! Ne villogjatok! Most mondom! Takarodjatok anyátokba! (Takarodnak.) Folytatják bájos kettősüket, papa és unoka. Szépséges! Van ennél szebb? Kicsi Alex a hettkán birkózási jelene- teket ábrázoló terítőt gyúrogatja, a vécécsésze-hamutartót tologatja túlmozgásosan az asztalon, s kérdi:

– Szereted még a mamát?

– Ne bizergálj mindent! – mordul a Haza atyja.

– Miért nem alszol a mama mellett? – firtatja egy ellenséges újságíró levakarhatatlanságával a gyermek.

– Mert sokat dolgozom.

– Miért dolgozol sokat?

– Mert kell.

A gyerek kis híján felgyújtja a terítőt, Luigi tedd-azt-le-szépen mozdulatokkal elveszi az égőcirkuszisátor-öngyújtót. A kérdéseknek azonban nincs végük, folytatódik a vallatás, míg az elefántbébi békésen eszegeti a függönyt.

- Papa, mit jelent az, hogy kurva?
- Na, mutass még rajzot!
- Papa, mit jelent az, hogy exhumálni?
- Iskola megy?
- Ovis vagyok.
- Majd utánanézek a tanárnak, jó? Felhívom az ottani királyt, jó?
- Jó.
- Papa, mesélsz nekem?
- Most nem.

A gyerek elővesz egy színes, szagos könyvet, bájosan lapozgatni kezd, mint tanár, ki számonkér.

- Akkor kikérdezlek. Hány kontinens van?
- Három. Vagy négy – mondja habókosan a Házikenyér Kerekasztal elnöke, a Hettikánok A Hettikánokért Világforum Főtitkára.
- A gomba az állat vagy növény?
- Mittomén! Növény?
- Dehóóógy, papa! A gomba az gomba!
- Micsoda hajad van, Kicsi Alex, nem is haj, sörény! Le kéne vágni, tüsire. Így lányos.
- Jó.
- És hogy megnőttél! Micsoda ujjaid vannak. Pianista, vaginász ujjak.
- Papa, kérdezhetek még?
- Persze! De ezt nézd! – mondja a papa, begyúri a fülét, és kipatintja, aztán mozgatja a fülkagylóit, utána a nyelvvel megérinti az orrát, égő szivarját szájába teszi, bekapja egyben, a füst a fülén jön ki (ezt hogy csinálja?), majd újra ajkáról száll. A gyerek kacag, és tovább kérdez.
- A gyerek az anyukája seggéből jön ki?
- Most már lassan menned kell.
- Miért?
- Húzd ki magad! Hogy ülsz? Menjél most már!

– Apa szerint mindent elkúrtál itt a végére. Az mit jelent, papa?
Azt is mondta, hogy csoszogó, vén trotty.

- Mikor mondta?
- Nemtom. Sokszor szokta.

A gyerek telefonon játszik. Elcsaklizta az anyjától. Ez törvényellenes, mellesleg.

- Tedd le azt a szart!
- Mindjárt.
- Nem mindjárt. Most!
- Mindjárt!
- Ne pittyegjél! Most! Tedd! Le! – mondja a céklaszín Luigi.
- Ezt még lejátszom.
- Most!
- Mindjárt.
- Összetöröm!
- Jól van, na, de akkor megnézhetem a pisztolyodat?

Luigi nem is fogja fel a kérdés súlyát, előveszi a kofferból a pisztolyt.

- Nesze, de add vissza!
- Papa!
- Tessék?
- Papa, akik bántani akarnak, miért nem lövöd le őket?
- Mert nem szabad.
- De akkor békén hagynának, nem?
- Nem tudom.
- Akkor miért nem?
- Csak.
- Na, lécci! – nyávog a gyerek.
- Meglátjuk!
- Mondhatok egy mondókát?
- Na!
- „Kán, kán, hettikán / Luigi gyakja az anyám!” Mi az, hogy gyakni, papa?
- Tudsz még ilyet? Hol hallottad?
- Aha. „Luigi a nagy király / éjjel-nappal hót totál, / bevágtat a cirkusba, / beteszi a kis struccba.” Mit jelent az, hogy hót totál?
- Akkkúúrv...

– A papa csúnyát mondott, a papa csúnyát mondott! – ugrándozik Kicsi Alex.

Meg is fojthatná, ezek azt is elsikálnák. Cuki, de elég már belőle. Fárasztó. Nekem ennyi idősen kilenc előadásom volt hetente, és mindig állt a zászló.

– Akarsz inni sört? – kérdezi Luigi.

– Neeeeem.

– Naaaa! Kóstold csak meg!

– Jó.

– Úgy is van, nem lesz bajod tőle, kipisálsz!

Megkóstolja.

– Fúúj! – köpi ki undorodva.

– Mit csinálsz? Akkor igyál ilyen!

Bont neki egy apró butéliás narancslikőrt. Ez már tetszik a gyerekeknek, megissza. Szemei felfénylenek.

– Papa!

– Tessék?

– Én fogok háborúzni? – kérdi a pisztolyt forgatva Kicsi Alex.

– Nem tudom.

– Miért van háború? Miért nem bújócskáznak inkább az emberek, az sokkal jobb móka!

– Nem tudom.

– Bújócskázunk, papa?

– Nem!

– Te is meg fogsz halni?

– Arról mesélj inkább, hogy mi újság a csajokkal.

– Utálok őket!

– Micsoda??

– Megdobálom őket! Én fiúkkal szeretek játszani.

– Mit csinálsz?

Jön a gyerek anyja. Meglátja Kicsi Alex kezében a pisztolyt, és hogy Luigi a narancslikőrből töltöget neki. A gyerek ráfogja a fegyvert az anyjára.

– Letenni! Menedd kell velem! Most! El! – mondja idegesen Cindy.

A gyerek elsüti a pisztolyt, szerencsére nem volt megtöltve. Az anyja kicsavarja a kezéből, és kirángatja a szobából, megvető-fel-

nyársalón néz Luigira. Pipihús, pipihús. Húználak karóba, motyog Luigi. (Cindy ki.) Luigi kongó aggyal néz maga elé.

– Velünk ennyit nem foglalkoztál! – röppen füstösen egy hang a terem mélyéről fogyhatatlan malíciával.

– Én? Hol vagy? Ki vagy? – kérdi az örület határán az uralkodó.

– Itt.

– Hol?

– Itt.

– Mi van? Ki vagy? Thalia?

– Bingó! Velünk nem foglalkoztál ennyit – mondja Thalia hosszú cigarettlijébe slukkolva elegánsan.

– Tökön szúrom most már magamat, komolyan. A nyakamban vittelek, lovacskáztunk. Ne szórakozzál velem már te is!

– Persze, mikor fotóztak – forgatja a kést Thalia Luigi lohadó szívében.

– Kastéllyal a szádban születted.

– A Palazzo nem ölel meg.

– Ezt nem hiszem el. Nektek építettem fel ezt az egészet, pincétől a padlásig. Hogy átadjam. Értetek tettem mindent. Miattatok vállaltam. Hogy nektek már ne kelljen.

– Lemondasz? – kérdi Thalia.

– Soha!

– Alexnek átadhatnád.

– Te is tudod, hogy csak neked adhatnám át, de neked hogy a pélóba adhatnám át?

– Mert nő vagyok, mi?

– Fiús kislány voltál.

– Ja, hogy nem voltam hülye picosa?

– Kérsz egy maflást?

– Jaj, apa, ne legyél már ilyen kőkori!

– Mi bajotok van itt mindenkinek ma, he?

– Az évforduló mindenkit számadásra készítet, a számadás tekintetében a tekintetében. Gondolom – utánozza Balambért Thalia.

– Neked mi bajod van? Okos vagy. Nem is laksz itthon.

– Unatkozom.

– Utazz!

– Már megjöttem.

- Mi van a férfiakkal?
  - „Mindenki másba szerelmes, mint aki belé szerelmes” – idézi Thalia valahonnét paródiapátosszal.
  - Egy normális udvarlót hozhatnál már.
  - A buták jobban kúrnak, de előtte meg utána beszélgetni kell velük...
  - Írj valamit!
  - Nem tudok... Tényleg átgondolhatnád ezt a visszavonulástémát.
  - Majd én azt tudom! Kell egy saller?
  - Bla, bla, bla!
  - Hintóm után kötlek most már! Hogy beszélsz apáddal?
  - Így.
  - Ha én így beszéltem volna az apám...
  - Jól van, nyugodj már le!
  - Megtéplek! Legalább a koromat tiszteld!
  - Na, pá!
- (Thalia elnyomja a cigarettlit, s távozik gúnyosan. Szurkovics be.)
- Indulnunk kell a Kőcirkuszba. Jobban vagy? – kérdi.
  - Élek. Menjünk! – tápáskodik Luigi.
  - Vedd fel! – mutat a pelenkára Szurkovics.
  - Kussoljál! – mondja Luigi, és gyorsan felveszi.

Míg nagyapa és unoka bájosan csevegett, Szurkovics a legendás első (és utolsó) vitának a felvételét nézte titokban (kütyűjén!); cukor nélkül, üresen kavargatta pumabélben érlelt, ízes luxuskáfféját; ünnepelt. Micsoda kampány volt. Az esélytelenek nyugalmával. És mégis! Csak azért is! Nem kampány, attrakció! Jeges folyóba merülés, birkózás a vérmedvével, fejen állva mondott beszédek. Legendás első (és utolsó) kampány! Népbarát kampány! A sziporkás harminc esztendő nyitánya, a GDP Virágzó Nyarainak, a boldog lobogás évtizedeinek kezdete, dicső, győzelmi hadjárat!

Választási körútra indult a nyalka hős. (Kiröhögték. „Ki? Luigi? Indul?” El se hitték, de ő akkor is nekiveselkedett.) Porondra termelt gesztusokkal fülelt, hallgatta népe száz baját, ígéretekkel vonta bűvkörébe az édes masszát: az embereket. Vehemensen hengerelt; vérmentes, de forradalmi változások csillámporát hintette szerte a naiv szemekbe, a lelkes népi arcokba. Mennyei kóklerség? Ugyan.

Napi tizenkét műsort adott, élethalálkérdéssé vált számára, hogy győzzön. Ahogy a cirkuszban is tudta variálni a sorrendet, a közönség hangulatára szabva az anyagot váltott, idomult, beolvadt, lassított, gyorsított, hízelgett, fenyegetett, taglózott, simogatott, iramát hozzájuk igazította, úgy a politikai hangulatot is könnyedén lovagolta: csápjaival letapogatta, mire várnak, mit akarnak, mitől félnek, minek örülnének. Népuralmat ígért. (Valódit! Nem olyat, melyben a nép nevében egy szűk kör dönt!) Szürreál cirkuszával lekenyerezte őket; boldogan ragadt össze a tömeg a remény ingyen osztott vattacukrától. A csillagokat is lehozta az égről, ciklámenbe csomagolva. Kampány, diadalmenet, brillír! Útra kelt cirkuszával; monstre műsorral mutatta be leendő kormányát. A trapézzról mondta el győzelmi nyilatkozattal felérő választási beszédeit. Bajuszt akasztott, és békejobbot nyújtott. Ha kellett, disztinvált, ha kellett, szavai erdejét a vulgaritás vadkanja túrta fel, trágárságának pokrócára heveredett; imádták!

Csodás választási pingálmányokkal, nagy, színes ákombákomokkal pacsmagoltuk tele a Hazát.

A legfelkészültebb SZAKEMBEREK részvételével!!

Jólét A CSALÁD minden egyes tagjának!!!

KÖZBIZTONSÁG? Megoldjuk!!!!

Ilyen még nem volt!

GARANTÁLT SZÓRAKOZÁS!

Hettikánia legyen HETTIKÁN HETTIKÁNIA!

Aki ezt valóra váltja, az első,

az egyetlen, A LEGNAGYOBB: LUIGI KING

ÉS A CIRCUS POPULAR!!!!!!

Láttuk a tévében áradásnál. Aszály idején. Földrengés után. Bozóttűznél. Maródiak ágyánál (lefogta szemüket, osztozott a gyászban, mondott pár jó szót). Iskolában. Gyárban. Családja körében. Repülőn. Lovon (szép, kese paripán). Elefánton. Beszéd előtt. Beszéd közben. Beszéd után. Térkép fölé hajolva. Pisztolyát porozva. Folyómederben. (Honnét őshettikán vázákat búvárlott.) Tudászokkal tanácskozott kémcsőerdő közepén. Az útkaparók közé állt (ingujj fel, „rágyújtunk, barátaim?”, a szűrőt letépte, szájára, nyelvére dohánylevélek ragadtak, kiköpte), gyümölcsöt szüretelt (hatalmas szalmakalap, füttyszó). Lehozott a fáról egy kismacskát. („Hát te, hogy kerültél ide, cicus?”) Több kameraállásból pénzt szórt fiákerből, balkonról, léghajóból. Fotogén módon megtekintette a hullámzó búzamezők tengerét. Hóban rekedtetek szabadított ki, kucsmában, egy szál hólapáttal, zúzmarás bajusszal. Parkettát csiszolt, cipőt suvickolt, csizmát pucovált, kazánt súrolt, sánt krampácsolt, bányák sötét tárnáiban csáklyázott – és megjavított egy bányászlámpát. („Ezzel meg mi van? Így ni, most jó.”)

Beköltözött egy családhoz; a nagypapával, míg a pipát friss dohánnyal tömték, a múlttól diskuráltak (a kandallónál), a nagymamával a receptekről konferenciáztak (a lócán). Gyújtóst aprított, tüzet csiholt, aztán szilajul borozva énekelt a házigazdával. „Na, gyere, kornyikáljunk, azt, hogy »Add nekem a szívedet, csak egy hétre, kölcsön!«!” Miről énekeltek még? Arról, hogy vajon az élőknek van-e jobb dolguk, vagy a holtaknak. Arról, hogy hettikánnak lenni olyan,

mint hús limonádét inni kánikulában. És még? Egy lányról, kinek édes volt a könnye. A rigóról, aki elfelejtett fütyülni. A tengerről. (Amink nincs.) Arról, hogy a vezérek a haláluk után tigrissé változnak. Aztán katonatörténeteket meséltek. Igaz, Luigi nem volt soha katona, de ezt nem kellett hangsúlyozni. (Nem hangsúlyozta.) A gyerekekkel vasutat épített, a kislány énekét zongorán kísérte, a kutyanak eldobta a labdát. A kutya visszahozta. Eldobta. Visszahozta. Luigi megvakarta a füle mögött, és féregtelenítette a blökit. A háziasszonyt – a jó ízlés határain belül figurázva – jól megforgatta a gramofonból ömlő vidám tánczenére (ó, ti, sercegő bakelitek), a meglazult tetőcserepeket helyre tolt, és az antennát is megigazította (a férj fogta a létrát), szakadt relaxát szerelt (visszacsevélte, meghúzta a zsanérokat), kiszellőztetett, és bedurrantott a kályhába (mily szépen dönögött!), vízéért szaladt a kútra; a szomszédasszonnyal évődött a kávánál (kontyalávalóval öblögetve), éjjel kilesett (megcsapdázott) egy rókát, ott helyben megnyúzta („Itt nem fosztogatod többé az ólat, kispofám!”). Sarat tapasztott, vályogot rakott, téglát égetett, maltert kevert, meszet oltott, kemencét rakott, padlót döngölt. Üvegezett, kubikolt, árkolt, zsaluzott, hidat feszített (és nem robbantott), cölöpöt vert, kutat ásott (és nem mérgezett), sebet kötözött (s nem szórt sót belé), kertkaput zsírozott, traktort olajozott, konyhát meszelt. Darázsészket gyújtott, ürgét öntött, vakondra vadászott, árva mókust fogadott be és nevelt fel cuclival. Gallyazott, döntött, fűrészelt, rőzsét gyújtott, fásított, gyérített, ojtott, avartűznek állta útját. („Ne tovább!”) Kis kosárával hajnali, harmatos réteken gombászni indult. A mezőt járta a gyerekekkel. („Ezt kóstoljátok meg!” „Mi ez?” „Papsajt! Finom?”) Megmutatta, melyik a futrinka. Elmagyarázta, mi a különbség a sáska, a tücsök és a szöcske között. („Mert nem keverendők össze!”) Beetetett, fenekezett, kifogott, pikkelyezett, filézett, fűszerezett. Csirizelt, trancsírozott, buherált, berhelt, herkelt, esztergált, ömlesztett, hántolt, hámozott, csíráatlanított. Vetett, aratott, csépeelt, zsákolt, örölt. Kaszát köszörült. Kaszált. Szénát gyújtott és nyútt. Boglya tövében szalonnázott a többiekkel a déli nagy melegben. Lent áztatott, tilolt, gerebenezett, nyújtott, font, cernázott. Gazolt, darált, vaját köpült, vadhúst irdalt, mézet pergetett.

És e jó szokását később is megőrizte. Ha megingott a népszerűség, ha lázongás halvány előszelét érezte meg, máris azt láttuk,

ahogy magot szór a tyúkok elé, kotlóst ültet, kést fen, szárnyat nyes, levágja, leforrázza, kézzel kopasztja, főzi, süti, tálalja. A kakast elaltatta a puszta nézésével. Tehenet elletett, nyulat nyúzott, birkákat nyírt és körmölt, lovat abrakoltatott, csutakolt, pántlikázott, szalagozott, patkolt, sárló kancának csődört kerített (és fordítva), inszemínált, első fűvű csikót a szekér után kötött („hadd szokja”), récét itatott, libát tömött, patkányt irtott.

Mikor jázminos tüntetést tartottak, ellencsapásként a gyönyörűn felvett képsorokon ő a szőlőben ásott, kapált, sarlózott, sarabolt, permetezett, metszett, szüretelt, préselt, erjesztőkádat mosott, csömöszölt, mustot fokolt. („Nem sikerült, vegyük fel még egyszer!” Felvették.) Hordót ávizslagolt, dongáit abroncsozta, prést garatolt, tőkét kacsozott. Lécekkal mankózta a túltermett barackfát. Krumplit egyelt, répát vágott, lucernát szecskázott, paprikát csumázott. (Dús haja körtefavirág-repítő tavaszi szélben lobogott.)

Mikor biciklilánccal demonstráltak a hóbörödők, ő sonkát füstölt, kolbászt töltött, töpörtyűt sütött, pörköltbe tunkolt. Mákonyos pákoszttal abált, pácolt és sózott. Cefrét kevert, vödröt lögybölt, virágot öntözött, tésztát dagasztott. Miskárolt, ministrált, mángorolt. (Disznót, misén, ruhát. Ólban, szentélyben, vízparton.)

Első kampány. A nagy győzelem. Feledhetetlen. Megalakultunk. Ki hitte volna? Harangok galangja, kondérok gilingje. Kitört a szabadság, mint egy rég elfojtott röhögés. A régi világ emberei elkullogtak. („Itt ne fityegjenek. Ne itt fityegjenek!”) Rendrakás. („Lehullt a lepel, kiderült, minden kiderült, mehetnek, jó utat! Lehet máshol bolhászkodni!”) Fájdalmas igazság zuhogott hátukon, törtek ablakaik, szép ívben repültek szobáikba állati belsőségek. Hogy, hogy nem, felvételek kerültek elő ama elporladt régi idők embereiről. („Tevével kéjelgett!” „Zebrát kínozott!” „Medvét sértegetett!”) Nem koholmányokat tákoltunk, nem tákolmányokat koholtunk: újságjaink lelepleztek, lerántottak, kiderítettek, előkotortak, feltúrtak, démonizáltak, sárba rántottak fáradhatatlanul, megfizethetetlen és elengedhetetlen szolgálat volt.

A hosszú hadjárat lezárásaként elfogadta a rivális párbajajánlatát, vitába szállt, először és utoljára, dr. Aurelióval, a címvédő miniszterelnökkel. Ezt nézte meg Szurkovics, míg Luigi az unokával lepcsel. A felvételen először a nyúrágta elnököt jelenti be a decens moderátor, Thomas Fleck. Legendás ellenállója a régi szisztémának, tömlöcöt járt, deresedő jogászprofesszor, a hétpárti koalíció vezetője, számos könyv szerzője, dr. Aurelio jön be; zsakett, sétapálca, csokornyakkendő, aranykeretes szemüveg, fáradt, bölcs tekintet. Elismerő, tiszteletteljes taps szőnyegén lépdél pulpitusáig. Homlokát országos gondok vonják ráncba (karistolják); arcát a mindent-jól-csináltam-de-talán-tehettem-volna-többet töketlen dilemmázása barázdálja.

Aztán a kihívó, Luigi robban be nagy dérrrel-dúrral, porondmesteri díszben, mint kamupisztoly csövén a „bumm!” felirat. Kézen állva lépdél párat. A közönség susog, érdeklődve figyel. Thomas és Aurelio kissé kényelmetlenül, de a vitát komolyan gondolva követi a jelenést. Fleck elkezd:

– Először is nagy szeretettel köszöntöm a kedves nézőket itt és a készülékek előtt! Köszöntöm a résztvevőket is, dr. Aurelio miniszterelnököt (*élő legendának kijáró taps*) és Luigi Kinget, a Circus Popular igazgatóját. (*Éljen-éljen, fütty-hurrá-taps a hívek részéről, fitymáló, lenéző hurrogás, ki ez a bohóc, atyaég, mit akar ez a másik oldalról, csend a közömbösök soraiban. Luigi helyből szaltózva köszöni a fogadtatást, Aurelio megigazítja a nyakkendőjét, helyére tolja verítékén csúszdázó aranykeretét.*) Mielőtt a kitűzött témákra rátérnénk, első kérésem az lenne, hogy kérem, mondják el, hogyan értékelik a kampányt.

– Ki kezdje? Kezdem én. Addig Aurelio kipihenheti a színpadra vezető utat. Rendben van így? – ragadja magához a szót Luigi fickósan, kis nevetést kicsikarva övéiből rögtön. – Először is köszönöm a lehetőséget, a meghívást, köszönöm, hogy itt lehetek! Jó estét mindenkinek! (*Megtapsolja, mintegy, a közönséget és saját magát. Már itt kész volt a figura!*) Talán már tudják rólam, hogy én azt akarom,

illetve szeretném, hogy szeressék egymást az emberek. Hagyjuk már a pénzt! Egymással foglalkozzunk! Emberek vagyunk, és nem számok valami rubrikában. Ez az én filozófiám! A kampány során ezt szerettem volna elrebegni, azt hiszem, sikerült, de cáfoljanak rám! Remélem, a nézők, illetve választók is olyan jól szórakoztak a körút során, mint én. („Úgy!” „Fúj!” „Jól bizony!”) Sokakkal beszéltem, sokak mondták el a véleményüket. Ez így helyes. Szóval vegye úgy (*Aurelióra mutat*), hogy a nép áll ön előtt. A fajtánk. A Haza pulzusát hallja. Csendet, rendet, fegyelmet szeretnénk. Hogy a fiatal ne kószáljon erre-arra, ne huligánkodjon, ne randalírozni flangáljon a sötétben. A nő nő legyen, a férfi férfi újra. Dereng még, miről beszélek? Egyelőre ennyi. Bár azt is mondhatnám, elmondtam mindent. De dumálhatunk még, én ráérek.

(Nevetés. Hurrogás.)

– Most dr. Aurelio foglalhatja össze a kampány tapasztalatait. Elnök úr, parancsoljon! – kap észbe a moderátor.

– Távolság álljon tőlem, hogy parancsoljak. Mindenekelőtt én is köszöntök mindenkit, örülök, hogy ilyen sokan kíváncsiak a beszélgetésünkre, és köszönöm Luiginak is, hogy elvállalta ezt a mai eseményt!

(Luigi színpadiasan ásít, apró nevetésbuborékok pattannak szét a közönség fölött.)

– A kampány során örömmel tapasztaltam, hogy a választók nyitottak egy a helyi sajátosságokra építő, a világra nyitott ország víziójára...

– Hú, lesz itt minden nyalánkság! Ne csigázz tovább, ne fokozd, juj, de izgalmas! Egy kukkot nem értek, de felakasztatnék bárkit, hogy elmondhasd! – szól közbe Luigi, míg látványosan egy pakli kártyát kezd keverni. Magasba emeli az egyik kezével, mélybe hullnak a lapok, másik kezével elkapja. Mindenki őt nézi, naná.

– Három nagy témakört beszéltünk meg: oktatás, gazdaság, külpolitika, de persze alkalomadtán egyéb ügyekről is ejthetünk pár szót. Térjünk is rá első témánkra: gazdaság! – indítványozza Thomas.

– Ideje, mert tényleg gajra megy itt lassan minden – ragadja magához a szót Luigi.

(Taps.)

- Kezdjük talán Aurelióval most, és utána Luigi reagálhat.
- Jól van, de tátong a bugyelláris, uraim! Fel kell tölteni az iszákot. Semmi nincs a tarisznyában! Üres a batyu! Nem tudom, mit kell erről olyan sokat nyammogni, de mehet. Miattam mehet! – mondja a cirkuszos.

(Aurelio szokásosan szakszerű, ám kovásztalan, pasztellszín szavait keresi, majd megfontoltan szól:)

- Kedves barátaim! Meggyőződésem, hogy a változó munkaerőpiaci körülményekhez rugalmasan alkalmazkodó munkavállalókra van szükség.

– Hagyjuk már ezt a maszatólást! – dörren a cirkuszos, és egy pikk ászt varázsol elő a belső zsebéből.

– Követni a nemzetközi trendeket, de nem szolgálai módon másolni azokat: ezeknek kell a prioritásoknak maradnia a továbbiakban is. Az infláció tekintetében szeretném hangsúlyozni...

– Maga olyan, mint a dokik. Nem ismeri az anyanyelvét. Hadova!
– Meghúz egy cipzárt a Porondmester-gúnyán, és máris szmokingban virít. – Én is tudok ám elegánsnak látszani! – rikoltja a cirkuszos. Minden szem rátapad.

- Elengedhetetlen csökkenteni a kitettséget.
- Mit csinálni a micsodával? Humbug!
- Felelősséggel tartozunk egymásért. Fel kell számolnunk a maradék kiváltságokat is!
- Tutyimutyi! Nem lehetne kicsit hangosabban? Nem hallunk semmit. Fogy az erő? Megcsappantunk? – mondja Luigi, és tányérokat kezd pörgetni pálcákon.

– A hatékony gazdálkodást kell erősítenünk. Lehetőséget teremteni az értékteremtésre. És szem előtt kell tartanunk, hogy a források felhasználása a közösség érdekei alapján történjen!

- Itt valami nincsen vinkliben!
- Átláthatóságot, jogbiztonságot, kiszámíthatóságot!
- Jajj, de csúnyán cifrázza! – kiáltja a kihívó, és az égbe száll három galamb a hóna alól.

– Érdekegyeztetés előzzön meg minden jelentős stratégiai döntést!

– Egy kicsit kacifántos ez nekem. Ez a heppje? Az élet sokkal egyszerűbb, nem gondolja? – mondja Luigi, és orrfurulyán népszerű

mozifilmslágereket kezd játszani.

– Fenntartható módon fejlődni. Ne együnk többet, mint amennyit megtermeltünk. A gazdaságot zöldíteni, ugyanakkor fehéríteni kell. Kegyként osztogatott támogatások helyett a valódi versenyt ösztönző juttatásokat kell előirányozni. Hatékony érdekérvényesítés elősegítése a cél össztársadalmi szinten.

(Luigi elalvást játszik. – Locsoljanak fel, ha befejezte!)

– A pazarló, túlterjeszkedő államot többé-kevésbé felszámoltuk, de maradt még munka bőven. Egyelőre ennyi.

– Köszönjük Aurelio elnök úrnak! Most Luigi mondhatja el gazdaságpolitikai elképzeléseit.

– Rendicsek! Ahogy itt hallgattam, arra jöttem rá, hogy ön nem is konyít hozzá, mit akar a nép. Ön arra bazíroz, hogy én is ilyen hülyén fogalmazzak, ön azt akarja, hogy azt akarják, amit ön. Nem. A nép nem az ön birtoka. A nép az nép. Mi nem politikusok leszünk, hanem az emberek barátai. Nem ugyanaz! Mert ki a barát? Aki segít. Segít azoknak, kiknek bánat ül a szívéen! A bűnösöket pedig meg fogjuk büntetni. A gyilkosokat ki fogjuk végezni. Ez az egyszerűség. Romeltakarítással kell kezdenünk, ez is fix.

– A gazdaságról legyen szíves, aztán megyünk tovább más témákkal – mondja Fleck a profik nyugalmával.

– Az embereknek elégük van a torzsalkodásból, ez hót zihér, elégük az acsarkodásból, az egymás gyeplálásából, erre mérget vehet, doki. Mi az egész pereputtynak önfeledt szórakozást nyújtunk. Olcsó jegyárak mellett minőségi szórakozás! Az önök műsorából elég volt! Kitikkadt az ország. Újra kell indítanunk a nedvkeringést. Önökkel, de inkább önök nélkül! A kishitűség gyeplőz, az öngyűlölet gúzsba köt. Én tudom, mi a csízió, ön nem. Ez ilyen egyszerű.

– Ennyi?

– Ennyi. Nem. Még idebiggyeszteném, hogy ha lenne miért, megsüvegelném! A mi kontónkra ment az önök dáridója. Csak ennek most vége. Nem fizetjük tovább a cechet! Míg önök a lábukat lógázták, tönk szélére jutottunk! Dugába dőltünk! Üszkös, ótvar kócerájt veszek át, tudom. Ne kerüljessük már a lényegét, mint beretva a bibircsókot *(nevetés)*: nem fogják ezentúl elvinni a tejnek a fölét. Nem hagyjuk! Tudom, ez önnek fáj. A gazdaság vékonyába vágunk,

és szárnyalni fog. Ki se mondom, hogy csiribí-csiribá, és minden
rendben lesz!

– Köszö...

– Ácsi egy ásónyomra! Hadd mondjam már átólcettig! A léhákkal,
a lumpokkal, korhelyekkel tudni kell bánni. Nem kell őket megdi-
csérni, amiért nyomorultak. Nem. Ha helyükön vannak kezelve, bár-
mire képesek. A tohonyákat serényre lehet püfölni! Higgyenek
nekem! A léhák jöhetnek, a bitangok kíméljenek! Hát, ennyi, zanzás-
ítva.

– Köszönjük. Aurelio, kíván-e reagálni?

– Nem akarok köntörfalazni, van még teendő, nem tagadom. Az-
az-a zalrendszerek fejlesztendőek, fejleszthetőek. Az újraelosztás
nem egyszerű kérdés.

– Beszéljen már emberi nyelven! Hát hebeg-habog, hallják?

– Ugyanakkor fiskális szigorra van szükség. Az üzleti és adózási
környezet optimalizálása a-a-a acél. Értékpreferenciáink a hosszú
távú fejlődést célozzák – mantrázza az elnök.

– Ez szárazabb, mint a hétéves tevepottyantás a sivatagban.

(Nevetés.)

– Utolsó kör következik a gazdaságot illetően. Képném a résztve-
vőket, hogy tartsuk tiszteletben a másik megszólalót, és a megbe-
széltek szerint haladjunk a témákkal. Tehát utolsó kör a gazdaságról.

– Én jövök! Ne haragudjon, de ön azt el is hiszi, amit mondott? Ön
a saját irháját félti, megértem, de miért kellene, hogy engem, hogy
minket ez érdekeljen? Ne lopjuk már itt egymás és a Haza idejét!
Baj, gond, pác, fuccs és kalamajka: ezt láttam a körutam során, de
hadd ne részletezzem, hadd ne forgácsoljam. Panaszt hallottam,
csak panaszt s újra panaszt! Sirámokat. Tirádákat. Minden olyan
tompá, olyan csorba. Klaffog rajtunk a História! Csálén állunk, bará-
tom! Koszt láttam, trutumót, piszkot, retket, dzsuvát! Ki kell ta ka rí ta
ni! Ha a hallása ramaty, figyelje a számat, doki! Ha van, adunk, de
nem etetjük tenyérből, csőrből csőrbe a haverokat. Felkötjük a
gatyát. Munkát adunk. Dolgozni kell. Munka nélkül a cirkuszban
sincs takarmány. Ha nem húz a ló, kevesebb a zab. Higgye el, hurci-
báltam én eleget a sátorvasat, tudom, mi az, keccsölni! Én nem az
asztalnál üdögéltem, de cipeltem a zongorát. És ne jöjjön nekem itt
a statisztikákkal! Majd mi is rajzolunk statisztikákat! Számokat én is

tudok mondani! Mindig eggyel több! Legyünk végre akkorák, amekkorák szeretnénk!

Aurelio szóhoz sem jut. Annyit mond halkán: – Én mindent elmondtam, mehetünk tovább, kérem szépen.

– Következzen akkor az oktatás, ami talán a legfontosabb téma. Gondolom, ezt önök is így látják. Aurelio?

– Nyitott, kíváncsi országot egy-egy-egy felvilágosult oktatás-üggyel lehet csak létrehozni. Fel kell gyorsítanunk a megkésett szemléletváltást.

Luigi Aureliót utánozza: – Egy-egy-egy! Katyvasz, gányolás!

– Az esélyegyenlőséget szem előtt tartva, legyünk a szabad önki-fejezés országa!

– Hát mindjárt dobok egy hátast, lemegyek hídba, és eldobom a hajamat! Ön most kissé túlcsoportult, nem gondolja? Ez egy ilyen buzerális duma, már megint! Az anyatermészet ellen nem érdemes patvarkodni.

– A társadalmi hátrányok újratermelődését meg kell szüntetni. Személyre szabott, kiscsoportos, kreativitást előtérbe helyező oktatást kezdünk el, és folytatni kívánjuk az egyéni kezdeményezésre fókuszálva. Élményalapú információátadást hangsúlyozó...

– Jaj, ne legyen már ennyire szövevényes! Addig én meg befonom a szemöldökömet, jó?

– A humántőke-fejlesztés nem állhat meg.

– Kinek a töke? Hát megeszem a cilinderemet!

(Egyre nagyobb, egyre luigistább nevetés.)

– A társadalmi mobilitást tovább fogjuk fokozni. Készségalapú oktatás marad az előtérben, ha nekünk szavaznak bizalmat! A fiatalokat felvértezni a folyamatosan és rohamosan változó világtrendek támasztotta kihívásokra adandó rugalmas alkalmazkodásra, ezt kívánjuk előmozdítani.

– Beszéltél, uff!

– Köszönjük. Most Luigi. De kérem, röviden, mert fogy az időnk.

– Semmi akadálya. Mi a pipogyákat hókon vágjuk majd, nem halnak bele. Azonban nem mindegy, hogy kikupálunk vagy kupán vágunk. Aki hagyja, azt kikupálom, aki nem, azt kupán vágom. A többi majd menet közben meglátják.

– Következő témánk akkor a külpolitika lenne, lett volna...

– Kezdje az úr, kezdje csak! – mondja fegyverletételt fontolgatva Aurelio.

(Nem bírja már sokáig. Feladni látszik.)

– Oké, papa, nem kell annyira rágni a kefé! Mi cimborákat fogunk gyűjteni. Havereket! Tiszteletet fogunk kivívni. Most nem tisztelnek, hanem oktatgatnak minket. Nem lesz könnyű, de meg fogjuk ezt is oldani. Lendület kell hozzá, friss erő. Ön öregszik, mondjuk ki, elaggott, rozoga. Lehet, hogy ön már nem emlékszik. Vagy rosszul. De nem ezt ígérte. Hetet-havat megígért, persze. Tisztelem a korát, nem akarom megsérteni. Mind megöregszünk. Nincs mit tenni. Ez van. Ez az egyszeregy. Én önnek, így az élete vége felé, nyugalmat kívánok.

– Aurelio? Jól van? – kérdi Thomas.

(Aurelio tekintete elfelhősödik, mondhatatlan bánat látogatja, borongás üt tanyát benne: elkészült.)

– Alszik, Aurél? Álomszuszek! Ja, csak pislantott? Azt hittem, letette a lantot. Nem? – kérdi Luigi.

– Menjünk tovább! – suttogja halkán Aurelio.

– Akkor uzsgyi, zsupsz, mert helyben járunk, úgy látom, Mr. Aurél mindjárt lepetézik – mondja Luigi.

(Nevetés.)

Már Aurelio híveinek nagy része is kuncog. A professzornak tor-kára forrtak a szavak. Remegő kézzel vízért nyúl. Kiönti a pohárba, de inni nem bír belőle. Hangtalan tátog, levegő után kapkod. Thomas Fleck bénultan nézeget körbe. A közönség már Luigival van. Végre-valaki-kimondja hangulat uralkodik. Luigi folytatja:

– Ha rám néz azzal a vastag szemüveggel... mennyi, hétezer dioptria, Aurél?... ha rám skubizik, és még nem annyira zsizsikes, láthatja, hogy tiszták a szándékaim, és én nem a zizegő papírból olvasom azokat! Így van. Igazítsa meg, kérem, a protkót, nyugodtan, megvárjuk, persze! Semmi baj. Igyon egy kortyot, dúljön le, szusszanjon, megvárjuk, mondom! Halljuk! Na, elfogyott a spiritusz, egykomám? Fájt a derekunk? Elvástunk? Elrepült az élet? – mondja Luigi közel lépve, Aurelio arcától már csak pár centire.

– Elpilledtünk? Elfogytunk? Megnémultunk? Rottyon vagyunk? Pimpósodunk? He?

Aurelio szemüvege szinte pókhálósra törik, a letargia után tehetetlen düh lepi meg; ráncos szája pöffen („*mi van, Aurél, feszkó van, Aurél?*”), és bizonytalan kezével, ez a finom úr, végül lekever egy hóvirággyenge pofont a cirkuszosnak. Aurelio, aki a gyerekeire nem kiabált rá egyszer sem, kinek soha nem volt egy hangos szava még a börtönben sem.

– Hát ilyen ember vagy te, Aurél? Ilyen ribizli? Mi van, rád jött a hoppáré? Megcsiccsentél? Látták, ugye, hogy milyen ember? – fordul a tömeghez Luigi.

– Ilyen ember vagy, Aurél?

(A tömeg tombol. A közömbösök meggyőzve, a hurrogók elhallgattak.)

Így kezdődött. Így jöttünk. Így győztünk. Így jött létre a trapéz, a verem, a vályú, a díszasztal, a baldachin, a szalmazsák, a pajta, a pamlag, a vécédekli, az ól, a palota, a kunyhó, a pult, az oltár és a porond szövetsége, a mezők és a városok egysége, a dresszek, a kámzsák, a bikinik, a zubbonyok, a csuhák, a frakkok és az overallok együttese, a fakanalak, a teknők, a kristálypoharak, a csáklyák, az ostorok és a vonalzóknak koalíciója: Voilà, hopp, hurrá!

12

Szurkovics érdemei elévülhetetlenek; nem kell őt nagydobra verni, mert nem lenne népszerű a fizimiskája, a hangja („az a kasztrált vócséja”), a szófűzése a cirkusznemzeti egységet nem tudná megjeleníteni, de kell, használható. Nem csoda, hogy Varmann többet támadja, mint Luigit; érzi a súlyát („mert Szurok kaliber”). Ismeri jól, átmeneti évfolyamtársak voltak az univerzításon. A már említett Luigi-életrajzban így ír Varmann:

...némileg rubén pedigréje (egy nagymama) és az azonos neműek iránti vonzalma e veszélyes-eszélyes tanácsnokot sosem zavarta az okkult, rubénellenes (vagy épp „fartúróellenes”) kampányok konstruálásában, jól tudta, miért van erre szükség. Tud talbánul, rubénül, gurbánul, drabálul, és még vagy hét nyelven nyílnak ajakán a gonoszság destruktív virágai. Majdnem orvos, szinte mérnök. Járt orvosira (de nem szenvedhette a vért), jogra (de nem bírta végtelen sivatagát a jogi formuláknak), hallgatott filozófiát (de ballaszt volt álmain a logika). Minden érdekelte, de a hegyi szakaszok revelációira már nem volt ereje; a magasabb tudás szerpentinjein szédült. Belekapott a vegyészetbe, a régészetbe, a színházi rendezésbe. A kontár kotnyeleskedése volt ez, netán a páratlan szellem nyitottsága? Mindent elkövetett, hogy megvalósuljon, hogy tehetsége kiteljesedjen, de nem volt jó szerkesztésben, komponálásban, erejének beosztásában. Eltévedt rendre a dramaturgia girbegurbáin, így hát nem lett tudász, nem lett író, nem lett mérnök, nem lett orvos; a fogalmak struktúráinak tetszetős csoportosítása, a szellem gondozása, gyomlálása nem vált sajátjává; intellektualitásának kapriciózusságát nem tudta aládúcolni rendet teremtő szívós szorgalommal.

Az elméleteiből, melyek Luigi előadásában végül is, úgyahogy, megvalósultak, eredetileg regényt akart írni, azonban a regénykezdeményben csupán mócsingos paradoxonok, eszmék kimérái ágáltak, önellentmondó ideák hóbörögtek, nem ment

velük semmire, hiába kötött rajtuk évekig. Hiába fulladozott poros papiruszok fölött, hiába a könyvgerinctörő buzgalommal felfalt, torzonborzra jegyzetelt szakirodalom: nem törte át az iparos immanenciájának burkát a művészi transzcendencia. Néha enciklopédikus volt, gyakran bogaras, jobb pillanataiban realista, többnyire azonban részletekbe vesző, sporadikusan érvényes. Az erős kezdés rendre ornehéz szerkezetet eredményezett, diverzitása túldíszítettségnek bizonyult; adatok kopott mozsara, megmászhatatlan kásahegy lett az egész.

Aztán a cafrangos regényábrándból iromba esszécsonkok, idomtalan tanulmánytorzók, majd aforizmák, kollázsok, meditációk trombózisai, álörök féligazságok breviáriumiak lettek. Szerkesztetlen okoskodásokat hurcolt magával évekig; gyúrta, dagasztotta teóriáit, melyeknek minden porcikáját bele akarta szuszakolni az absztrakción kicsorbuló elképzelésekbe. Keverte, mintegy, a betegséget a diagnózissal, a szert az ellenszerrel. (Hipotézist az anamnézissel.) Kész volt az ima szövege, de nem talált hozzá istent.

Előfordult, hogy hónapokig dolgozott lázasan, s végül mindenhol pilléret látott, de nem tudta, mit tartsanak a pillérek. Kórosan kiegyensúlyozott, unalmas és túlbonyolított volt a cselekmény kristályosodási pontok nélkül. Alakjai papírmásék, elnagyolt skiccek, akut klisék voltak. És mindezt ő is pontosan látta. Látta, hogy mikroszkóppal nézi a csillagokat, és távcsővel a baktériumokat, mégse tudott revideálni. Túpontos definíciók repkénye futotta be lapjait keresztül-kasul, csak épp az nem derült ki, hogy mire vonatkoznak, nem tudta őket a kázusba helyezni. Ha megvolt a hang, eltűnt a cselekmény. Ha kidolgozta az izzadmányos bon mot-kkal teli cselekményt, nem talált hozzá hangot. Volt, hogy mondatain belül keveredett, kavarodott a narrátor, a protagonista és a protagonista belső hangja össze. Bizony olvasónak kellett volna lennie a talpán, ki sűrű heurékák közepette rájön, ki beszél éppen.

Túl didaktikus, szájbarágós, túl elméleti, direkt és kitervelt volt. Amit írt, az írás mögött kellett volna, hogy húzódjon, láthatatlan vízjelként.

Végül tehát nem írta meg, nem bírta összeeszkábálni a magnum opusát, de a cirkuszos előadta; Szurkovics hamvába holt ötletei zombikként életre keltek. Még egy fiktív vallás diszkrpanciáktól hemzsegő, hatásvadász, spekulatív, kaotikus hitelveit is kidolgozta (félig). Több világvallásból, összekavart dogmákból, random tézisekből gyúrt gombóc volt ez. Sosem volt csodatételeket írt le hűen, meg sem született próféták életét ecsetelte minuciózusan a szöveg. Később aztán ebből lettek az álszent iratok fröccsöntött szakralitást nyújtó fragmentumai. Vallás és politika lett tehát a művészinak szánt írásokból.

Az utcákon boldog gyermekkupacok, böhm húsok drabális vasakon, óriás kondérban rekordürgeleves, telt bödönök (tömött vindók, csurig vájdlingok), Grand Trapez zszibong; hettikán rizling és rózsatörköly csordul; a nép a Kőcirkusz felé hömpölyög.

Hömpölyögnek a vajkészítők, a plakátragasztók, a Négy Elefánt Szövetsége, a Házikenyer Kerekasztal, a Boldog Özvegyek, A Népi Idomárok maceraszervezet osztagai, a Gumicukor Gyár dolgozói, A Plüssmackó-Tömő Üzem Ostor likórtól pirosuló arcú, lelkes munkásleányai (kimarjult kezekkel integetve, fültől fülig mosolyokkal).

Ehető Trapezius-szobrokból szeletelnek avatott kezek; mutatványosok működnek, manézsmuzsika lármáz („bumsztara, bumsztara”); az édesapák arcán sörhabos Luigi-bajusz-fantáziák fénylenek. Vásott kölykök hosszú sora a „Köpd le a Varmannt” bódé előtt; apróságok rínak a „Rúgd a rubént” játéknál. („Csak még egy kört, anya! Csak egyet!” „Nem! Keljél fel!” „Csak akkor, ha.” „Nem! Keljél fel!” „Nem!”)

Vonulnak. A környező utcák is megtelnek. („Én a politikával nem foglalkozom.” „Az én életemben már úgysem lesz vége.” „Most legalább meg is épülnek a dolgok.” „Akkor ki legyen, ha nem ezek?” „Nyolcvannyolcezer éve így működik.” „Hánykor van a kivégzés?” „És nem rubén közben van a plüssgyártás.” „Igen, a saját kezünkbe vettük.” „Szerinted ő rubén?” „Hát, a füle olyan.” „Ne keverjünk ebbe politikát!” „A homár az nyavalyás, az maródi, ne tegyünk már úgy, mintha normális lenne, ami nem az.” „Miért van sokkoló a tanároknál? Valahogy ösztökélni kell.” „A Haza etesse őket? Fútsunk nekik?” „Luiginak a közelében sincs senki. Ahogy szónokol!” „A felelősök nem maradhatnak büntetlenül!” „Séróból, bárkinek!” „Pihepuha paplant vessünk nekik?” „Nagyon helyes, hogy kötelező az a három év, zupálják csak őket befelé!” „Rendet tanulnak a seregben!” „Fegyelmet!” „Tiszteletet!” „A legnagyobb talentum. Messze a legnagyobb, közel s távol.” „Anyám nem ült le az asztalhoz. Csinálta, amit kell.” „A fasorban sincs senki, kenterbe veri mind!” „Talán még jóéjt-

puszit is adjunk nekik a priccsen?” „Büfiztessük meg őket?” „Apánk bejött a szobába, nem mertünk megszólalni, annyira tiszteltük!” „Azt bánom, hogy nem könyörögtünk, hogy tegyen a bakancsába vasbetétet, mikor rugdosott.”)

A hettikán férfi tiszteli a nőt, az ég ajándékát. Becsüli. Tenyerén hordozza. Elé fekszik, hogy ne érje cipellőjét az élet sara. A hettikán férfi gondolataiban mindig az Örök Édesanya képe lebeg. (Meg a nagymamáké, dédikéké.) A hettikán férfi folyton a nőről szónokol. Hogy is mondta Trapezius? „A nő virágszál, a férfi trágyakupac a tövében!” Zárt hintókban a Krém is érkezik. Tanult, világlátott emberek. Röhögve ring hintáján szeszli orcákkal két ifjú (magonc) csömsz, Pedro és Pablo. Becsiccsent Krémek. Ők is a nőkről cserélik az eszmét.

– Tegnap is úgy berúgtam, vettem egy hajót! – mondja Pedro.

– És akkor mondom neki: mennyi pénzért nem írod meg, hogy nem pénzért írod meg? – így Pablo.

– És érted, izé, ahogy józanodtam, egyre több lett a csaj! – mondja Pedro.

– Ratifikáltad is? Kontextusba helyezted? – kérdi Pablo, és egyezményes kézmozdulatokkal jelzi, hogy mire is gondol pontosan.

– Traktáltam!

Pablo elgondolkozik.

– Te eddig hol?

– Hallod, jachton, medencében, márványon. És te? – mondja Pedro.

– Szentélyben, hajón, repülön – feleli Pablo.

Nevetnek. Ilyenek. Velük kell, csak velük lehet végigcsinálni. Édesanyák jönnek, karjukon számtalan poronty vertyog, tutol, visong s vekeng édesen. Mit is mondott Luigi? „A nő nyolc gyereknel kezdődik.” Szép, ösztrogén tajtékokon lógnak az élet díszei. („Micsi? Szájba váglak!” „És ti alszatok éjszaka?” „Megtéplek!” „Van segítség?” „Fejbe verlek most már!” „Mi sót és cukrot nem eszünk.” „Ne kezdjed!” „Figyelj, a lényeg a következetesség!” „Hagyd abba!”, „Köpd ki!”, „Edd már meg!” „Nem érdekel, ki kezdte! Ki hagyja abba?”) Előttük büszke édesapák araszolnak diadalommal. A férfi dolga a vadászat; így beszél két vadász:

– Ekkora adagokat adnak! Ekkorákat! – mondja az egyik.

- Hol? – kérdi a másik.
  - Ott!
  - Hol?
  - Ott! Kipukkadsz! Jó hagymásan, véresen, babosan, csülkösen, fülesen, farkasan.
  - Megyek. Hol?
  - Mondom, ott! A Szárnyas Kötéltáncoslány Szobra mellett.
  - Megyek.
  - Ki fogsz durranni. Ekkora adagok!
  - Ott?
  - Neeem: ott!
  - Ja, látom!
- Így beszélgetnek.

A Kőcirkuszba tart a nép, hol már páholyaikban kornyadoznak a fásult Krémnek is koktélozva; az ünnep első fecskéi. Csitvelnek. Az egyik alakja nyomtatott, a másiké kézzel írt S betű, két szenátorfeleség, Sarah Silver és Stella Sweetwater. Sarah épphogy-már-annyira-nem-fiatal teste ellen egy diéta hadműveletét vezeti. Mandulavágású szeme mély kínokról vall. Stella vadmacskás férfifaló, észszerű házassági kompromisszuma mellett egyéb ügyeit sem hanyagolja. Ízlésesen módosított, ráncfelvarrt, szeméremajkált, mellreparált asszonyok. Locsognak. A titkos bejáraton megérkezett Luigi is: ingerlékeny, szőrehullt, vén ordasa a hatalomnak. Odaenyeleg a nőknek:

- Csókolnám – mondja varázsosán.
- Luigi! Gratulálunk! Csini interjú volt! – csicsergi Sarah.
- Fantasztikus! Mágifikó! – gyöngyözi Stella.
- Mindent nem szopok be. Ahogy ti! – mondja hősünk, és ott hagyja a meglepett S betűket.
- Nem a régi – mondja Sarah.
- Engem a múltkor megtapizott. De nem volt semmi. Furcsa – mondja Stella.
- Na, hol tartottam? Ja, nem akar szolgálkat. Ezt a szarrágót! Ha én ezt tudtam volna! Mert az apja rózsaparaszt volt, vagy mi. Akkor minek van annyi pénzünk? A sírba gyűjti? A múltkor is Alexéknél voltunk, és látom, hogy teszi el zsebre a díszszalvétákat.

– Ne is mondd! Hazajön, leül az aktáival, és csak nyeli a Tigert, a gyerekekkel nem foglalkozik. És azt mondja, hogy én basztatom. Én basztatom? Egy szeget nem tud beverni, és ő a sátor-építésügyi szenátor!

– Unom a szuszogását, ahogy keresi a kulcsot az ajtó előtt a táskában. Unom.

– De azért próbálkoztok még? – kérdi Sarah.

– Most egy rubén klinikán még megpróbáljuk a belövetést.

– De jó! Megérdemelnétek már.

– Én már nem tudom, teljesen el vagyok bizonytalanodva.

– Nyugi. Nekünk is ott jött össze.

– Jéé, ezt nem tudtam.

– Nem nagyon híreszteltük.

– Ja.

– Itthon is csinálják.

– El tudom képzelni, mit abrakadabráznak össze ott a félrészeg varázslók valami sufniban.

– Ja. Tök jó ez a szín – mondja Sarah, és Stella hajának végét ujjai közé csippenti.

– Tényleg? Pedig nem is ilyet akartam. Utálok az eredetit. Patkányszürke. Ez legalább valamilyen – mondja Stella.

– Dehogy patkányszürke: ékszerezüst.

– Cuki vagy, de tényleg patkány.

– Frédihez jársz még mindig?

– Neeem. Mindig elrontotta. Felnyírta itt hátul.

– Most tök jó.

– Hát, köszike. Csak utálok, hogy göndör.

– Viccelsz? Mindenki ezért küzd. Bolondítjuk, göndörítjük. Ne senyvedj már! Inkább rohadj meg, semmi hasad nincs! – mondja, és barátnője hasikájára csap, nagyobbat, mint akart.

– De nézd ezeket a saskarmokat a szemem alatt!

– Maradj már! Nem is látszik.

– Jó. Kösz.

– Jól áll ez a földszín is abszolút.

– Nem kövérít?

– Dehogy! A szemöldököd milyen szabályos, hol tetováltattad?

– Sehol. Nem tetováltattam.

- Akkor tényleg rohadj meg!
- Hát, köszi!
- Nem hiszem el!
- Pedig tényleg nem.
- Mikor mentek vissza?
- Reggel.
- Már?
- Allergiás vagyok a rózsákra... Kövezz meg, de nem bírom tovább az Anyaföldet.
- Elárulod a rögot, neked a tősgyök az smafu? – szavalja Sarah.
- Aha – mondja Stella, és három harapással megeszik egy bébi-karottit.

Nevetnek, majd megdermednek, mert felrobban mögöttük egy lufi-Trapezius.

Elmélyült beszélgetésben találjuk Szilvesztert és Balambért is. Gyaníthatóan már megint a társadalom üdvéről gondolkodik a két újnemes férfiú.

– A Haza nem jótékonyági szervezet, már elnézést, hát nehogy már azt higgyük, hogy a szenátor és a felpuffadt rózsaparaszt kislány ugyanannyit ér – mondja Szilveszter.

– Nem tápláljuk a hattyút csak úgy, mert nem tud majd a halászás tekintetében halászni. Segélyezés... ilyen szó se nincs. Segíteni mindenki csak saját magán tud magának. Egyébként meg kap mindenki ajándék summácskát, mellé meg kenyérlát. Az nem segély, de juss. Azért össze kell gereblyézni a faleveleket, tisztán kell tartani az utcákat, ki kell tisztítani a vízköpőket, de ez természetes. Ez a non plus oltára. Fel kell tartani a státuszját – állapítja meg Balambér.

– Nekem van, mert becserkésztem, miért nem cserkészett be más is, elnézést! Nekem is huszonhét óra egy nap! – mondja Szilveszter.

- Huszonnégy.
- Igen, miért, mit mondtam?
- Huszonhetet.
- A motoron járatom az agyam, izgulok, elkalandoztam.
- Semmi baj. Egyébiránt van köztük tisztességes – engedi meg Balambér.
- Megzavarná őket a pénz – folytatja Szilveszter.

A szellem régióiban vitorlázik a két törekvő elme finom nektárt töltögetve, s nézik a fényes uralkodókaszt érkezését. Poharaik csendülnek, köszöngetnek, bólintgatnak, szalutálnak, integetnek, biccentgetnek.

- Nincsenek rá felkészülve – mondja Balambér.
  - Nincsenek – így Szilveszter.
  - Nem lehet minden teknősbékát a hasáról a hátára fordítani.
  - Nem fordítva? – kérdi Szilveszter.
  - Azt mondom, hogy nem lehet – mondja Balambér.
  - Mert érted, mi az, hogy az állam pénze? Hát az állam nem a miénk?
  - Független bíróság?
  - Mítosz!
  - Fából vaskarika!
  - A természet nem egyenlősdipárti, mint nagyon is jól tudjuk – mondja Balambér.
  - Vagy az oroszlán kérjen engedélyt az antiloptól, hogy üldözhesse? – mondja Szilveszter.
  - Ha van létező zsákmányállat, kell lennie ragadozónak is. Ez az egyszeregy! Ha van állat, kell takarmány, ugyehogy.
  - Milyen egyenlőség? Egyáltalán, mi az, hogy egyenlőség?
  - Hogy a Trapezius táltosának dús farában lehetne már mindenki ugyanolyan gazdag színültig? – mondja Balambér.
  - Minden élet számít.
  - Majdnem ugyanannyira.
  - Ez Luigi tréfája, ugye?
  - Igen.
- Nevetnek.
- A jólét lecsorog.
  - Az irigység beszél belőlük.
  - Ami jár, az jár.
  - A felhők ingyen vannak, ahogy a napfény mindenkié ugyanakkor!
  - Nem is akarnak dolgozni!
  - Nálunk mindenki ki van fizetve financiálisan!
  - Régen nem így volt.

– A szegények egyébként is boldogabbak, minden felmérés szignifikálja ezt.

– Így van.

– Apád kihozott minket a csávából, és belevitt a tutti pixisbe! Mert hiszen mi csak egyszerűen banális fogaskerekek vagyunk a fátum sorsküllői közt, de van egy ember, aki irányítani képes ezt a végzet-fátumot. Lenge rutin most a História dobogójának színes palettájáról visszaneézni büszkén, de a küzdelem nem volt egyszerű. Bonyolult volt. Nem egyszerű. Ez érthető. Nem bonyolult. Oly sok tövis után jönnie kellett már a rózsának a kertek alatt. Jött? – szónokol Balambér.

– Jött – mondja a közönség, Szilveszter.

– Megváltoztatva a mutatiszokat és a mutandiszokat is: jött!

– Ezek a tények magukért beszélnek.

– Visszahozta a veszett fejsze nyelét!

– Igen.

– Mert ő nemcsak ugatja a valóságot, de harapja!

– Megezsi reggelire!

– Csodálatos a biológiája. Meg a kémiája, persze. Tudja, hogy mi az ábra, mennyi az annyi, meddig ér a takaró, hol szorít a cipő, merre hány méter! Az talán csak nem kérdés, hogy kell egy vezető. A repülőn se akar az utas pilóta lenni. Nem ácsingózik a landolás nyűgével bíbelődni, izé, a turbinák közé ragadt sirályokkal vesződni.

– A pilótafülkébe hányan férnek be?

– Tűpontosan takkra! A lepényhal sem arra áhítozik, hogy macskacápa legyen. Az idő szuvas vasfogával birokra kélve apád nem tétlenkedett. Falat húzatott a határra. A légteret lezárta, „mert így szebb az ég, szállhat a rigó”, mondta, csodálatos mondat, az egész harminc évet leírja.

– Építkezések voltak, szentélyek, hivatalok, gyárak nőttek ki a földből – mondja Szilveszter, és a durranástól rettegve egy sampájn megbontásába kezd, lassan vetkőzteti a dugót a csillogó csomagolásból.

– Igen, igen! Bezárkózott az ország? Sokkal inkább kinyíltott önmaga számára, kérem tisztelettel! Pucéran vakarta ajtónkat a boldogság, de mi beengedtük! Az idegen mancsokból pediglen saját

kézbe került példának okáért például a gumicukorgyártás. Nem fogják tőlünk elcapcarázni.

- Micsinálni?
- Capcarázni!
- Nem fogják!

– Luigi átsegített minket a História ezer sebből vérző forgalmas országútjának zúgó folyamán a csillogó, szép jövő mezeire! – fejti ki Balambér.

- Át! – fúzi hozzá Szilveszter.

– Önellátás saját magunk által, nem kis büszkeség: cirkusztelevaj, cirkusztevesajt, cirkusztevetej, rózsalikőr, rózsaszappan, rózsalekvár roskadozik boltjainkon, illetve boltjaink polcain. Minket nem fognak megcupfolni.

- Megmitnemcsinálni?
- Cupfolni.
- Nem!

– Átadta azokat a nyuszi alakú lakótelepeket. Senki nem alszik az utcán! Ingyenes az oskola, az ispotály, a cirkusz! – mondja Balambér, míg Szilveszter aprókat csavar (jobbra, balra) a sampájn nyakán, s az végül nagyot durran. Megkönnyebbül, felkiált:

- Na, egészségünkre!

Csend. Nem kínos. Isznak. Mindent elmondtak a gazdaságfilozófiáról e nagyszerű férfiak. Jó volt egy kicsit beszélgetni, addig se gondolt annyit a motoros számra Szilveszter. (Jobbra el.)

A Kőcirkusz előtt, a flaszterben, legendás cirkuszművész állatok pata- és mancsnyomai. A Porondon már dübörög a műsor, ha jól halljuk, most tartanak a televérivó versenynél („Gyerünk, uraim, még két korsó, és vége!”). Minden karéj, az összes páholy megtelik lassan. Az első, mitikus sátor mintájára épült hettikán márványból a Központi Kőcirkusz; sok a jóból, és mégis pont elég. Páholyában készül az elkövetkezőkre Luigi; a nosztalgia fénycsóvája régi emlékeken időz, ó, cirkuszi sátor!

Ó, te, ernyőként csukódó, nyíló, mozgó város, cirkusz; ó, guruló fejedelemsége a szórakoztatásnak! Rég volt. Luigi King Cirkusza: Circus Popular; ó, szórakoztatás színes tortája, kőbe fagytaal! Kezdetben, az őshettikán dzsungelben az állatok mutatványoztak, szelídek valának, szót fogadtak az embernek. Aztán valami elromlott. Az állatok megvadultanak, az emberek elhülyültenek. Csupán a cirkusz őrzi az idillt, állítja helyre a megbomlott rendet.

Megérkezni egy-egy városba, felépíteni a sátrat, s eltűnni virradatra, mint színes álom. Turnék kora; cirkuszosok, trapézok dörzsölt fenomenjei, vándoroltatók a tájat. Nagy idők; pompás pendlik. Kordeára, batárra, vonatra, lóra szállt a mozgó Cirkuszisztán: a tiprott szívű műlovarnó, a borzolt kedélyű kígyóbűvölő, a bűvész segítőjével turbékolva, a részegen szuszogó orkeszter, a bemézsörözött medvék (ölükben alvó táncoltatójukkal), a huncut kötéláncos lány; horkantó, morduló, brummogó, vakkantó, csipegő, csipogó, rikoltozó, bőgő, vonyító, vinnyogó, bömbölő, cserregő, burukkoló, gördülő állatkert; zsiráf-, ló-, pingvin- és gyermekfejek lógtak ki itt és ott a karavánból, felbámulva az olvadó csokoládééjszaka csillagaira. („Prédának s predátorának szállítása egymáshoz közeli ketrecben szigorúan tilos!”) Sátorépítés ősi, nomád csatazaja. Csörlők, spulnik, kalapácsok. („Vigyázz, vigyázz! Most!”) A feszülő ponyva surrogása; a kompániához csapódó végtelen számú kutyák csaholása. Mint halpikkelyek csillogtak a lakókocsik között száradó fellépőruhák flitterei. A vádlikban szezonvégi fáradságok. Mennyi szakmai rutint porítottunk egy-egy számba! Két tüdővel négy ária: Donna Voce!

Vérre menő viták.

- Rájöttél a tapsomra!
- Az az én fogadótapsom volt!
- Dehogyan volt! Még nem halt el a végetapsom.
- Fog a dó taps!
- Beletunkolsz a sikerembe?
- Tedd le azt a kést!

Így üvöltöztek. Hol vagytok? Művészeim! Hol?

Volt egy néző, aki vissza akarta kérni a jegy árát, mert ő nem ijedt meg annyira.

Mikor egész éjjel bekapcsolva maradt a füstgép, reggelre az egész várost a szórakoztatás ködje ülte meg.

A fakír arra panaszkodott, hogy elfeküdte a nyakát! Mennyi történet! (Meg kéne írni.)

A karmazsincsizmás tigrisidomárnő! Elpihentem lágy ölén.

Mérlegelések. Hetvenöt kilóra van bepróbálva a szám! Hogy is hívták azt a bohócot? A késdobáló, a tűznyelő, a zsonglőr – mindig a sorrenden ment a hercehurca. Mikor a késdobáló szám végén azt mondta a csaj: „végig viszketett az orrom”.

Akkorka volt az a lakókocsi, mint egy könnycsepp. Esővízben fürödtünk. Boldogok voltunk.

– Nekem mindig az a ló tetszik, amelyik nem fogad szót, amelyik megmakacsolja magát – mondta a lány.

– Én a Zanáknál tanultam a szakmát!

– Ja, az más!

Zanák! Mit is mondott erre a Zanák? Mindenre mondott valamit a Zanák!

„A nevetés és a sírás tőszomszédok! – mondta. – Könnyet szárítottunk, mosolyt fakasztunk!”

„A bohócnak akkor van sikere, ha elbukik. Az artistának jól kell esnie a végén, a bohócnak mókásan az elején” – mondta.

„Mosolyogni repülés, mosolyogni zuhanás közben, kérem szépen!” – mondta.

„Nem lehet bízni abban, aki a gázsiemelésen gondolkodik, mikor el kellene kapnia” – mondta.

„Egy jó segg a magasban még jobb segg!” – mondta a Zanák.

A Zanák Lipót! Lipót bácsi mindent tudott. Az antrét, a finálét; viselni a csúcokat és az elvirulást; szervírozni a mutatványt, szortírozni a feszültséget. Aki egyszer látta, sosem felejtí el. Bejönni bohó szertelenséggel, bejönni grandezzával. Tudta, hogy egyszerre fagyasztani és forralni kell a vért. („Fülbe mászni, szívet facsarni.”) A hecc, a cukk, az itt a kunszt! Tudta.

Elszabadult az elefánt. Jimmy. Belefáradt. Az utazásokba. A közönség zajába, gyermekek zsvijába. Elege lett. Kitört. A villany-

póznákat mint bambuszfákat tépte ki. A vezetékek liánokként fonták körül. Plakátokat szakított le. („Ül, ül, ziccen! Jimmy! Jimbo! Szitt-daun!”) Egy gondozót felkapott, messze dobta. Ostor durrogott. Sikongattak. Duda szólt. Dorongok törtek a hátán. Dárdákkal döfölték. Tört, zúzott. Puskát hoztak. Le kellett löni. Menekült. Kóválygott, mint tébolyult vének, ha kiszöknek az Öregek Városából, és csörtetnek a rózsaföldekre vagy a szülőfalujukba, úgy csörtetett Jimmy vissza a vadonba talán.

Nagy kiabálás! („Tűz!” „Ég!” „A cirkusz!”) Már lobogott. Lángcsóvák piros kakasa falta a ponyvát, tűznyalábok nyújtózkodtak az ég felé. Minden rastogott, pattogott, dörgött. Oroszlánok üvöltöttek bele a tűzbe, rémült elefántok trombitáltak égre meredő ormánnyal. Vedrekkel, dézsákkal, vizes pokrócokkal, plédekkel oltottuk. Hiába. Füst fojtogatott. Martalék. Áldozat. Csak hamu maradt. (Két lapát.) Mentők. Már nem volt mit tenni. Anya. Apa. Benn égtek.

Az igazgatóhoz került. Magnushoz! Albert Magnus! Berci bácsi! Ő még a Zanáknál tanult. Vén agglegény, aki volt. Okított, mutatott, illusztrált. És a szezonális anyukák! (Hát azoktól is volt mit tanulni!) Aztán Berci bácsi is meghajolt végleg. Örökség: egy cirkusz! Átgyúrtuk, nem cicáztunk. Rábeszéltünk bárkit bármekkora magasságra, bármilyen mélységre. Így volt.

Letepert, ellepett, tarolt, bénított. Vérmesebbet, látványosabbat, bizarrabbat akart. Lett! Más lett! Különös. Furcsa. Vigyort, kéjt, vért és veszélyt vitt a Porondra. Volt minden: szenzáció, botrány, dömping, kuriózum, blamázs, cécó! Telepátia, levitáció, hipnotizáció!

KEDVES KÖZÖNSÉGÜNK!

Megjött, itt van! CIRCUS POPULAR!

GYOGYÓSOKKAL készített interjúk!

Csak MA ESTE, HOLNAP DÉLUTÁN ÉS HOLNAP ESTE!

SOROZATGYILKOSOK vallanak a trapézon!

A BICIKLIZŐ GIBBONOK, világ csodája!

TIGRISEK, rács nélkül! BOKSZOLÓ KENGURUK!

A SZIÁMIKER-ELEFÁNTOK dzsesszt trombitálnak!

A százötven éves asszony a porondról JÓSQL!

A FALÁBÚ NŐK kánkánja! SÜKETEK zenekara!

VAKOK pisztolypárbaja!

Az olvasó MAKÁKÓK: a lábukkal lapoznak!
SZŐRÖS, FOGAS, PIKKELYES TESTŰEK, MALACFARKÚAK,
NYÚLSZÁJÚAK, FARKASTORKÚAK, TYÚKMELLŰEK!
Interjú a nővel, aki LÓNAK KÉPZELI MAGÁT!
FEKETÉK, HÁROMKEZŰEK, DADOGÓSOK!
Bemutatjuk a férfit, aki visszatért a vadonba és OROSZLÁNOK-
KAL ÉL.

Jumpot is a cirkuszban ismerte meg. Porondra hívta. Tizenhárom éves volt a lány, s már nem aludt otthon. Ahogy rámarkolt, érezte, ez akrobatahús; enyém, akarom. És pár hónap múlva már Jump aratta a legnagyobb sikereket a légben és talajon. („Meg a rudamon.”) Fel-törte kamasztestének ugarát; beszipantotta, mint egy marék tubá-
kot. Aztán sok évre rá, mikor a légi karrier véget ért, megszületett Alex. (Útközben fogant, két város között.)

Kemény kézzel fogta a társulatot. Sikert sikerre halmozott. Minden számban tudta helyettesíteni a fellépőt, igaz, közepesen, de azt úgy, mintha ő volna a legjobb, és amíg Porondon volt, ő is volt. Hogy csi-nálta? „A blöffember mennybemenetele” volt ez, amint Varmann állítja? A világszám illúziója miért ne lehetne világszám? A pankrátó-
rian szimulált vérszomj, pillekönnyű apokalipszisek színrevitele nem vérszomj, nem apokalipszis? A „majdnem közepesnél egy kicsit silá-
nyabb művész”-nek titulálta az a bizonyos kritika (Varmanné), ami máig tartó vihart kavart lelkében. Annyit keresett, hogy zsebre vágta az Anyaföld politikusait, bírót, zsandárjait, mindenkit. Dörgölődtek. Sikk lett a Luigiba járni, ott fotózkodni, a Porondmester közelébe jutni. Negyvenhárom újság, tizennégy tévé, huszonhat rádió: mind Luigié! Jött! Lett! Jól használható katorékfirkászok, tévések, rádió-
sok. Véreb, buzogány, gránátsajtó. Nem volt pardon. A csúcsra nem másztunk, de röppentünk. Vad cirkuszreneszánsz igazított brokátjai-
val, girlandjaival.

Szurkovics is itt sertepertélt már ekkoriban, az öltözőig sündörgött. Beögyelgett. Összemelegedtek. A cirkusz gyémántkezü könyvelője lett ez az észlény. Belecsepegtette a cirkuszosba: csak egy lépés, hogy a Hazát mint nagyobb sátrat lássa maga előtt, hol ugyanolyan sikeres lehet, mint a Porondon. Elhintette, hogy nem az úgynevezett igazságot szomjazzák (mi az igazság?), hanem jól akarnak járni. Jól

szórakozni. Jóllakni. Élni. Élvezni. Ő kellett hozzá, hogy rábeszélje, hogy meggyőzze a Porondmestert, induljon a választáson!

És Szurkovics meggyőzte, felkészítette iszapfürdőzés közben, míg Luigi nagy kupából bort iszogatót, s hallgatta udvari bölcsét kéjesen dagonyázva.

– Azt akarják, hogy olyan legyen a holnap, mint a tegnapi. A legokosabb elmék ugyanúgy gyűlölik egymást, mint a legbutábbak.

– Na ja.

– A nép lelkesedése szalmaláng, de felgyújthatjuk vele a világi igazságtalanság erődjét. A nép tudja, hogy élete lehetne jobb is, de fél, hogy rosszabb lesz. Ezt kell kihasználni! – nyögte sebesen Szurkovics.

– Aha. Na ja.

– És mindenképpen kell egy pótvallás, egy posztvallás, hogy ne legyen másik, ne legyen a régi. Nem a túlvilágot, e világot kell berendezni nekik örömmel! Keverhetünk bele újjászületést is, az mindig működik. A fő üzenet: az ember dolga, hogy jóllakjon, és igyon is hozzá. Egyébként is így gondolják, külön jó, ha még mondjuk is! Szenvedélyek nélkül szenvednének. A jóból sokat akarnak, a rosszból meg semennyit.

– Azt a teremburáját, ezt jól átgondoltad, mi? – kérdezte Luigi.

– Ha te nem jössz, jön más, de abban nem lesz köszönet.

– Azt se tudom, mennyi egy kiló tej – tűnődött Luigi.

– Kenyér! – pontosított Szurkovics.

– Na, látod, ez az.

– Nem is kell. Ez a Haza érdeke, csak veled sikerülhet.

– Akkor tényleg nagy a baj!

– Igen! Te vagy az utolsó esély!

– Ajjaj: jaj! Nekem sátorvasból vannak a csontjaim.

– Ide pont az kell! Keménység, munkabírás! Figyelj! A nép mindig is a félelmek hidrafejeivel fog küzdeni. Nem a Hazát szeretik, hanem a Hazaszeretetet. A mindennapok hínárja fogja őket, a birodalom ügyeivel nem akarnak foglalkozni – adta elő tudományosan Szurkovics.

– Neked meg mi van itt? – mutatott a mellkasára Szurkovicsnak a mutatványos.

- Hol? – hajolt le Szurkovics.
- Itt! – mondta Luigi, és orrba vágta, játékosan. (Régi vicc.)
- Csak arra kell ügyelni, hogy kicsinyes sérelmeik ne hogy összeálljanak valami nagyszabásúvá. Hinni szeretnék, amit látni vélnek. A híreknél jobban érdekli őket a pletyka, a tudásnál a sejtés. Három jól megválasztott szitokszó többet ér, mint háromezer észérv! Az igazság elől szívesen menekülnek egy jobb, egy szebb, egy áramvonala-sabb igazságba – így Szurkovics.
- Fú, van bukéja ennek az iszapnak, Szurkovics. Ez tényleg jót tesz? – kérdezte a mutatványos.
- Azt mondják– felelte Szurkovics.
- Te, én nem is tudom, hát, én a Porondon élek – mondta Luigi.
- Pont ez kell. Csak add önmagad!
- Milyen vagyok?
- Egyszerű, férfias!
- Jó! Végül is el tudom játszani saját magamat, ziccerszerep.
- Ez egy műsor!
- Mi nem az? – kérdezte mintegy önmagától Luigi.
- Sulykold, milyenek, és olyanok lesznek! Szót fogadni majdnem mindenki, parancsolni csak kevesen tudnak. Nem az a kérdés, hogy szegények-e, hanem hogy kit hibáztatnak érte. Figyelsz?
- Beszélj, megnyugtat, tegnap lefolyt hat liter, méhkas a fejem.
- Az úgynevezett népuralom idején mindenki király akar lenni, de senki nem lehet, ettől frusztráltak. A nép szereti, ha megmondják neki, hogy neki ne mondják meg! Nem kell másnak lenni, mint aki vagy, csak jobbnak kell látszani. Nem kell, hogy igaz legyen, csak jól hangozzék! Nem elvenni, rávenni kell őket, hogy adják oda önként!
- Mennyit tudsz te beszélni! Levegőt azért vegyél, Szurok! – mondta Luigi, és arcon fröcskölte iszappal a tanácsadót.
- Erkölcsse mindenkinek van, csak más az ára. A Hazát újra és újra le kell rombolni, vagy csak hagyni összedőlni, hogy diadalmasan felépíthessük. A nép bár folyton hepciás, cselekedni szinte mindig rest! Szorgalmának gyümölcsét leszakítani lusta. Használd ki! – darálta tovább Szurkovics az arcát törölgetve.
- Luigi unta.
- Gyerünk, merüljünk le! Ki bírja tovább? – vetette fel.
- Lemerültek. Luigi győzött. (Naná.) Szurkovics folytatta, köhögve.

– Legyen a kivételes állapot a normális. A nép csak az állandó készületségtől nyugszik meg. Mindig sóvárog, de szinte soha nem áll a sarkára! Hogy merre haladsz, nem tudhatod, de sulykold, hogy jó irányba! Az értelmetlen beruházások értelme az értelmetlenségük. A nép öröme nem tart tovább, mint egy csillagszóró: találj ki újabb és újabb ügyeket! Üzenj hadat a bajnak, amit te okozol! Ne öld meg őket, de ne hagyd őket parttalanul élni! Válogasd meg ellenségeidet! Mindenki művész? Nem, mindenki néző! Adj nekik műsort! Ez így érthető?

- Igyál is, igyál, kiszárad a szád, hékám!
- A politika az, mikor nyolc majom el akar osztani négy banánt.
- Na, ezt végre értem – mondta Luigi.
- Hozz létre álintézményeket látszathatáskörökkel! Emelj fel és ejts le újabb és újabb figurákat! Ne is sejtsek, hogy aznap fel- vagy lefelé visz-e az útjuk. A hízelgés virágfüzére közé vegyítsd a fenyegetés töviseit! Lelkükben röptesd a remény papírsárkányát!
- Te ezt bebiflázod, vagy csak úgy jön?
- A jövő a nyelv lövészárkaiban dől el.
- Hogy érted ezt?
- Sose mondd azt, hogy nadrág!
- Hát?
- Mondj gatyát!
- Oké, gatyá.
- Ne emlegess sapkát!
- Hanem?
- Mondd tökfödőnek!
- Sityak?
- Az is jó!
- Szemüveget ne vegyé!
- Nem is kell.
- Ásítani tilos!
- Jó.
- Karóra ne legyen rajtad!
- Reggel felkel a nap, este lemegy.
- Zsebkendőt se lássanak nálad!
- Esküszöm!

– Legyenek szövetségeseid és titkos szövetségeseid a szövetségeseid ellen. Csak azt nevezd ki, akiről van lejárató anyagod, akit tudsz vegzálni! Aki ellen bármikor indíthatsz hajtóvadászatot.

– Ennyi hülyeséget hogy tudsz összeszedni? Fogadjunk, hogy még egyszer ezt nem tudnád így elszajkózni, mi?

– A letartóztatás lehetősége hasznosabb, mint a letartóztatás maga. A forradalom emléke vagy lehetősége többet ér, mint egy valóságos forradalom. Tudtál követni? – kérdezte buzgón Szurkovics.

– Nagyjából. Na, kiáztam, menjünk! – mondta Luigi.

– Várj, várj, várj, a bizalom három alapszabályát hadd mondjam el! Egy: a tisztelet, a szeretet illékony pára – a félelem tartja egyben az uralkodó osztályt. Kettő: a bizalom a gyanú ünnepi ruhája! Három: jobban bízatsz ellenségeid gyűlöletében, mint barátaid szeretetében. És ne feledd, szavakra épül a birodalom! Szavakból lesz a hűség, a lázadás, a hit, a kétely, ezért a szavakat kell stemplizni. Billogot minden kifejezésre!

– Jól van má'! – mondta Luigi, és kiemelkedett az iszapból. Loncsos hátszőrében apró vízesések születtek. Viccből azért még kétszer-háromszor lenyomta a víz alá Szurkovicsot, mulattatta, ahogy levegő után kapkod.

– Nagyjából ennyi – fuldokolta Szurkovics.

– Jó, akkor ez lesz a csapásirány. Kezdjük?

– Kezdjük!

Kezdték.

A Kőcirkusz Központi Porondján a bokszmeccseken túl vagyunk, már a birkózásnál járunk. Ősi, hettikán módra birkóznak, férfiasan, keményen: meleg zsírban küzdenek, ahogy hajdanán Trapezius, ahogy nemrégiben Balambér. A nők, a drágák, nem birkóznak, nem sportolnak, a szurkoláshoz, a lelkesedéshez van rájuk szükség. A birkózás után kőemelés következik, aztán szekérhúzás foggal, hajjal, monnyal. Az óvodások dicső csatáinkat adják elő sok tánccal, verssel, mondókával. És cirkuszt is kap a nép! Ünnepi cirkuszt, jubileumi cirkuszt!

MEDVESZTEPP izzó parázson!
 Ember a fiókban. A HÁROMMELLŰ NŐ!
 Szuggerálók, SZABADULÓK ÉS ÁTÖLTÖZŐK!
 A lány, ki fejfelé lefelé sétál A SÁTOR TETEJÉN! A férfi,
 ki HARMINCNÉGYSZER CSERÉL KALAPOT
 tíz másodperc alatt!
 A GUMIMAN!

Most pedig: díszszemle, harcicirkusz. Felhúzzák a lobogót szép címerünkkel a közepén: két lábon táncoló tevék, gépfegyverekkel bohóckodó majmok egyfelől, a lengő hettikán artisztikum, triplaszalatózó akrobaták sziluettjei rózsával a fogaik között másfelől.

Luigi lovon léptet be középre. Lova mellett csikai rózsaszín angyalszárnyacskákkal. Vadászgépek rózsaszírmot szórnak a népre, ágyúkból lövik a rózsaszappan-buborékot (porontyok öröme), és a tűzoltótömlőket az égre irányozva szivárványt feszítenek a ceremónia fölé.

Leszáll most hátasáról a Porondmester, s végiglejt – kissé bágyatag galoppban – dicső katonáink sorfala előtt, erőltetett mosolyába szivar tűzve, ragyog rajta a (szarköpőbogár-)zöld uniformis. Kriptaszájú veteránokat paskol összevont szemöldökkel, pelyhedző állú hadapródokkal (szép rekrutáink) jattol távoli harcmezőket kémlelve („csülköt a csülökbe”), hadiözvegyek felé vet egy-egy részvételi pil-

lantást. A rekrutákkal folytatott villámbeszélgetés a közvetítésbe is behallatszik:

– Sokan vagytok, fiaim, sokan – mondja büszkén, imádnivalóan léha pozórséggel.

– Igenis – válaszolják kórusban.

– Azért vagytok ennyien, hogy ne köljön ennyien lennetek! – mondja.

– Ha-ha-ha – nevet fegyelmezetten, egy ritmusra a sereg.

A tribünre ér a Rózsák Ura, nagyot sóhajtva lehorgad. Tribün, hol marsalok sütkéreznek. Biztos támaszaink: a fegyveres erők. Nem katonai junta ez. Aki meg azt gondolja, hogy a lázadás parazsát tartják életben eme seregek, hát téved. Vagy talán az uralkodónak összeesküvő tiszteket kell lassú tűzön süttetnie; fel kell tálalni társaiknak bazsalikom mártással, és azoknak be kell zabálniuk a lázadókból késsel-villával? Nem. A vacsora után fellógatja az út menti fákra a zendülőket? Nem.

Tisztek avatása. Az éremzetekkel, medálzatokkal kidekorált, borvirágos nyugalmazott marsalok óriás, paszományos fákként inganak mondott tribünön, olykor díszsebkeendőjükbe köpnek az egykor daliás öregek.

– Én – mondja az eskü szövegét az előmondó.

– Én! – válaszolja a tömeg.

– Fogadom.

– Fogadom.

– Hogy Hettikánia hangulatos, szép világát.

– Hogy Hettikánia hangulatos, szép világát.

– Hettikánhű szívvel megőrzöm!

– Hettikánhű szívvel megőrzöm!

Ezután az új tisztek vezényszóra hátra-, aztán előreszaltóznak kétszer, a közönség hálás szívvel tapsikol. A tribünön dekkol az Egyetlen Igaz Cirkuszegyház, a Dzsungel Gyermekai Egyház színevirága is: a porondprédikátorok vakító ünnepi ornátusukban. Megáldják majd a fegyvereket, ahogyan kell. („Áldott a tank, mely a Haza sátrát védi.”)

És indul a szemle. Jönnek, masíroznak a századok, az ezredek; lovasok, gyalogosok, árkászok, utászok; a hatalom pávatollai, muskéták, mordályok, kardok, török, barettek, bajonettek és szuronyok.

Vonul a fegyvertörténet: parittyák, csúzlik, buzogányok, pajzsok, lándzsák, handzsárok, vérték, rostélyos sisakok, lamellás, ostrom- és rohampáncélok (fénylenek eme páncélok, akárha sztaniolba csomagolták volna a bakákat). Ha helyén a szív, most megdobban. Hős katonáink után a szórakoztatás hadai sereglenek; művészek, tudászok vonulnak. Hadi bohócok, tányérsapkás medvék. Önjáró taracokokat, lövegeket tolnak be, rakétákat egyensúlyoznak olajozott testű erőművészek. Marciális masír, acélos trapp.

A vezető katonák egymás közt, el-elakadó nyelvvel cserélik az eszmét. („Hány cirkuszi sátra van ennek a... ennek a Vvermannek?” „Sok mindent lehet csinálni a tüzes fáklyával, de nyáron nem olyan jó mellette ülni.” „A szeretet csak egy szó, de ezer tankunk védi.” „Bbezony!”)

A vadászgépek most szív alakú kondenzcsíkokkal firkálják teli az eget. Hettikánia sok-sok ezer és elmúlt fényes harminc évét mutatják be élőképekben, harctéri némajátékokban a katonaművész-különítmény tagjai.

Felvonulók béméskodnak, béméskodók ámuldoznak szájtátn. („Ez ige’, azt né’, húha, jéééé! Ott egy tank!”)

A Porondmester is élvezi. Igazán! Olyannyira, hogy váratlan felizik vágya zsarátnoka; ketyinteni támad gusztusa a sok lövegtől. Mi legyen?

– Nem lehetne idehívni...

...Még végig sem mondta, máris gyors fullajtár szalajtva statáriáisan. Csiklandó villáméca volt csak, s hozzák Roxanne-t kecses telivérek vérvörös delizsánszon sebesen. A hölgy sértődötten távozott, de azóta osztott, szorzott: „én nem fogok visszamenni rózsát gyomlálni”, mondta magának; ott ring most a delizsánsz selymes bélésének bonbonjaként, prima áru.

Távozik a tribünről észrevétlen a Porondmester, a delizsánszba ugrik, s indulnak is rangrejtve. Talán sikerül. Hátha. Meg kell próbálni! Mikor, ha nem most?

Ringó nedvoázis. Száguldj, delizsánsz, kazánja a szerelemnek! Csacsifogatok, kordék, tevegelők, zebraológok, taligások közti szlalom. Valakik az ünnep napján is dolgoznak, igyekeznek, mi végre? Ruhák a padlaton, szerelem göngyölegje. Slicce mögül pár méter színes kendő kerül elő, véletlenül, porondmesteri kabátjából két fürge nyuszi ugrik ki. Potenciapor szítál; a kanbüszkeség zászlaja lassan felmered. Combok satuja. Mellek kupolái. Honnét csók, mindig nyalás? Ha-most-nem-akkor-soha hangulat, lüktető halánték. Hancúrja hanyatlik (már nem „potyog le tőle a szomszéd házról is a vakolat”). Lebucskázik a padlatra, esését bukfenccé fejleszti, visszavázkodik. Nehezen, nehezen, de azért, de azért csak-csak visszatér nem teljes ereje, maradék életkedve, hite, szimata, karizmája. Rájönnek, úgy tudja magáévá tenni, ha Roxanne ellenkezik, ha ódzkodik, ha mórrikálva nem akarja, ha őzpettyes szoknyába bújik, ha a szigor maszkjában incselkedik. Hisz Roxanne-nek is van kofferje, melyből szoknyácskát (tüll-, mini-, rakott, fű-, bőr-) vagy bármit előrittyenthet; melyben hajtúk, harisnyák, melltartók, combfixek, tangák és tunikák, kesztyűk, lábtyűk, póthajak, brossok, brillek, fukszok, köszöntyűk, boák, topánok, tamponok és pomponok, a piperészet bábszínháza, éji kencék s nappali ficék díszszemléje: tusok, ceruzácskák (száj- és szemkontúr), pizlicsáré pemzlik, pamacsok, púderpárnák; a manikűr, a pedikűr pirinyó fegyverraktára, ollócskák,

lakkocskák, csipeszkék; dobozka (zenélő), ládika (kincses), látcső (cirkuszi) pihennek. Előszó az őzpettyes, Luiginak több se kell:

– Mondd, hogy nem szabad! – esdekel.

Mondja. Csitrisen. Profin. Ha kell, gorombul, ha kell, dorombol.

– Mondd, hogy menjek nyugdíjba!

Mondja.

– Öregezz, buzizz le!

Öregezi, buzizza. Pálca, bilincs, nyakörv, póráz, bársonyhám kerül elő a jó kofferból.

Nyári zápor (hirtelen zuhany a Hazán, ránk fért) veri a delizsánsz tetejét.

Luigi beindul, zakatol, mozgósít, hámozni kezd bujakórosan, Roxanne a hímtag fineszes kalauza, vezet, körülfon, átölel, ellenáll, aztán beránt; bolyhai s pihéi rezegnek.

– Most?

– Most.

– Jövök.

– Gyere!

Lomhuló, uralkodói fűrész: kanjogara lejárt szavatosságú bomba, de élesíthető; diókemény golyói („hős monyaim”) fontoskodó, tehetetlen őrmesterei manőverező pénisztábornokának. Így sikerül végre a kósza kufirc, a gyömöske. Csacsi csődör csiszatol, majd Roxanne impalaszaporán végigszalad Luigi potenciájának vékony jegén. (Hopp, kicsúszott, hopp, visszacsusszant.) Döf, lök, fecskend, győz. Elernyed. Vége. Bizsereg a test a kék nehezen kikapart gesztenyéjétől. Elégedetten omlik ki a delizsánszból, nadrágja rúzsfolttal zsúfolt: nem szégyen, büszkeség!

Fejedelmien vizelni kell, de csak hosszú várakozás után, esendő kisémbereként tud; fáradt, fakóbronz pókfonál, satnya húgysugár tör elő fájdalmasan egy torzpo-fájú Varmann-plakát tövében, nem kegy-úri brunyafesztivál ez, de legalább nem a pelenkába megy. Hurutos jajszóval az égre pillant. Esteledik.

Mire gondol? Nem arra, hogy mindannyian csillagporból vagyunk. Nem arra, hogy évmilliókkal ezelőtt indultak el ama csillagfények. Nem ötlenek eszébe húr- és hurokelméletek talányai, nem tolul agyába a multiverzum fantazmagóriája, a fehér óriások meg a vörös törpék, a kozmikus háttérsugárzás szépséges zszisege (a szférák

zenéje), kvarkok, bránok, szupernóvák, eseményhorizontok csodái. Nem izgatja magát a forgási, keringési és szökési sebességgel. Nem jut most épp az eszébe, hogy bolygónk magja körül szupersűrű olvadt nikkelláramlik, s az szüli a mágneses mezőt, mely óvja e sárgagömböt, ahol ezrek születnek és halnak ebben a pillanatban is. (Meg most. És most. Meg most is.) Nem ötlik eszébe, hogy szakadozik az ózon, mint viharvert cirkuszi sátor. Nem, hogy ha egy aszteroida. Sem az, hogy mikor majd a Nap. Nem arra teremtették az ember agyát, hogy olyan planétákon merengjen, hol negyvenegy évig tart a nyár, nem arra, hogy elképzelje a higany- és plazmaóceánokat, a nitrogén cudar gleccsereit, a fagyott metántengereket, az ikercsillagok táncát, az ég mindent elnyelő gravitációs kútjait. Normális ember, akinél minden smakkol, nem ilyenekre gondol ilyenkor. Nem. Arra gondol a Hettikánok A Hettikánokért Világfórum Főtitkára: bassza meg, régen áthugyoztam a sátrat, lefejeztem a rózsákat a sugárral, most meg!?

– Azt tudta, hogy az őshettikánok hajtották végre az első agyátülte-
téseket, amiket azóta se tudnak megismételni sehol a világon? Nem
tudjuk, hogy csinálták – kérdi a historikus a mellette ülő, erjesztett
jaguárköldökzsinórvért fogyasztó főétkészőtől, mikor is harsonák jelzik
Luigi érkezését. Ünnepi beszéd lesz, átfogó, civilizáció- és kultúraér-
tékelő beszéd. Aszúban fürösztött hettikán pónik vágtatnak a cirku-
szos előtt, míg a Porondra ér; nagylelkűen, nyájas-nagyvonalúan
köszönget ide is, oda is.

- Hogy vagyunk, hogy vagyunk? – kérdi.
- Szabادلábon! – válaszolják.
- Na, jó' van, akkó' minden gömbölyű! – mondja Luigi.
- Igen, igen, igen.

Nem gondolta volna még egy órácskája sem, hogy kibírja a mai
napot. Hol van már az idő, mikor azt kellett alakítania, hogy idősebb,
bölcsebb, mint valójában? Az idő, mikoron finom billentésekkel
magunkévá tettünk minden szembejövőt? Most úgy kell tennünk,
mintha képesek volnánk rá. Ó, asszonyok, özvegyek és kurtizánok,
dívák, szenátornék és rózsamagültető leányok, mi lenne veletek
Luigi nélkül? Lehet, hogy ti tovább élnétek s virulnátok? Lehet?

A konferansz Balambér, ki most örömmel veszi észre, hogy Luigi a
Porond szélére ért. Sehol nem találták. Végre megvan. Bejelenti hát,
addig Luigi pár csepp Porond rummal gyújt fényt homályló szemébe.

– Hölgyeim és Uraim! Most az következik, akitől megijed a saját
árnyéka, aki forrón eszi a kását, aki megéri a pénzünket! Aki tiszta
vizet öntött a pofánkba! Akinek számára nem létezik lé, amelyben ne
ő lenne a kanál! Hölgyeim és uraim, fogadják nagy tapssal azt, aki
ott köhög, ahol megfáztunk! Aki nyugodtan ül a babérjainkon! Aki
nem terem minden bokorban. Ki mindig ott van, ahol a part szakad,
és megússza szárazon. Ki nem hímezett, nem hámozott, nem ker-
telt, de vizes lepedőt dobott a világra. Ki bástya, támpont, fedezék és
tartóoszlop. Aki tudja, ki fia borja a mi kutyánk kölyke! Kinek minden
mondata a Haza ellenségeinek a testén csattanó korbácsütés! Ki

kútfő és nótafa, alfa és ómega, ő az i és ő a pont a torta habján! A Haza Agya, Szíve és Gerince, a legfőbb kovász a nagy idők kenyérének aknamezején! Egy férfiállam államférfija: LUIGÍÍÍÍ KING!

Luigi ágyúba mászik, durr, üstökösként száll a mikrofon felé. Talpára esik. Tökönrúgott horrorcirkuszi zenére („pampam, rappapararam pampam”) szultánkodó léptekkel pulpitusához lép.

Mögötte jelszavak kiabálják: REND, ERKÖLCS, NYUGALOM! MUNKA, MUZSIKA, MULATSÁG! AZ IGAZSÁGHOZ TORONY-IRÁNT!

Még odaböki a lábánál hajbókolóknak: – Csak azt nem mondta, hogy nekem van a legszebb és legnagyobb a világon, mi? Na, figyeljetek!

(Kincstári mosolyát körbehordozza. Nekikezd:)

– Eszem a zúzatokat!

(Éljenezés, taps. Felkapja az odakészített golyószórót, és a levegőbe ereszt egy sorozatot, szivarja felparázslík.)

– Istállómeleg szívvel köszöntelek benneteket! Egy a szagunk, érzitek? Pompás az idő, tőgyemeleg!

(„Igen!”)

– Az előbb valaki arról nyihogott nekem, hogy idén sok a szúnyog. Tudjátok, mit mondtam? Hát majd kövérebbek lesznek a pókok!

(Nevetés, taps. „Igaz”, „úgy van” – hallatszik több helyről. Jó értelemben vett ripacs elcsendesüléssel folytatja.)

– Tudjátok, ma hajnalban kimentem édesapám sírjához, és megköszöntem neki minden pofont, amit tőle kaptam. Egyesével megköszöntem. Megérdemeltem mindet! Vizes kötelet, szeges korbácsot ritkán használt: sajnos! Nem lennék ma az, aki, ha nem tángál el jó párszor az öreg puskatussal. Nem lennék itt, és ti sem lennétek itt azok nélkül a pofonok nélkül. Jól jött az az agyabugya!

Megáll, orcáján a könnyek sírok fölött valcerező levelekről lassan legördülő vízcseppek. A közönség zavarba jön. Leírhatatlan grimasszal megengedi nekik, pontosabban kikényszeríti a tapsot, mely tapsban aztán rendületen megfürdik. Elemében van. Tobzódik. Boldog ő a mindennapokban? (Ugyan mi a boldogság?) Pompakedvelő? („Puhít a kárpit, buzít a bársony.”) Ínyenc? Nem, ő a legjobban ezt élvezzi, ha játszhat övéivel, kandúr a gombolyaggal. Mindegy, miért,

csak szeressenek. És most szeretnek. Nekünk soha nem kellett előtapsolókba feccölni. Ez szakma.

– Figyelnek minket őseink az Égi Manézsából, nem mindig néznek oda, de figyelnek, akik már nem lehetnek velünk. Tudom. Az égből vigyáznak ránk!

(Nagy, közös sóhaj. Luigi sír.)

– Ne haragudjatok, csak Hettikánia kisgyermekai jutottak eszembe!

(Könnyeit letörli. Oly parádésan sírt, hogy a sminket nem is érintették könnyei. És most már derűs arccal folytatja.)

– Hosszú utat tettünk meg, szerszámunkat nem rozsdá marja, de nemesen penészes!

(Nevetés.)

– Nem hullt reánk az elismerés virágeseje, mégis megtettük, amit meg kellett tennünk. Nyakunkon volt a kés, de mi lecseréltük a régi törvényeket, mint a szaros gatyát. Így volt?

(„Így!”)

– Nem vártunk arra mélán, hogy majd egyszer talán mázlink lesz! Nem! Rendbe tettük négy perc alatt azt a rumlit: kard vagy káosz! Emlékeztek?

(„Igen!”)

– Kiperkáltuk a Haza adósságait, borralalóval. Igaz?

(„Igaz!” Taps. A taps ütemére táncolni kezd, bohócorrot tesz fel, kezében csörgő. Befejezi, komolyra vált.)

– Adtunk egéruat, de nem szedtünk túszokat.

(Most előhúzza szájából a tizenhat méteres hettikán zászlót. Taps.)

– A mi akaratunk nem tevehugyozás, de szélesebes sprint!

(„Éljen!”)

– Nem volt pénzünk, de volt bennünk Hazaszeretet. A régi időkben szörnyű csebrekből iszonyú vedrekbe estünk, de mi csákányt kértünk, nem szikét! Azt mondtuk hagymázaskáimnak, ennyi volt, mi jövünk. Szedjétek az összes firlefáncotokat, sziasztok, csimbókos szakállú uraink! Lehet másfelé bóklászni! Fehér egérnek éreztük magunkat a saját hazánkban, de mi volt a kísérlet?

Azt mondja, amit hallani akarnak, és azt akarják hallani, amit mond: a rendpártiság trilláit, a tekintély tralláit. A népbarátság díszes asztaláról csemegézi szép szavait. Rafináltan ösztönös bumburnyákságot tálal. Nem pásztora ő e nyájnak, de vezérkosa! Szavait sohasem rejti fátylak mögé, egyenesen fogalmaz („kerek percc”). Ez kell a népnek. Ebből ért. Máshogy nem lehet. Ez az egyszeregy. Beszéde alatt a kéjvágy árama kódorog testében. Hallgatósága női tagjait fixirozza. Ott az a kis szalmasárga hajú. Lomposságra hajlamos, de lompossága még úzótt vadócsággá is lombosodhat. Peckes. Fitos kis orr. Kúrelnám! Adnék neki vért! Vagy az a másik, ártatlanka, kedves teremtésnek tűnik így gukker nélkül. Jólelkű lehet, bár gondolatai nem biztos, hogy túlterjednek egy öt méter sugarú körön. Kissé hízkonyan csinos. A következő fél évben fog eldőlni, hogy teltkarcsú vagy kövér lesz-e. Nyársra termett.

– Vannak, akik szerint baj, hogy nincsenek választások.

(„Nem baj!”)

– Mert mi már választottunk. Azt választottuk, hogy ne legyenek választások. (Nevet. Nevetnek.) Mi nem a szavazatokat számolgatjuk, hanem a boldog perceket. Elfuserált választások helyett mehet mindenki kirándulni a jó levegőre, ide rukkanhat, oda rukkanhat! Ha választás van, mindig lesz csalás is. Egy kis turpisság csak becsusszan mindig. Most nincs választás. Nincs csalás. Nincs turpisság. Nehogy már az ilyen-olyan csalásokkal hatalomra evickélő, ideig-óráig ott maradó enyveskezők oktassanak minket az életre! Gúnyolnak minket külföldön, könyvtárakat írnak tele azzal, hogy itt miért nem jó. Bevallom, ez nem esik nekem jól. Nézzétek, az én hátamon fát lehet vágni. De a népemet hagyják békén! Inkább rajtam csattanjon az ostor, suhintsanak rám, nem bánom, csak az országomat hagyják! Szóval nem esik jól, persze, én is csak ember vagyok, nem akármilyen anyagból gyúrva, ez igaz, de ember! Hát hány újságíróval üldöztünk el külföldre? Cirka kábé? Nem tudom. Nem számoltam. (Nevetés.) A lényeg, hogy véget ért a kukacoskodó, gáncsoskodó egyenlősdipárti álviták álkora. A nagy fertőtlenítés befejeződött, a parttalan okoskodás mocska eltűnt. Volt. Nincs. Kész. Nem hagytuk, hogy felhígítsák, hogy behurcolják, hogy ránk

erőltessék a beplántálást! Népünket mi nem megváltoztatni, hanem az oktan változásról lebeszélni akartuk. Sikerült?

(„Igen!”)

– Minket nem az a birkahúgyban született, hogy is hívják azt a trágyahordó talicskát? Mi a neve annak a puszedlinek?

(„Varmann!”)

– Na, ja! Valami olyasmi! Hát átszúrtam annak a zselégerincű mocsadéknak a szívét rozsdás vasvillával, ahogy minden jóézésű ember elvárná?

(„Nem!”)

– Így van. Akkor meg mit pampog?

Ott, az az ében hajú! Szajhásítható? Züllékeny? Ribanciális? Csepülékeny? Búgadékony? Micsoda kanca! Ki lovagolja? Meccsoda prütty, meccsoda csüd, meccsoda csánk lehet ott? Sörénye göndör. Ott is az? Az ott az anyja vagy a nővére? Tehenet borjával? Cibálnám. Cibálhatna! Tapicskolnék! Szánkázna a gondolatok, csalinkázna erre-arra, de a nézők szemében ez csak hatásszünet.

– Az őszinteség a legnagyobb fegyverünk. Nem vagyunk nagyhatalom, de a hatalmunk nagy. Az igazság hatalom! Mi kimondjuk: a béna az béna. Nem toljuk őket a folyóba, nem borítjuk fel a tolókoscsit, de nem is indítjuk őket futóversenyen.

(Nevetés.)

– Mert a törpét mi nem kevésbé magasnak hívjuk. Az óriásra meg nem mondjuk, hogy törpe. Elfogadóak vagyunk, de a süketnémát nem nevezzük ki szóvivőnek! Engem ne műtsön meg a nyomoronc, ne fúrja a fogamat a kacska kezű!

(Nevetés.)

– A gyógyósra nem mondjuk, hogy ő máshogy okos. A tolókoscsisra nem mondjuk, hogy nem akar felállni. Mi nem azt hebegjük, hogy dús kebel, hanem hogy akkora csöcse van, hogy orrba csap. Az igazi nőnek széles a csípeje, és nagy a melle, és nem hal bele, ha a hátsójára vágunk egy embereset. Egy kis csöcsörészést el is várnak. Valljátok be, hölgyeim!

(Sikítás.)

– A „ne már”, tudjuk, azt jelenti, csináld még, te állat.

(*Nevetés. Komolyra váltva folytatja.*)

– Minden anyaöl: géppuskafészek. A mi hadseregünk édesanyákból áll, lövészárkaink nőstényeink méhei.

(*Szalutál.*)

– Félre ne értsetek, barátaim! A nyavalyásokat mi is sajnáljuk. Épp ezért nem szeretnénk őket nézegetni: tapintatból! Sajnáljuk őket. A sajnálatunkkal tele a padlás, de nem mi vágtuk le a lábukat, nem mi szúrtuk ki a szemüket, nem igaz? Meghagytunk pár törpét, egy-két óriást mutatóba. Ennyi elég, többet minek?

(*„Igen!”*)

– Mi a Hazaszeretettől mámorosan szeretünk dönteni! Hogy miért vagyunk mi jobbak, mint az idegen hatalmak, azok az ormánytalan elefántok? Tudja a fene, de tény: jobbak vagyunk. Talán azért, mert mi őszinték vagyunk, ők meg lódítanak. Mi egészségesek vagyunk, ők meg nyavalyásan gondolkodnak. Ők úgy hívják a nyomort: szabadság! Hát mi a szabadság, kérdem én! Ha a csecsemőt egy töltött revolverrel hagyjuk játszani, az szabadság? Nos, előttünk ez volt a szabadság, máshol ez a szabadság. Hát mi nem adunk fegyvert gyermekeink apró, rakoncátlan praclijába. Nincsenek kütyük sem! Az baj?

(*„Nem!”*)

– Gyermekeink most mozognak, szerelmeskednek, táncolnak. A kütyüzombik eltűntek. „Mindjárt kikapcsolom, mindjárt.” (*Parodizálja a gyerekeket.*) Hát nem szebb a csillagok fénye, mint a kütyük villogása? Rabolták az időnket. Boldogabbak vagyunk?

(*„Igen!”*)

– Elvettük az ilyen topokat, olyan fonokat, amolyan pedeket, vagy hogy hívták azokat a villogó, vibráló, csipogó szirszarokat.

(*„Igen!”*)

– Azzal beszéljess, aki ott van!

(*Taps.*)

– Imádlak benneteket!

(*Taps.*)

– Kimalacosodtunk!

(*Nevetés. Dobpergés. Tus. Taps.*)

– Szépek vagytok!

(Taps.)

– Autók sincsenek, tiszta a levegő, és éjszaka halljuk a tücsköket! Szmog helyett rózsairat! Megkaptátok?

(Taps.)

– És sarjaink tízéves korukig anyatejet isznak!

(Bevárja a tapsot, aztán kupecesen bekasszírozza.)

– Hébe-korba én is megiszok egy-egy pohárkával!

(Nevetés, üdvrivalgás.)

– Jó végignézni ezen a szapora népen! Teleszültük Hettikániát! Egy csepp sem veszhet kárba! Erről van szó?

(Nevetés!)

– Nem vagyunk mi talbánok, rubénok, pláne nem kudárok, jól is néznénk ki!

(Kudár testtartásba vágja magát. Nevetés.)

– Mi azért mások vagyunk, mint a többi nép, nem rosszabbak: jobbak! Nálunk béka van! Akarjuk-e, hogy asszonyainkat megmace-rolják, hogy levágják a szőrösborzas tökeinket?

(„Nem!”)

– Felgyújtanak Kőcirkuszunkat a mások, az idegenek. De mi nem hagyjuk! Hogy megsüssék szívünket. Akarjuk? *(Mutatja a szívét.)* Hogy kitépjék a belünket? *(Hasára csap.)* Akarjuk? *(Fejét vakarja.)* Jobb egy lőtt seb a hazáért, mint száz csók Hazaárulásért! Van-e szebb annál, mint amikor a front torkolattüzének fénye táncol fiaink vértől izamos arcán?

(„Nincs!”)

– Van, aki morgolódik, hogy talán gyorsabban is elérhettük volna azt, ahol most tartunk, hogy talán több csecsemőt kellett volna rubén falvak égő, füstös házfalaihoz vagdosni. Ez nem baj. Pici morgás mindig lesz.

(Harciasból nyugodtra vált.)

– No de ma örüljünk! Szűkölködtek helyettünk eleget őseink, mi ma mulassunk! Szórakozzunk! Éljük! Egy a cirkusz, egy a sátor! Mulat a Manézs! Kard vagy káosz! Trapéz vagy halál! Éljen Hettikánia! Éljenek a hettikánok!

Taps. Ováció. Lejön a Porondról. Köré gyűlnek hívei, agyonujjongják. Ömlengőverseny. („Hézagpótló volt!” „Történelmi!” „Impozáns!”)

„Éles!” „Lehengerlő!” „Penge!”)

– „Kivágtam a rezet, mint macskát szarni, csak úgy nyekkent”, mi? – mondja Balambér-hangon. Nevetnek.

A Porondmester most a nép közé vegyül. Ehhez ragaszkodik. Gyermeki-naivan hisz abban, hogy ezzel megoldja a nép bajait. Ha vastag brifkóból pénzt oszt a tömegben. Ha rikkantva odalép egy mozgóáruhoz: negyvenháromezer sündisznófasírt rendel! Majd teátrálisan hátrafordul: Hány hagymás lesz? Az az ő nagy szíve! Mindent a népnek!

Hettikánia szíve Luigi szíve. Hettikánia addig leszen, míg e szív, vén ébresztőórája a vágynak, csörömpöl, míg e szív, azzal a tanulhatatlan elánnal, dobogni meg nem szűnik. Hogy utána mi jön? Eltussolás? Tisztázás? Feltárás? Elterelés? Feldolgozás? Szőnyeg alá söprés? Leleplezés? Mérlegelés? Perek? Amnesztia? Amnézia? Tanúk vallanak egy háromszáz órás dokumentumfilmben? A bűnösök megtörnek vagy tagadnak? Az áldozatok túloznak vagy relativizálnak? Eldózerolják vagy befejezik (végre) a Delfin Nyelvtudományi Intézetet? Mi kerül a História lapjaira? A bölcs uralkodó toposza zsendül újra, ki rossz tanácsadók csapdájában vergődött? Hatalommániás örült, kéjenc vagy megfontolt, puritán országépítő leend ama lapokon Luigi? Az öröknek hitt, kiszámítható dőzsnek vége lesz? Sok kicsi érdek gráfja tekergőzi majd körbe a Haza testét („húsos fazokát”), bonyolultabban, mint a hettikánok nagy folyóját a mellékfolyói? Jön követhetetlen ága-boga a mohóságnak? Jól körülhatárolható szűk körök, kamikazekabinetek rángatják majd a botkormányt? Bohóccipő, jóllakott artista lány, fejen álló elefánt vagy trapéz alakú társadalom jön? Hullámoznak, hullámozzanak csak az árfolyamok? Jöjj, feltarajló ingadozás? Kamatapályok, hozamdagályok, profitmoraj, indexálás mentőcsónakjai, volumen a horizonton, trendek és tenderek, volatilitás szeszélyei, felpattanás, zuhanás, kikecmergés széljárása, a tőzsde mélyvize, a kapacitás hegyvölgyei, fiskális káosz, a börze grafikonjainak farkasfogai, a vásárlóerő-paritás robbantott torta diagramjai, árfolyamok amőbái, seft, csencs, simli szanaszéljele?

Mi jön hát, ha megáll e szív? Ki jön? Alex? (Megtámadja Rubéniát?) Dinasztia alapul? Nagy Alex agyrémét a rátermett Kicsi Alex követi, s Luigi dicső őssé nemesül, ki a falról, arannyal keretezve,

figyeli az utódokat? Szilveszter? Teljes káosz? A tekintély aszálya? (Búvópatakként tűnik el a tekintélyuralom?) Esetleg Thalia? Az autokrácia kutyájából a felvilágosult porondmonarchia szalonnája, aminek a marsallok puccsa vet véget? (Nőőőői uralkodó?) Vagy Varmann tér vissza idegen, cirkuszellenes seregek élén, zakója habkönnyű panyókán, nyakkendőpertlijének bogja kibomlóban (és mégsem bomlik)? Jön a hazugságaival (az új, „monolit” igazsággal)? Hogy itt állatkínzás volt, hogy a plüssgyárakban, a gumicukorüzemekben gyerekmunkások dolgoztak, hogy a külföldi kormányok mindenfajta skrupulus nélkül üzleteltek a hamis identitáskonstrukciókat létrehozó Luigival (grand lenyúlás, fölözés, zsigerelés)? Mert a plüss, a gumicukor bezzeg kellett, azért elnéztek mindent a Porondmesternek? Jön a szégyelljék magukat, uraim, amiért legitimálták? Azt önök nem is tudják, milyen az, amikor egy szisztéma lepedéke van mindenben? Ez jön? Lesz megtorlás! (Nem lesz megtorlás?)

A Porondon a Hettikán Cirkusznépi Főzenekar ricsajoz: elefánthólyag-duda visít, zsiráflábszár-dobverőkkel verik az ütemet bivalybőr dobokon, zokog a hegedű, jajgat a zongora, nőitest-alakú furulyából szökik a dallam (két lyuk lent, egy fent, kettő oldalt, és a félhangokhoz a két orrlyukacska); kezdődik a Szépségverseny. A Porond sebes átrendezése után máris egy furcsa, kakaduszerű lény szökdécsel középre; levendula haj, pipacs ing, kankalin mellény, vérszín zakó, ibolya nadrág, tengerkék cipő, békanyálzöld zokni: a műsorvezető, Tonio Fashion. A nép imádja; a rádióban övé a leghallgatottabb műsor. Kezében átlóttszív-mikrofon; körötte szmokingba öltöztetett zebracsikók, cilinderes lámák, masnizott malackák szaladgálnak.

(Taps.)

– Hölgyeim és Uraim! Sok-sok-sok szeretettel köszöntök mindenkit a mai, immáron harmincadik Hettikán Szépségverseny döntőjében! Külön köszöntöm kedves vezetőnket, Luigit, aki nélkül nem jöhettünk volna létre. *(Nevetés.)* Igen, lehet tapsolni, köszönöm, nyugodtan, igen, igen.

(Tapsolnak.)

– Hölgyeim és uraim! Szeretném hangsúlyozni, hogy itt ma mindenki nyertes: a közönség és a hölgyemények is! Egy gyönyörű példányt azonban ki kell választanunk, nincs mese, nincs lacafaca, mint tudjuk, a természet nem egyenlősdipárti, kell lennie egy legszebb rózsaszálnak! Ahogy Zanák mondta: „A szépeket vetkőztesd le, a csúnyákat öltöztess fel!” Kezdjük is meg utazásunkat a szépség tengerén! Rendben? Hadd halljam!

(„Rendbeeeen!”)

– No! Először bemutatnám zsűrinket, akik külalakot, kisugárzást és összbenyomást pontoznak majd a hölgyeményeken. Tehát zsűrink a mai estén: Zerge Balambér fősátrász, a Cirkuszművészeti Tudományos Akadémia vezetője *(taps)*, Alex Prince, az erő nagykövete, a Szoptatási Tanács elnöke *(taps)*, Szilveszter Prince, a Téved-

hetetlenségi Hivatal első embere (*taps*), Cirkuszhaza Divatügynökségének arca: Roxanne Summer (*taps, fütty, héé, hóóó*), és persze, akit nem kell bemutatni, a Porondmester, A Négy Elefánt Ura, Luigi King! (*A fagyaltárus-fehér öltöny megemelkedik, biccentés, hosszú, végtelennek tűnő taps.*) Hölgyeim és uraim, üdv a fedélzeten, vitorlát fel: start!

(Belibegnek a tünemények. 6 db)

– Nézzék! Micsoda nők! Összeomlik a keringésem mindjárt! A legvégső szuperdöntő résztvevőit több ezer hettikán rózsaszázból rostáltuk ki. Ezek a hölgyek nem csont és bőr leányok, van rajtuk mit fogni, uraim! Szépek, kerek, egészségesek, porhanyósak! Nézzék! Uraim, csukják be a szájukat, takarítókat kérnék, ha, ha, ha.

Valóban nem a bukott, régi világ szitakötőtestű manökenjei libegnek itt be. Fülük porcelánszilke, bőrük barackfavirág, szájuk mélytengeri állatka, szemük smaragd ékszer, hajuk virgonc tincsektől illatos zuhatag, és nincsenek elfonnyasztva: kerek idomúak, helyenként zsírosocskák. Fashion bemutatja őket, és ők is önmagukat.

– Gina, tizenkilenc éves. Le akarja küzdeni a nehézségeket, és véghez akarja vinni a terveit. Soha nem akarja elfelejteni, honnan jött, mielőtt megvalósítja céljait. Van otthon egy elefántja, akivel együtt nőttek fel.

– Szeretek újdonságokat kipróbálni, és ragaszkodom az őshettián régiségekhez. Utálom, ha valami meg volt beszélve, és mégse úgy lesz.

– Marina, huszonkét éves, oroszlan kozmetikus. Sokféle emberrel szeretne találkozni. Egy férfiemberben a humort és a talpraesettséget keresi. A gyerekei nevelésére szeretne majd koncentrálni.

– Az életem a tánc, a tánc az életem. Félnaposan voltam először cirkuszban. Imádom a rózsákat. És lovagolni. Is.

– Zoé, huszonkét éves. A kisugárzást tartja a legfontosabbnak. Szerinte az állat az ember legjobb barátja. A nehéz körülményeken szeretne javítani. Önmagát érdeklődőnek tartja.

– Nem akarok mindig a hétköznapokban élni. Szórakozni és szórakoztatni szeretnék, ahogy Luigi szokta mondani. Jó lenne, ha

lenne tengerünk, de hát ez van.

– Pandora, huszonegy éves. Az álmait szeretné valóra váltani. Mosolytanácsadó, akadémista. Nem szereti, ha folyton a szavába vágnak.

– Jelenleg párom most épp nincsen, szívesen vacsoráznék egyszer a vezetővel és családjával, nagyon szép família.

– Anastasia, tizenhét éves. Elsősorban önmagának szeretne bizonyítani. Szeret bekuckózni, és nem tud pisilni, ha nézik.

– Tapasztalatokat szeretnék szerezni. Kiskoromban féltem tőlük, de ma már imádom a bohócokat. Később majd szeretnék saját trükk-anyaggyártó vállalkozást indítani.

– Natalie, huszonkét éves. Szeretné elérni, hogy mindenki igyon elég folyadékot. Nagy álma, hogy a Hettikán Fókakutató Intézetben dolgozhasson.

– Inspirálni és inspirálódni szeretnék.

– Hát, ők a ma esti, jubileumi szépségverseny indulói. Csodálatos hölgykoszorú! Nagy tapsot nekik!

(Nagy taps.)

– A hölgyek négy tourban mutatkoznak be más és más ruhakölteményben: hettikán népi koktélgúnyában, katonai uniformisban, falatnyi bikiniben és végül meztelenül, kígyóval a nyakukban láthatjuk majd őket. Gyertek előre, lányok, gyertek, gyertek csak, ide, lőtávolba! *(Nevetés.)* A hölgyek közül páran most a zsűri egy-egy kérdésére válaszolhatnak. Ne izguljatok, higgyetek magatokban. Először Alex kérdezi Pandorát, tessék!

– Kivel találkoznál, ha bárkivel találkozhatnál a történelmi szereplők közül?

– Trapeziusszal!

– Egyébként nem voltál te szőke? – kérdi sármosan Alex.

– Ön volt részeg! – feleli a lány.

– Haha, köszi.

(A közönség kacag. A zsűri szakértőn vizslatja az idej termést.)

– Most Balambér kérdez Zoétól.

– Kérdésem az volna, hogy mint magánember és úgy is, mint versenyinduló nő, személy szerint, bizonyos mértékben, mennyire érdekel a hettikán História?

– Nem. De azért kicsit.

- Mit vinnél magaddal egy lakatlan szigetre?
- Luigit!
- Szerinted van túlvilág?
- Passz.

A butuskán frappáns válaszoknak hatalmas sikerük van Zoé szurkolótáborában. („Zo é, Zo é!”) Tonio most Luigit kéri fel, hogy kérdezzen, de a Porondmester üveges szemekkel a semmibe néz, nincs itt lélekben, úgyhogy rutinírozottan továbbblendíti a műsort, az elnököt kihagyja.

– Roxanne kérdezi most Ginát, és azután már csak egy kérdésre lesz időnk Szilvesztertől. Tehát, Roxanne, tessék!

– Ha bármit megváltoztathatnál a világon, mit változtatnál meg a világon?

– Utálom, ha valaki késik. Ki nem állhatom. Én ezen változtatnék, hogy ne késsen senki, de tényleg. Hettikániát meg úgy szeretem, ahogy van. Azon nem változtatnék. Csak a későkön.

– Köszönjük szépen! És végül Szilveszter tesz fel egy kérdést, és máris robogunk tovább.

– Anastasia, engem csak az érdekelne, hogy ha állat lehetnél, milyen állat lennél legszívesebben, és miért?

– Rozsomák.

– Miért?

– Nem tudom.

– Köszönjük szépen. Nagyszerűek voltatok, kár volt izgulni. A hölgyek első feladata, hogy cirkuszállamilag gondozott gyerekeket kell leitatniuk. Ez minden évben nagy sikerű móka. Gyerekek, jöhettek!

A hölgyek csodálatos ivóalkalmatosságokból csokiízű, dúsan sze-szezt nedűket kínálnak a nehéz sorsúaknak. A gyerekeknek hamar megárt. Az idősebbek a hölgyeményeket kezdik fogdosni, a kicsik verekednek, van, aki csak pityereg. Zene. Taps. A gyerekeket eltávolítják a Porondról, Tonio görgeti tovább a versenyt.

– Hölgyeim és uraim, négy tour következik most feszített tempóban. Ahogy ígértük: hettikán népi koktélgúnyában, katonai uniformisban,

falatnyi bikiniben és végül meztelenül, kígyóval a nyakukban láthatjuk Hettikánia leggusztább lapockáit, hölgyeim és uraim!

A hettikán népi koktélgúnyában saját sütésű termékenységi lepényt kínálnak körbe a márványosan telt gyönyörűségek, az uniformisban lemosnak egy harckocsit, a bikiniben porondprédikátorokat cipelnek a hátukon, majd kígyókkal lejtenek körbe a tünemények.

– Trapezius leányai lehettek ilyen szépek! Meg azok leányai – lihegi Fashion.

A zsúri most zárt ajtók mögé vonul – a hölgyekkel együtt – dönteni. A lányok felsorakoznak, a zsúri lóvásárimód tanácskozik. Gusztálják az árut, hangosan gondolkodnak.

– Nem bandzsa ez? Tud ez majd szoptatni? Olyan nyamvadtká! – mutat a kicsit soványabb Pandorára Luigi. – Mi van, ha ikreket szül, kiférnek rajta? Mondom: ez egy kóró! Egy kákabél! Hogy viszi fel a babakocsit a harmadikra ilyen nyeszletten?

– Akkor őt kihúzzuk – reagál dicsérendően gyors reflexszel Szilveszter.

– Az a lapátkezű meg hogy került közéjük? – fordul hangosan Alexhez, Anastasiára mutatva, Luigi.

– Ő a Népi Idomárok parancsnokának az unokahúga.

– Hubbazzmeg, tényleg, a Frank mondta is tegnap!

A hölgyek izegnek-mozognak, zavarban vannak a mustrától. Luigi rövidre zárja:

– A tömhetőség a fontos, mit bonyolítjuk? – mondja.

– Hát akkor Marina, nem kérdés – mondja Alex.

– Az nem hasas? – veti fel a Porondmester.

– Gondolod, hogy... – kérdi Alex.

– Nem terhes, csak kicsit telt – mondja Szilveszter.

– Csüngő hasú – így Luigi.

– Sűrű méhű! – mondja Alex.

– De hát ez a cél, nem? – kérdi Szilveszter.

– Ennyire azért nem.

– Ormótlan terebély. Temérdek tömkeleg – mondja Balambér.

– Cici: ho hógyne! Didi: naná! – szögezi le Luigi. – Csöcs: igen. Tógy: nem!

Roxanne-nek nincs szava. Balambér gondolatai máshol járnak. Úgyis a Porondmester dönt. Végignéz még egyszer a remegő leányokon, és kiböki: – Zoé.

– Miért, apa?

– Csak. Nem hót mindegy? Udvarhölgy meg legyen a Frank retyerutyája meg az ott.

Újra a Porondon mindenki; Fashion kihirdeti az eredményt:

– Hölgyeim és uraim, a zsűri hosszasan tanácskozott, ennyi szépség közül nem lehetett könnyű kiválasztani a legszebbet, de muszáj volt.

– Nem volt nehéz helyzetben a zsűri. Ez nem egy nyakatekert műfaj. Semmi szövevény. Ha ficereg, ficereg, ha nem ficereg, nem ficereg – szól közbe a zsűri elnöke.

(*Taps, nevetés.*)

– Hehehe. A győztes tehát, mit húzzam az időt... itt a név a borítékban. A győztes tehát: Zoé! A két udvarhölgy pedig Pandora és Anastasia!

Csokkréták, röppentyűk szállnak az égre, ütősök, fúvósok, dalárda, tűzijáték. Trombonok harsannak, konfetti viharzik. Újra betipegnek a szmokingba öltöztetett zebracsikók, a cilinderes lámák, a masnizott malackák. („*Umca, umca. Ráppá pá páppá páá!*”) A koronát Szilveszter hozza, motorral. A zsűri feje felett fog átugratni, szaltózva. Ábrándos arcát most sisak takarja. Az ábrándok mellett rémület, riadalom búvik meg a rostély mögött; márgás, rettegéssel teli az arca: arca, mely elfojtott nemi vágy, ügyetlenség, akkor-is-megmutatom olvadó viasza. Ó, Szilveszter, drága gyermek! Szerelmeid nem hajthattak lombot. Beteges hajlamaid tiltottak Cirkuszházában. Te mindent megteszel, hogy legyőzd magad.

Frank erőt önt belé, nyugtatja, magyaráz az utolsó pillanatig.

Luigi odalép:

– Ne légy pancser, légy férfi! Állj készen! Megcsináljuk! Ha nincs majré, nincs szajré, megmondta a Zanák – hergeli-nyugtatja legkisebb fiát.

A legkisebb fiú kövér gázfröccsöket ad, ideges, de lazaságot mímel. A kipufogógázt nosztalgikusan tüdőzi le az attrakciót

körülglóriázó társaság (alakzat!). Itthon már oly ritka ez az illat, a gyermekkort hozza vissza. A mutatvány veszélyes. És ez az értelme is. Ahogy Zanák mondta: „Olyan kell, ami lehetetlen. A madarakat sem tapsolják meg, mert tudnak repülni. Biztosítókötél? Hát úgy semmi értelme! A lényeg, hogy ne essen le, de végig meglegyen rá az esély.” (Szegény Szilveszter! Biciklizni is milyen nehezen tanultál meg!) A zenekar atmoszférát teremt. A motor elindul. Frank összehúzott szájjal figyel. Szilveszter felrepül. Vigyázz, kész, hoppszaza! Valaki felsikít. Megvan a szaltó. És a leérkezés is. Elszállt Luigi kótyagos feje fölött. Sikerült! Igaz, Luigi füle vérzik kicsinyt, de nem bánja, vidáman felkiált:

– Még egyszer!

– Ó, Luigi, remek volt! Köszönjük, elég...

– Bekussoltok! Még egyszer! – mondja, míg szájában idegesen táncol görbült szivarja.

– De, de, de...

– Kuss!

Szűnik az ellenkezés. Nincs értelme. Úgyse lehet lebeszélni. Ismételnék.

Szilveszter izzadó kezével gázt ad újra, bőg a motor. Indul. Repül. Megvan a szaltó ismét. Száll Luigi fölött, de a cirkuszos dereka begörcsöl. Ez baj. Nem tud lehajolni „egy leheletnyit”, ahogy megbeszélték. Szilveszter meg nem tudja már elrántani a kormányt.

– Szilveszter, kicsi...!

Csattanás. Zuhanás. Puffanás. Mi volt ez? Csigolya? Gerinc? Vége? A Porondmester feje lebecsül. A szivar füstje lassan kanyarog az ég felé.

Most mi van? Vége?

Tényleg vége? Szép halál? Méltó halál? Hülye egy halál? Blóddli egy halál? Úgy halt, ahogy élt?

Szilveszter előtt leperreg az élete. Lefagy, minden megszűnik pár pillanatra.

Luigi felpattan röhögve.

– Na, mi van, nem taps?

(„De”!)

– Fantasztik, nem fantasztik?

(„Fantasztik!” Taps.)

Csak vicccelt!

Felkerül Zoé fejére, Julius adja át, fogában tartva, ahogy Tonio fogalmaz, a világot jelentő korona. Zoé a királynő! A két udvarhölgy, Pandora és Anastasia is felfejlődik fanciesalin mosolyogva. Luigi füléből ömlik a vér, a hátában valami nem stimmel, de nem számít, könnyebbülten issza a söroket egymás után.

Nagy év áll Zoé előtt; művészállatok szobrait avatja majd, a Delfin Nyelvtudományi Intézet megnyitóján villoghat (ha!), új manézsokat adhat át (Julius harapja át a szalagot), főző, beszélgetős tévéműsorokban szerepelhet, cirkusztáalentum-kutatókban zsűrizhet, baráti államfőket fogadhat, baráti államokba repkedhet, tigriseledelt reklámozhat, háborús szerelmes és szerelmes háborús filmekben főszerepelhet, nyitótáncolhat, záróbeszélhet, ő ültetheti el az első rózsamagot, ő adhatja át az akrobatadiplomákat, nem adnak mellé párt, ő maga választhat férjet izzó vágyú gazdag urak közül élelmesen.

– Hölgyeim és uraim! A műsornak természetesen nincs vége, hisz ma az is kiderül, hogy kinek a nyakába kerül a kötél! A világon mára már szinte mindenhol betiltották. Ahol nem, ott meg unalmas. Nálunk ellenben a szórakoztatáson van a hangsúly. Igen, jól sejtik: ez itt a Halálshow! Az ünnep miatt ma hármás kivégzés lesz, csak itt, a Kőcirkuszban! Hölgyek, maradjatok, ne menjetek messzire, ma még szükség lesz rátok is! Kezdődjék az Igazságcirkusz! De míg a Porondot átrendezzük, fogadják bőőődületesen nagy tapssal: Mario Comedyt!

Porondra piruettezik Mario Comedy, a ragyavert, pohos komédiás. (Pepita zakó, színes nadrág, minden színű nyakkendő, csónakcipő.) Kezet fog az első sorból két férfival, pusztit ad egy hölgynek, ölébe ül egy másiknak, kisbabát alakít (szopja az ujját), gögicsél, aztán föl-pattan, mikrofonhoz vánszorgását lebbenésként próbálja eladni. (Megveszik.)

– Csókolom, jó estét, puszedli, helló, sziasztok!

Hatalmas taps fogadja. Bazsalyogva néz végig a tömegben, kacsint, szökell, piknikusan pocakjára csap, megigazítja a nyakkendőjét, az inggallérját; nem ma kezdte. Állathang-imitációkkal futott be: hápogott, kukorékolt, kelepelt, kuruttyolt, ficsergett, barcogott, rőfögött, kotkodált. Az udvar szeme fénye. Jókedvünk felelőse. Rekeszizmaink őre.

– Na, vártatok már? El voltatok már epedve teljes mértékben, mi? (Nevetés.)

– Nagy ünnep van ma, de én politikáról nem fogok beszélni. Én örülök, hogy élek. Nem az én dolgom. Ne ítéld, hogy itt élhess! – apám mondta mindig, nagyon nagy duma! Rövid póráz, hosszú élet! Régi vágású volt az öreg. Számára minden borbély homár volt. Sőt az is, aki borbélyhoz jár.

(Nevetés. Ő is nevet. Alig bírja abbahagyni.)

– Figyelj, te ott púpos vagy? Vagy csak úgy ülsz? Ja, bocs. Azt hittem, ilyen ellenálló buzerális vagy, azok ülnek ilyen roki módra.

Bocs, haragudj nyugodtan! Ja, egyébként azt akartam mondani, hogy öregszem. Nem vagyunk mind olyan szerencsések, mint Luigi. Akinek most kérnék egy kis nagy tapsot!

(Taps.)

– Így, így. Itt van körülkben a Főnök, tiszteletem, Mesterem!

Luigi leszól páholyából kegyesen: – Dolgozz meg a pénzedért, publi, ne velem foglalkozz, ne húzd az időt!

(Taps. Nevetés.)

– Igaz, igaz! Ott tartottam, hogy rajtunk fog az idő. Komolyan. Ne röhöggél, te is öregszel! Igen, te, ott! Tramp! Nem bírjuk már úgy a piát, kopaszodunk, így elkezdd emelkedni a homlokunk, itt elöl, aha, lent meg nyúlik a tatyó!

(Odanyúl, mutatja. Sóhajt.)

– Jaj, van egy kis macskajaj, az első sor, gondolom, érzi is, nem? Nyugi! Azért közel ne hajoljatok! Nem hányok, nem, nem. Többet nem. Eskü! Tegnap lementem a kantineba ihletet meríteni. Hát, volt ihlet bőven, de nem tudom elmesélni, mert, tudjátok, nős ember vagyok. A csapos lánnyal kicsit elsáncoltuk magunkat ott hátul, aztán ment a tilitoli. Nem én tukmáltam magamat! Tegnap nem voltam nős. Jaj, most mit pironkodunk? Kupoldába se jár senki, csak mindig tele van, mi?

(Nagyot húz a bekészített sörből. Gesztusaiban Luigi halovány visszfényezik, őt akarja utánozni, a régi, jó, ómódi és mindig aktuális Luigit, de nem tudja. Nem tud úgy enni, se inni. A közönség kacajából kirí egy sikongó női hang.)

– Hu, de jól röhögsz! Gyere holnap is!

(A nő tovább sikong, röhög, ettől a többiek is röhögnek.)

– Ne hagyd abba!

– Egyébként az az elméletem, hogy minden a nők miatt van. Miért, nem? Hát, miattuk van az izé, a porcukor, nem? A kés, a villa, a tányér, a szalvetta, a szőnyeg, a fűtés, a mosdó, a szappan, a papucs, a törülköző, a lábtörlő, a cipő! Mi fel nem vennénk, ha nem szólnának ránk. Nem? Gyerekkorunktól ezt halljuk, hogy vedd fel, vedd le, vedd ki, tedd el, ne tedd be! Nem? Nők nem lennének, függönybe fújnánk az orrunkat. Mondjuk, akkor függöny se lenne!

Ja, hölgyeim, meg ez a szörtelenítés is. Izé, tüsszötartó. Hát, azért pár sertétől még nem ijednének meg. Bozótharcosok vagyunk, nem?

Nekünk nem kéne. A feleségemnek azt szoktam mondani, ne kencéld magad, majd becsukom a szememet, és fordulj meg pluszban! Ez jó, nem, fajtársaim? Férfipajtik, tegyük a tökünkre a kezünket! Kellenek a nők nekünk, igaz?

(Mégvakarja a tökét.)

– Rendet teszek az alsóházban.

(Taps. Mario iszik. Hörpint, bajszát törli, sóhajt, hörpint, bajszát törli.)

– Na, megszüntettem a szesztelenséget! Ja, nők! Meg amikor a miniszoknya alól kilóg a tampon kanóca, mi? Fő a lekvár, készül a céklaleves, nem? Olyankor nem közelítünk, csak ha hívnak. Kanóc, jó, nem? Anyósom is él még sajnos hálaisten, részemről a szerencsétlenség! Van egy darab anyósom, igen. Eladó amúgy! Azonnal elvihető, de tényleg. Na, alkatrésznek! Kutya eljátszik vele! Tokkalvonóval! Utántölthető! Fogyóeszköz!... Na, megmutatom a nyomorúságunkat, jó? Hogy táncolnak a férfiak a nőkkel. Te, ott, szia, gyere ki, légy szíves!

(Egy nőre mutogat. A nő nem igazán akar kimenni. Tiltakozik, intget, hogy ne őt.)

– Te ilyen mosolygós vagy? Vagy csak ilyen a fogad? Bocs. Na, gyere már, mert kihozatlak! Na! Dehogynem! Lökjete rajta! Biztasuk a hölgyet!

(Noszogatják. Löknek rajta. Elindul.)

– Erről van szó! Szia! Hogy hívnak? Nem kell a közönségnek tudnia, csak súgd meg nekem.

(Megsúgja.)

– Köszöntsük nagy tapssal Sylviát!

(Nevetés.)

– Na, mutatom... Ugye van az a típus, aki nem mer vándorolni, egy helyen fogja a csajt, mint egy rábízott hátizsákot.

(Átöleli a nőt, a nő rázkódik. Nevet? Sír?)

– Aztán van, aki egyből megy le popóra.

(Végigtapizza a nőt kilógó nyelvvel.)

– Nem nyúlka-piszka egyből! Nem sikamika! „A saját lomposod előzenekara vagy egy életen át.” Fater mondta. Mit mondtál, Sylvia? Nem, nem, értsd meg, nős vagyok.

(Nevetés. A nő már rákvörös.)

– Van ez, aztán vannak, akik el sem kezdenek táncolni, pucaügyi-
leg nincsenek a topon, csak így izé, odasasszézna a töketlenek,
aztán visszaódalognak, mielőtt a csaj igent vagy nemet mondhatna.
Ott hagyják a tányéron a mellehúsát! Köszönöm! Nagy tapsot Sylviá-
nak! Mit? Ne hívj! Az asszony szigorú!

– Ti ott mióta vagytok együtt? Ti! Mi? Ne forgolódj! Megy még a
durr bele? Mikor döngöltetek utoljára? Jó, mindegy, ne válaszoljatok.
Látszik, hogy nem ma reggel. Mi? Volt egy kis ekecs? Entyempen-
tyem? Nem? Nehogy már! Csak beszutyakolod néha? Mi? Most volt,
vagy nem volt? Na!

– Látom, azt fürkészed, hogy mennyit eszek. Igen, te, ott! Közöd?
Hasamat nézed? Két kiló házikenyeret elcsócsálok tizennégy strucc-
tojással, amíg eldöntöm, hogy mit egyek! Hat deci Porond rumot is
elfogyasztok olyankor, úgy hívom, nassolok, érted? Figyelj, én nem
gyalogolok. Én a lovamhoz is lóval megyek.

(Taps.)

– Te, ott, te, Dönci! Ne forogj, te! Igen! Ott a második sorban. Meg
ott a harmadikban. Te röhögsz rajtam, hogy nagy a hasam? Nézz
már magadra! Mutassátok, mekkora bele van! Ki passzírozott bele a
székbe? Na, csak vicceltem! Még szép, hogy van hasunk! Férfi
mázsa alatt lánycsecsemő.

(Taps. Újra iszik a sörből.)

– A férfi nem lakik jól, csak abbahagyja az evést, nem?

(Taps.)

– Szomszédomnak akkora a hancúrléce egyébként, három lajhár
így rá tudna csimpaszkodni. Meg két koala. Rettenetes vérhús. Cir-
kuszi sátrat megtartaná. Megzavarja a költöző madarakat! Külön
gyerekkádban fürdeti. Köszönöm a figyelmet! Csodálatosak voltatok,
sziasztok! Éljen Hettikánia!

(Taps.)

Még kétszer visszamegy. Meghajol, eldöcög. „Szar közönség, szar
közönség”, morogja, míg öltözőjébe gurul. Luigi lepi meg, kopp,
kopp, régi cimborák, jó humorú emberek egymás közt, csak egy koc-
cintásra, nem akarlak zargatni, művész úr, dehogy vagyok én
művész, dehogynem.

– Van buli elég, megy a hajó? – kérdi a Porond ura.

– Micsoda? Megy-e? Járunk, jövünk, megyünk egyfolytában. Kilenc fejőverseny egy hétvégén. Köszönjük! – hajlong a Porondon oly magabiztosnak tűnő, most porig alázkodó Mario.

– Ne köszönd, csináld! – mondja Luigi. – Gyerekek jól vannak? – kérdi aztán.

– Jóóól – mondja Mario.

– Lányod mennyi idős?

– Tizenhat.

– Hm. Lassan golyóérett, mi? Patronképes – vágja oldalba Luigi. Ezen bármennyire akar, nem tud nevetni Mario.

Csend.

Mario gyorsan egy történetet húz elő, hogy megtörje a kint.

– Azt hallottad már, mesterem, legújabb sztori, hogy izé, hettikán kaktusz gyökeréből főznek valami új kotyvalékot, abból fogyasztott a Henry Gin Junior, és kikezdett az egyik csimpánz pincérlánnyal múlt héten egy műcsöcsavatón, vagy mit tudom én, hol.

– Hehe, műcsöcsavató, ez jó – mondja Luigi.

– Eleve veszélyes játék, hogy csimpánzokat tanítanak be pincérnek, ez is valami új dili, várható volt, hogy balhé lesz egyszer.

– Várható.

– Ott tapizta, nyalogatta a majmot. Aztán elszakadt a cérna a pincérlánynál, az is emberszabású valahol; az arcába harapott a Junior-nak. Erre a többi csimpánz is odarohant, hallották, hogy baj van. Tál-cákkal, korsókkal ütötték a Henryt. A biztonsági szolgálat lőtte ki a majmokat. Előfordul. Néha előfordul, hogy hülye az ember, én is voltam fiatal, mi se mentünk a szomszédba a balhéért, igaz? De mi nem ittunk ilyen hülyeségeket, hogy kaktuszgyökér, vagy mi, persze hogy jön a gyógyó.

– Ja, ja, ja – teszi hozzá Luigi.

És Mario elmond még két történetet: az egyiknek az a vége, hogy „és azt rikácsolta a csaj, hogy én sosem voltam szűz, emlékszel, Luigi?” (Emlékszik.) „És amikor olyan részegek voltunk, hogy a zsonglőrlabdára azt hittük, citrom, azt akartuk a koktélba facsarni, emlékszel, Luigi?” (Igen.)

– Kínálj már meg spontánul! – mondja Luigi.

– Innál valamit, főnököm?

– Hát, ha már így kérdezed.

- Rum?
- Rum!
- Porond?
- Porond!

Mario tölt. Isznak. Isznak még egyet.

- Nagy volt a beszéd! – mondja Comedy.
- Hagyjuk ezt! Pöcsöd?
- Lököm, lököm!
- Löcs?
- Pöcs!
- Na, ez a lényeg!
- A lényeg a méret!
- Na, szevasz! – búcsúzik öntörvényűen Luigi.
- Trapéz vagy halál – mondja a becsukódó ajtónak Mario.

A Porondon újra Tonio feszít.

– Khöszhönjhük széhéhéhepen Mariónak, és induljon, most már tényleg, az Igazság Cirkusza! – mondja pukkadozva.

Hóhérbohócok bukfenceznek be a színre, a kivégzési módok krónikáját fogják bemutatni. Milyen találékony volt az ember mindig is, ha a másik kínzásáról, elpusztításáról volt szó; szavunk elakad, ó, ég! Láthatjuk a Halálshow szép történetét; s a nép kacag önfeledten. Máglyahalál (na, nem gyullad meg, de, mégis), megkövezés (előtte eljátsszák kapkodóan vicces, fizli-fuszli mozdulatokkal a földbe ásást térdig, derékig, nyakig, úúúgy, ni, parádés burleszk), hangyabolyra ültetés (fészkelődés, vicces risza), karóba húzás (vigyázzanak, uraim, a szerveket elkerülni, mert úgy nem szenved annyit, úgy túl hamar vége lenne!), élve megkotyvasztás (nagy játékkondért tolnak be, az egyik bohóc szakácsüvegben fűszerezi az emberlevest, a másik főtt tyúklábként mered ki a kondérból), megnyúzás (a bőrben van a legtöbb érzőideg!, gumibőrt nyúznak le az elítéltről, ő meg egy ismert dalt szűköl el, nagy vasmamutot tolnak be, melyből túlspi-lázott szenvedés áriája szökik (az ilyen mamutot izzóra hevítették, és ropogósra sült benne a delikvens), zsákba varrás következik vad-állatokkal (plüsskígyó, plüssmajom, plüsskutya kerül a zsákba, és az elítélt rángatózva), majd jön a keresztre feszítés (felgyúlik a vizecske a tüdőben, abba fulladnak bele, mondja Tonio Fashion kacagva), kerékbe törés (mennyi huncutság), lovakkal szétszaggatás (rongybohóc koszlott végtagjaival futnak a lovacsák), elefánt talpai alatt szétmorzsolt fejecskék (belépdél egy elefánt, rátapos a bohócot ábrázoló plasztikfejre, pukk), villamosszékes kivégzés (lobog a tűzben a réparót paróka), akasztás (A nyakcsigolya szakszerű eltörése művészet. Mozog-e a törzs, ha leszakad a fej? Mit nevezhetünk az élettal összeegyeztethetetlen állapotnak?). A bohócok végeztek, hajlongva kiügetnek.

– Köszönjük a nagyszerű bemutatót, de jaj, nem időzhetünk itt tovább, a műsornak pörögnie kell; három kivégzés is lesz ma! Egy

maceráló nő (mert ilyen is van, milyen érdekes, hogy erről más országokban nem nagyon beszélnek), a macerát elszennvedett férfiú (mert ő is tehet róla!) és egy nő, aki olyat mondott, amit inkább nem is idéznénk. Ők lesznek ma kivégezve... Inkább nyírjunk ki kilencvenkilenc ártatlant, mint hogy egy bűnös megmeneküljön! – rikkantja végül Tonio.

(Taps.)

Behozzák a három megtörtet egy felhőszínpadon. Megmutatják szüleiket, barátaikat, gyerekeiket. Az elítéltek családtagjai most felidézik gyerekkorukat, az első lépéseiket, a selypegve kimondott első szavaikat. Aztán a bitófához lépnek a bűnösök. A bohócra sminkelt arcok alatt is látszanak a kínzások nyomai: a tört orr sárgája, a repedt száj lilája, a fojtogatás kékje a nyakon. Utoljára még felsandítanak, most látják utoljára az ég vagabund tavait, a felhőket. Tengerünk nincs, de egünk! Egünk az van! Egünk, mit az elítéltek is néztek gyerekkorukban. („Az ott egy agáma, az a felhő, nézd, apa!” „Melyik?” „Az.” „Mi az az agáma?” „Ilyen gyíkszerű, apaaaa!” „Tényleg!” „Most meg már maci, nem, egy ásító macska. Jaj, szétment.”) Láttak narancs alkonyokat, szilvakék viharfellegeket, madárrajokat (az ég erre-arra húzó vasreszelékét), repülők csíkjait (a magasság ivarsejtjeit). Salakszürke, karfiolfehér, tejszínhab-, szivarfüst-, frottírköpeny-, házikenyérbél-felhőket; látták, ahogy elbújik egy felhő mögött, előbújik, elbújik, előbújik újra az ég aranybálnája, a Nap.

Most Pandora és Anastasia felsegíti őket, így ni, a bitók alá. Rózsákkal díszített köteleket akasztanak a nyakukba. Tonio Fashion, alkalmi bakó, kirúgja alóluk sorban a zsámolyokat. A győztes, a királynő, a fejüket húzza felfelé, az udvarhölgyek a lábukat lefelé.

– Hölgyeim, csak finoman, a fejeket nem kéne leszakítani! – mondja Fashion.

Háromszor húznak fejet (fel), lábakat (le). Kapálózás, hörgés, hadonászás. Vége. Csend. A holttestek békésen himbálóznak (2 db nő, 1 db férfi).

– Ha a férfinak feláll ilyenkor, akkor a nők meg...? – kérdezi Luigi Alexet.

– Mit tudom én – mondja Alex.

Győzött az igazság. Himnusz. Trapéz vagy halál!

Véget ért az ünnep; a nép a vérillat mámorában hazazötyög. Vannak, kik most láttak először halált (élőben). („Egy élmény volt.” „Jó volt egy kicsit kikapcsolódni.” „Szórakoztunk végre.” „Elfelejtettük a problémákat.” „Néha ilyen is kell.” „Megérdemelte mind a három. Ilyet nem lehet mondani, amit az a cafka.” „Nem.”)

Hazafelé a nők hajtják a szekeret; a gyerekek nyávogva hisztiznek, szutykosan szörcsögnek, szipognak, turcsiznak vagy alszanak. A férjek énekelnek, vagy részegen (pityókásan kissé, de hát ünnep van), ázott rongycsomóként hevernek hortyogva, vagy az asszonyt pocskondiázzák.

A Krémek Krémje a titkos, családi Palazzóban folytatja a hacacárét, megérdemelten. Ide tart a teljes mozgékony pénzmenázséria, Hettikánia vezetőinek egész izgága galériája. Van, aki tán azt mondaná, fennhégás e processzió, a fényes hintók száguldása, de hát ez a Krém, a mi Krémünk. Ez jutott neked, Luigi, ebből építkeztél, nem is akárhogy!

A leghettikánabb értelemben vett Szépség dominálja a Palazzót; dísz a funkció, funkció a dísz. Ornemens ornemens hátán, ciradás cikornyák, formás faksznik. Az anyag habos, fodrozódón indázó megdicsőülése ez itt; a vadonatúj és az ősrégi násza. Patinás, ódon, historikus falak, árkádok, kerengők; a textúrák újszerű házasítása; csupa jó értelemben vett csiricsáré kővirágcsokor-homlokzatok, tündérek, manócskák kariatidái, frízek, reliefek; az éggel cicázó tornyozódások bokrétái, ordenárén szépséges lépcsőzetek, burjánzó lugasú balkonzatok, morc oromzatok, jogosan pökhendi mellvédek, mélyfenséges tetőpárkányzatok, arannyal csipkézett sziklagörgetegek mindenütt. Nagyfényű csillárok uralg'nak kápráztató fali kárpitok, azsúrozott vásznak, rozetták és kazetták alatt, felett; balusztrádok, rumhányó gránitmajmok, csokoládécsobogók, borcsorgók készitik hódolatra a szemet.

A Titkos Rezidencia körül, mint nagy hajó körül a mentőcsónakok, apróbb villácskák; egy Franknek, a Népi Idomárok fejének, egy a

főszakácsnak, aztán a kertésznek, a borásznak. (Rabok építették ezeket az épületeket? Nem!) A Palazzo kapujában benga őr strázsái: a parti nagy, cirkalmas kezdőbetűje. A monstruózus főépülethez tartozó s papíron nem létező, nem csekély területen lóversenypálya, Kőcirkusz, bunkerek, szentély, casino, vidámpark (hol Kicsi Alex dodzsemezik most két Népi Idomárral), művulkán, cseppkőbarlang s mozi is van. Mesterséges esőerdő, sövénylabirintus, műtájga, miniszavanna gazellákkal, sípálya és tengerpart-imitáció is várja a vendégeket, valamint egy fazékszerű épület, Jump konyhája. (Nem nagyon használja már. Többször belealudt a sütésbe, füstszagra ébredtünk, életveszély.) A kert közepén, a birtok táguló pupillájaként kerek tavacska sötétlik.

A Palazzo vázáin, falain, posztamensein hettikán életképek: tilinkózó cirkuszpásztorok; vízért szalajtott köteltáncos leányok; az ellenség fejével zsonglörködő gyermekek; vezértulkokon szaltózó vadászok; vízesés alatt csókolózó, napraforgómezőn rohanó, a hétszer hét milliárd karátos bukó Nap alatt, a tengerparton ölelkező, konyhasztalon szeretkező, bőrig ázó szerelmespárok; száguldó hintóból hosszú nyelvvel kilógó, a pocsolyából tápáskodó s magukat egy hófehérbe öltözött menyasszony mellett megrázó, a frizbit röptében elkapó kutyasok; lángkévék, baba- és lánctalpak (tank, melynek csövéből egy virágszál nő ki!), piszézó mormotakölykök, kurkászó gorillák; csokiöntetkenés az orra az ünnepi sürgés-forgás közepette, aztán a kergetőzés az asztal körül; tejet lefetyelő kiscicák, esők, felhők, lavinák, tűzvészek, flamingó a víziló fején, pillangó a flamingó fején; jégdarabon lavírozó jegesmedvebocskok. Mindez bronzvirágszirmok, rézgömbök, ezüstszívecskék koszorújában. Szép.

Alex és Szilveszter már ide hajtatott; a fogadószobában beszélgetnek, szakszerűen zsilipelnek a nép és a Krém világa közt, háromszor három fajta méregdrága viszki mellett, után, közben. Fölöttük, a mennyezeten pompóz bohócmozaik.

- Láttad a mai interjút? – kérdi Alex, és tölt még.
- Aha – mondja nyeldekelve Szilveszter, kezével a pisztáciás tálban kavircolva. Megviselte apja játékhalála.
- Nem sok ez már egy kicsit? – puhatolózik Alex kissé dülöngélve.

– Sok? – kérdi értetlenül Szilveszter, és nagyot int a távolba az érkező Balambérnak.

– Nem úgy sok, erős – folytatja Alex.

– Én nem tudom, nem hiszem.

– Nem volt fáradt?

– Gondterhelt, a népnek ez kell – mondja Szilveszter kényelmetlenül.

– Lehet... ki van purcanva. Fogyott is, nem? – kérdi Alex.

– Sose volt kövér.

– Nem érzed kiszámíthatatlannak?

– Inkább ravasz.

– Vagdalkozik.

– Magabiztosságot sugall.

– Önmaga árnyéka.

– Jelenség.

– Kövület.

– Intézmény.

– Rozzant.

– Erőt gyűjt.

– Többször elesett a kertben.

– Mert elszaporodtak a teknősbékák, megbotlott.

– Többen hallották, hogy Albert Magnusszal beszélget, Berci bácsival. Tanácsokat kér tőle. Panaszkodik neki.

– Az miért baj? – kérdi Szilveszter.

– Csak mondom. Nem vetted észre, hogy a beszédében béke helyett békát mondott? – mondja Alex.

– Szívatsz! Nagyszerű beszéd volt. Kolosszális!

– Na, mindegy, lehet, hülyeség, mulassunk ma!

– Szerintem is! – könnyebbül meg Szilveszter. Bele is izzadt a beszélgetésbe. Alex mindig ilyen hatással van rá.

Nem csak Alex készül a változásra. Mindenki tudja, hogy egyszer vége lesz, és mindenki hiszi, hogy örökké tart. Cihelődnek, de maradnak. Régóta tapogatóznak többen is. Beszámítható? Nem zápult meg az agya? Ártatlannak tűnő kérdésekkel vizsgálják, meggárgyult-e.

– Mikor is ültettük el az első rózsamagot, az országos rózsakampany kezdetén huszonkilenc évvel ezelőtt, Maestro? – kérdik tőle,

hátha megcsalja az emlékezete.

– Kedd volt, kora nyár, tizennégy óra huszonhárom, napfényben fürdött a valagunk – feleli rá kapásból.

– Miért nem írja meg az életrajzát? – kérdezték.

– Mert még csak most kezdődik! – mondta.

A szűk kör hagymahéjai sorban egymásra simulva érkeznek. Rekrutációjuk ritmikája változékony, felívelésekkel, lecsúszásokkal. Csipkedési sorrendjük állandó mozgásban. (Mit mondhat egy alrőzsász egy főméhésznek, és így tovább.) Van itt mobilitás! Pontos koreográfiája van, ki kinek mit mondhat, s mikor ki mit engedhet meg magának, ki ki mögött áll, és amögött ki áll. Ki kinek az embere, és az kinek az embere. Rébusz. Feladvány. Véres játék.

Jönnek. Tódulnak. Minden rendűek és rangúak. Most végre visszavehetik az ékszereik nyakukra, karjukra, füleikre gyűlt koralltelepeit. A luxurióz hintók ajtócsapódásainak zenebonája egyre csak hízik a parkolóban. Bársonyos kelmék, bundák és válltáskák találkozója. Vonulnak befelé huplikon pukedlizve, huppanókon pukkadozva. Szisztémalakájok, porondpribékek, komisszárok, lombjukvesztettek, félbemaradtak. Talp-, fül-, has- és tányérnyaloncok, hergelöncök, tukmátorok, a törvény szatócsai, az adminisztráció hentessegédei, homlok- és étékfogók; a karrier ópiátfüggő figurinái, a cirkuszharc heroinái. Lelkész oligarchák, a rossz lelkiismeret kofái, jótékonyági alapítványok elnökbrigantijai, kuratóriumok ülnökei. Jönnek, türemkednek a műtrágyamágnások, a poliphurkapiac hadurai, a cirkuszgerófok, a kalózból lett matrózok. Velük kell, máshogy nem megy.

Érkezik a sok pecér pocsékolva; előkandikálnak, motoszkálnak befelé ficsúrosan. Művészek, tudászok, dallamászok. Heroikus gesztusok váltanak álmártír pózokat; mosolyokat pazarolnak, baráti öleléseket tékozolnak. Itt egy hájraplan hullámszik elő hintajából, ott egy díszes cigarettlitárca csúszik ki egy ernyedt kezecskéből. Zúdulnak befelé. Hemzsegnek. Kabátjaikat nyájas lakájok segítik le. Élveteg szájuk be nem áll; végig nem gondolt mondataik úsznak a légtérben. („Nem én ültem fordítva, hanem a ló állt rossz felé.” „Én nem tudom, hogy került a csizmám alá az asztal!” „Akikkel nem lehet, azokkal nem lehet beszélni.” „Vérlázító!” „Ne legyenek kétségeink!” „Egy pillanatig se hidd azt, hogy.” „Csak az utolsó milliómról ne kérdezzenek.” „Ez jó!” „Tudom.” „Légcsőszükületes az orangutánom, nem

mindegy, milyen gyümölcsöt adok neki.” „Jaj.” „Télen prémben, nyáron stégen, ez az elvem.” „Mi télből nyárba, nyárból télbe.” „Aha”.) Jön Ivone Nazaret, aki most tette le a felsőfokú delfinnyelvvizsgát. Itt van Bill Hünziger, a minden szakértője (mindent tud, amit nem érdemes, és semmit, ami fontos). Adel Ice, kinek mellei hettikán dogokként szabadulni vágnak, s itt van Johnny Wood, aki kiszabadítja majd e dogokat. Megjön Judy Bier, aki őrzi még áramvonalait, de már szökést terveznek a zsírhalomok. Erre lépeget Gulio Krepp és Francesco la Magnas. Omnia, Urania, Félix Coladrink. Felháborodva nyúl az első pohár után egy tán sosem volt diadalainak nyomait viselő dáma, Holdként kering körötte barátnője. Vesszőparipáikon, megrögzött meggyőződéseik nyergeiben hablatyolnak egyre. Ilyen az ember. Luiginak ők jutottak. Mint minden nagy embernek, neki is „ebbü’ köll főzni”.

Vannak, akik nem tudják élvezni e pompás időket sem. Panaszáradatban úsznak. Ó, vagyonigazgatás nyűgei! („Tartozik, követel, plusz a karbantartás és az üzemköltség.” „Ne is mondd!”) Érdemes a Haza Atyjának annyit fáradoznia ezekért?

Temérdek hajzatok, orbitális hasazatok, frizírozott szőrzetű nagy-macskázatok. Flanccal telt glanc, rafinéria szivárványlik; hivalkodás vakít. Jönnek duhajul iramodván, szilajul rohamulván! Érkeznek a dúvadak vérnőszve, s tósztokat rakétáznak a légbe. Esküdznek, okoskodnak, tromfolnak és triumfálnak. A Palazzóig vezető kis ösvény mentén gengszternek öltöztetett dzsipszi muzsikusok húzzák; az udvartartást fogadó Alex hettikánsasmintás alsógatyájában harci indulókat játszik a gyémánt falloszgyűrű.

Fokozhatatlan hedonista bonhómiájával bezúdul Charles The Wild altábornagy, a buli lokomotívja, bődül erre, bődül arra, jobbán szíben hozzá illő neje libeg álmatag; bálnafityma neszesszerében turkál a főállású szörnyszuka. Az Új Arany zilált gesztusrepertoárjával pörögnek a megkergült vágyiránytűk. Dicséretik csodálatos anyanyelvünk, mely hajlik, mint az íj, óv, mint a páncél, fénylik, mint csatakancák szügye a harc hevében. Magasztaltatik a hettikán vaj, kenyér, tevetej, levegő – no és a hettikán leányok! Csodáljuk Luigit, hogy tud velük bánni! Thalia kering köztük, reményvesztetten próbálja megérteni családját. Anyjába botlik:

– Anya, tudunk most beszélni?

– Mivanmivanmi? – kérdi Jump, az alfahím hunyt méhű nösténye, vizenyős tekintettel, lábán fizzlikesező kapcákkal.

– A klinikáról.

– Hagyjál! Hagyjál már lógva, jó? – Most veszi észre: – Jéé, ez a lányom!

– Kilenchetes program, teljes diszkréció – mondja lehalkulva Thalia.

– Tisztán ezt te se viselnéd el, kislányom! – mondja Jump túl sok tavaszt látott szemekkel, miszlikre-feslő-fuszeklis lábikrásan.

– Anya!

– Na, hagyjál békén! – mondja mordan kamáslija cafatjait elhúzva az exlégkirálynő, és nagyot harap egy furcsa színű szárított gombába.

A vendégek helyükre veckölődnek, kezdődik (abba se maradt) az evés. Parányi lökdösődés támad a cápaléleves igazi receptjének kapcsán, de hamar elül. („Mint a sellőhús, olyan lesz, ha teszel bele épp csak egy kicsi rumot.” „Ugyan! Csak elrontja.” „Dehogy!”) Megy a vita. Milyen pohárból kell inni a vörösbort? Több iskola van. Ma már nívótlan az a gigászi pitli. („Mi az, hogy nem? Mi az, hogy nívótlan? Úgy szellőzik.” „Dehogyan.” „Üssél!” „Üssél te!” A tusa elmarad.) A gorillatenyér-hamutartókba a legdrágább szivarok hamui pöccenek moziból ellesett mozdulatokkal. – Indítsuk be a hóágyúkat, síeljünk! – kiáltja valaki. Mennek. Indítják. Siklanak.

Szurkovics is itt lappang, hamuszín arccal figyelmez (szaszerol), nem adta fel, meg akarja írni a Krém-ellenes Krém világát. Monda-tokra, figurákra les. Kihallgat, faggat, fülel. („Fényszobrászati remek-vibrálnak Hettikánia kátrányéjszakájában” – jegyzi most fel egy sarokasztalnál. És még annyit, hogy „fennkölt eszmék és az elszabadult ösztönvilág szörnyei keringőznek egy birodalom nélküli birodalmi gondolkodás birodalmának táncparkettjén”.)

– Mit főzön a szakács, vagy főzzük meg a szakácsot, főnök? – szellemeskedik Luiginak a fő étekfelelős.

– Picsába, menj mostan innen el! – mondja Luigi, ki egyre kapatosabb, és kit friss pelenka védőhálója biztosít már a nadrág alatt.

– Vágjatok falhoz pár száz négyezer éves hettikán porcelánt, szeretem a hangját! – kiáltja a házi Porondra ugró Cirkuszatyá.

– Zabáljatok! – adja ki a (fölsleges) parancsot.

– Ja, és a kertben csak óvatosan, elszabadult három kobra – mondja, mire félrevonult párocskák rebbenek fel a bokrokból, az ágyásokból rémülten, fülükben tört rózsák.

Luigi röhög. A kertben ölelkeztek e párocskák, mert a titkos szeparek, hol hettikán falloszgyertyák fénye lobog a szerelmi fészkek madarain, már mind foglaltak voltak. Imitt keményen dominált egy fonnyadón-tüzes hölgy a parancsokat tarháló Tonión, amott idomított állatként fogadott szót egy fiatal lány az öreg Wildnak; procc álszűz és egy préseltvirágvén kéjenc próbált dülőre jutni zsigereik viharos tengerén (rózsaszín korbáccsal kényeztették egymást). Pajzán kvintettek, buja kvartettek, kéjes szextettek formálódtak.

Minél szegényebb egy ország, gazdagjai annál bizarrabb tollazatban járnak egyre debilebb táncaikat. Ők csak nyakláncukat veszíthetik. Ez itt legalább ellenőrzött, cirkuszgárda. Ezek szót fogadnak! Mi az, hogy! A teraszon viszkít szloplálnak, a loggián gint szűrnék, a parkban rózsapárlatot nyakalnak, a tornácon rumot vedelnek!

Varmann is ír róluk. Ez esetben van némi igazság abban, amit firikál, de persze teljesen félreérti a Krém szerepét. Nem érti, miért fontos, hogy legyenek, és ilyenek legyenek. Nem érti, hogy muszáj lennie egy tűzön-vízen-át csapatnak. Így lehet független Luigi. Független mindenkitől. Ezt írja róluk „az a V betűs”:

Mit nem tanultak meg ezek az arisztokrácia kozmikus idejével mérve nagyon is új gazdagok, amit a többgenerációsok tudtak? Megérkezni és távozni termekből, ágyakból s az életből! Az öröklött, dinasztikus vagyon körüli másfajta tömegvonzás a most huszonéveseknek már megadatott. Ők, vajon, már felelősebben bánnak vele (jól adjusztálják?), ők már ismerik a tulajdonlás szemérmét, a gazdagság modus operandiját? A nem meritokratikusan jött (obskúrus) vagyon elköltésére vannak már kialakult formáik? Csak elbokázni tudják? Vagy csak fogukhoz verni? Birtokolják vagy bitorolják? A hatalom perisztaltikájától függetlenek? Öncélú a harács? Csak dorbézra kell? Kóstolnak vagy habzsolnak? Fecsérelnek? Tudnak teremteni, vagy csak dézsmálják a másét? Csupán az operettes militarizmus retorikája fonja be az ezt-a-táskát-cipőt-nőt-hintót-helikoptert-hol-vetted materializmusát? Ízléssel viselik az ékszereket, könnyed málháit a tőkének?

Szárba szökkenek-e az akkumulált vagyon talaján mindenféle pszichés bajok? Kéjkedvelés és pompacsömör libikókáján hínáznak-e mind? Vannak kivételek? Luigi gyerekei fejében, a hatalom üvegházában felnőtt gyerekeknek a fejében vajon mi jár? Gondolnak valamit erről az üvegházról és arról, ami azon kívül van? Ők már kivételek? Összehappolni, de nem felaggatni rögvest mindent: ehhez évszázadok kultúrája, a fényűzés reflexei kellenek. Kellenének.

(Karl Varmann: *A polgári álműveltség maskarája alatti felajzott előemberek*, ExGrandTrapez Publisher, 420 oldal.)

Varmann, tetszetősen csűröd, de nem értesz semmit, hiába csavarod. Nem érted a társadalomszervezés húzd-meg-ereszd-megjét. A Krém lényege, hogy vékony réteg. Ha széles, lázadni fog. (Kinyílik a csipájuk.) Ha a szegények túl szegények, és túl sokan vannak, bejelentkezhet egy forradalmár. Sok nem gazdag, egy szemernyi kőgazdag, s köztük a bármikor lecsúszók vagy esetleg felkapaszzkodók. Ez kell. Ez van. Más nem lehet. Ez az egyszeregy. Nyolcvan-ezer éve így működik. Luigi tudja. Varmann tudja, hogy Luigi tudja, csak nem érti. Alex lép most Luigihoz, aki épp tenyeréből szürcsöl egy borcsorgónál.

- Gratulálok, apa, ez igen! Ez beszéd volt!
- Hallom, pofázol a hátam mögött – vicsorít rá Luigi, és hettikán rizling folyik szájából a hasára.
- Én?
- Megy a susmus, kinyuvasztanál, mi? Szóljál már, mielőtt tökön rúgsz, kisgyerek!
- Dehogy.
- Felszegezlek bárhova! Taccsra tennél? Ficánkolsz? Kushadjál! Állítsad magadat takaréokra!
- Nyugi már! Ne higgyél már el minden hülyeséget!
- Kiszuperálnál? Nagy a pofád? Kinyiffantanál? Lőj le! Nesze, itt a stukker! Itt a stukker! Pitykézz ki! Gyerünk! Először a térdbe! Az jobban fáj. Tudod? – mondja Luigi, és fia kezébe nyomja a pisztolyát.
- Apa, hagyd már abba! – mondja Alex, és zsebébe süllyeszti a fegyvert.

- Még beszélünk, most vágjunk jó pofát, tudod, ünnep van. Na, szivárognál innen el! Feljöttél, mint a talajvíz.
- Húzd fel a slicced, apa!
- Faszomat nézed? Buzi! – mondja Luigi.

A Hettikánok A Hettikánokért Világforum Főtitkára eszik, iszik az övéivel. Ilyenkor engedélyezett, hogy a művészek, szenátorok és a mindenféle tudászok előrukkoljanak terveikkel, álmaikkal, több apánázst kérjenek, áskálódjanak, fúrják egymást, könyököljenek, tülekedjenek egy csöppet a csúcs felé.

A művészek bizonytalan lelken a Haza díjai megbízható kolompok, fel is vannak aggatva szépen. A csalfa önismeret nehéz szeszétől szédülnek. Művészek, ugyan mit várhatunk tőlük? Bájosan kevélyek vagy öntudatosan felfújtak? Ki venné a bátorságot ítélni? Ó, művészi gög, örökkön lelken rágó kukac, micsoda sértettségek, úzottségek, dölyfök terhét raktad ezen jámborokra? Ó, sérelmek gazos mezeje, művész! Jól mondta Szurkovics, nem a tehetségesek, hanem a sértődött féltehetségek használhatók, akik szervezésbe, hatalomba menekítik gyötrelmeiket. A sértettség folyói beleömlenek a megbántottság tengerébe. Az egyiknek egyszer azt mondták, hogy „te, nálunk, ezzel, nem”, ott, annak a másiknak az arcába vágta, hogy „ide ez kevés lesz!”, meg hogy „kilóg a lóláb”, és ő egy életre elborult.

S jönnek is, keringenek Luigi körül, hisz pénzszag páráll belőle, köré gyűlnek a birkózás, a muzsika, az üzlet nagyvadjai. Cenzorok, cenzorinák. Kincstárunk ege alatt esőtáncot járó sajtóvezérek, főszerkesztők, tévés alhadnagyok, rádiós dandártábornokok, csődülnek, növelni vágyván a koncot az utolsó töltényig cirkuszú katonáink. Jön a kunyerahad Luigi asztalához, hova víg mosolyú, boldog marhák főtt pofája érkezik mostan, a sült vízilóból sasmadarak röppennek elő; tálalják a párducvese-esszenciát kehelyben, zsiráfsajtot hoznak fokhagymásan, bölényembrió-aszpikot, bivalynyelvcshipszet s téglaszín bifsztekeket némi fűzöld salátákkal. Hamvas, homokóracsípejű, hettikángitár-farú hoszteszek elefántagyarral kavarják a matrózhúson hízott cápaléleves; hettikán harcosok koponyájából készült tányérokban tálalják az antiloptógybe főtt zebramájgombócot. Hús mangóbor érkezik. („Jaj, rettenetesen édes!”) Most akkora

adagot hoznak, hogy először nem is látszik, miből; konfitált tapíragy lesz az ciszkudár hermelfartóval, bronzpácban! Odarogy ura mellé az őshettikán fókaidomár-eposzból, a *Trapezius véres csizmájából* művésztudászcirkuszt rendező Tom Shell – apródfrizurás, kenetteljes ember –, s a pumpolásnak nekikezdd.

– Luigi...

– Pofád lapos! Először töltünk, utána nyelünk – mondja Luigi.

Behemót kancsóknban könnyű fehéreket hoznak. Tom a pohárhoz nyúlna, Luigi a kezére csap:

– Kancsóból!

– Ja.

– Nem ja, kancsóból!

Isznak. Hősünk böffen, leteszi az üres kancsót.

– Most pofázz!

– Szóval, Mester, gratulálok először...

– Nem kell a rizsa, volt ma már fuvola, nem kell a gázsula.

– Elnézést! – kap észbe Shell. Nem kell, de elengedhetetlen. Luigi imádja, ha legyezik hiúságát, de azt is, ha úgy tehet, ez nem érdekli.

– El van.

– Szóval én egy nagyszabású...

– Az drága lesz!

– Igen, de ilyen még nem volt.

– Mennyit kóstál?

– Sokat, de, de ugyebár leforgattuk a *Hettikánia Krónikáját*, hatalmas, fényes siker. Most *Hettikánia Világló Jövőjét* szeretném megrendezni. Porondokon, vetítéssel, tűzijátékkal, harci jelenetekkel spékelve, nyolc felvonásban, egyszerre négy helyen – mondja Shell szélesebesen, nem tudja, mennyi ideje van előterjeszteni az elképzelést.

– És mitől olyan drága? – kérdi félig odafigyelve, inkább a kancsón látható pajkos jelenetet tanulmányozva Luigi. (Az ott a keze, vagy nem? Ejha, nocsak, olálá!)

– Fel kéne robbantani pár műemléket – böki ki Shell.

– És? (Az nem a keze!?)

– Kéne hozzá építeni egy új, minden eddiginél nagyobb Kőcirkuszt is, hogy a vadászgépek meg tudjanak fordulni a közönség

fölött. És fel kellene gyújtani a Központi Laboratóriumot mint szimbólumot, meg azért, mert szépen égne – mondja Shell.

– Cirkusz lenne benne? – kérdi Luigi.

– Persze, persze.

– Van cirkusz, nincs probléma.

– Igen, igen!

– Deszkáról vállra, vállról lóra?

– Óóóóó, igen, persze!

– Cintányérba pisálunk?

– Óóóó, igen, igen.

– Jó, akkor menjen, a többivel Szurkovicsot zsibbaszd, igyál!

– Köszönöm, köszönöm... – hajol meg Shell.

– Anyád picáját köszönöd! Egy tüskét még megiszunk, aztán hess, hess, hesspecsába!

Megisznak. Egy tüskét. Meg még hármat.

Most a tudományos főprédikátor, Bertalan csüccsen Luigi mellé. Új kutatásokhoz remél pénzmagot. Mielőtt megszólalhatna, Luigi kurjongatva köszönti:

– Te kistérségi főpinász, nekem te ne! Ne panaszkodj! Ne, ne, ne! Már látom az arcodon, hogy panaszkodni jössz, nyafka, ne!

– Dehogy, Luigi, dehogy!

– Legalább nekem ne hazudj, baszod, rinyálsz, rinyagép!

– De én... – pillog az akadémikus.

– Csüccs, megyei alfarkász! Te kis csömöszgeróf! Na! Ki vagy rúgva! – Ahogy üstöke nehezedik, úgy lesznek egyre mérgezettenek nyilai.

– Hogyhogy, hogy? – heherészik az összekuszált Bertalan.

– Hülyültem! Ne reszkess! Rossz nézni. Na, térdelj le, csukd be szemed, nyisd ki szád, adok neked furulyát!

Már-már letérdel.

– Kelj már fel, pöcsöm öccse! Mit akarsz?

– Nem ragozom, kedves Mesterem, folytatni szeretnénk az ásatásokat, és még több helyen, még mélyebbre ásnánk, és ugye, gyártanunk kell a leleteket is...

– Tudom, és? – játssza a szigorút Luigi.

– Új eszközök is kellenének. Egy Hettikán Földünk Szíve Emlék-hely felépítését is megígérted, a Delfin Nyelvtudományi Intézetet is

illene már befejezni, hisz ez elengedhetetlen a népi cirkuszképzelet talaján és az állatvilággal harmóniában...

– Na ne, először kihívlak egy chilievő versenyre! – csap az asztalra a Porondmester.

Sokan hiszik, hogy a hivataloskodást lejmoláskor vagy épp bármikor elvárná Luigi. Hol élnek ezek? Nem. Nem kell „a szuverén akrobatikus, népi identitás széles kontextusú tág talaján csírázó érdek-egyensúlyt átívelni”. Pitzni, azt kell, de egyáltalán nem fontos „az elkötelezett cirkuszi gyökéretistápolás elmélyítésének elősegítésének az érdekének a céljából zászlót bontani”. Aki ismeri, tudja, Luiginak nem kenyere, se kutyája, se macskája „a modern hagyomány áttörése az ősi modernitás megújuló mértékterének markáns megteremtésének irányába”. Ő ezekre, tisztesség ne essék szólván, cicomátlanul toszik egy nagyot. Valaki ezt egyszer úgy fogalmazta meg, hogy ha Luigi találta volna ki a szivárványt csipkétlen agyával, egyszínű lenne az a szivárvány, de az valami nagyon élénk, „harásnycafka” szín lenne. Ahogy Luigi fogalmaz, a vaginát sem definiáld, mielőtt beleörülsz; nem kell okoskodni: spricc!

Vöröslő chiliport szór az asztalon sorakozó étkekre a nyakában lógó töltényhüvelyből („mindentudó, tüzes kapszlim”), nincs mese, enni, rágni, nyelni kell.

– Megkottyant? Fosol befele, borulsz megfele, mi? Csíp? Egy valag pénz kell? Na ugye! Akkor egyél, ebben van a vitamin! – biztatja a szenvedőt Cirkuszhaza atyja.

– Bírom én, bírom... – Vérben forgó szemek, harákolás, verejtek, kín s keserv.

– Érzed a citrust? – röhög-röfög Luigi. – Finom? Jó a cucc? – kérdi aztán.

Bertalan hörög, könnyezik.

– Nem bírod? Adj egy pofont! Adj egy taslit! Gyerünk! Nem mersz, kisköcsög? Lovam után kötlek! Gyerünk! Ha megeszel még egyet, kapsz egy kastélyt potyába – kanászodik tovább előkelően King, a Négy Elefánt ura.

– Nem megy. Győztél, uram, nincs nálad keményebb – mondja a prédikátor.

– Tudom. Ott van egy kis tej. Igyál, kislány!
(Iszik.)

- Most iszol velem rendes italt!
- Jó – nyögi.

Bort isznak. Megint. Hosszan. Sokat. Aztán két kicsi s egy nagy üveges sampájn is eltűnik a torkokban nyomtalan.

– Énekeljünk! – parancsolja Luigi, a Házikenyér Kerekasztal elnöke.

Énekelnek. („Negyvenhárom centi van a gatyámban!”) Abbahagyják.

Isznak.

Most csatlakozik hozzájuk a híres színész, Gabriel.

– Tudja, engem elnyomtak az előző szisztémá... – kezdi.

– Leszarom. Mi kell? – mondja félig hunyt pillákkal Luigi.

– Én csak a lányomnak szeretnék egy jó állást, valahol középtájon, valamelyik szenát...

– Hol a csaj? – kérdi.

– Itt van.

Mutatja a lányt.

– Fordulj meg! – élénkül fel Rózsaköztársaság Presidentje.

A lány megfordul.

– Hajolj le!

A lány lehajol.

– Hadd szagoljalak meg!

Megszagolja.

– Jó, Szurkovics majd intézkedik, áldásom rátok. De csak ha megeszel egy tál zebraszemet, apa!

– Mit? Mit? Hogy mit? – kérdi Gabriel.

– Ez nem vicc. Gyere!

– De hát.

– De hát, de hát: háphápháp! Ne hápogj!

– Jó – ismeri fel a lehetőséget a színész.

– Nálam a teljesítmény is számít, nem csak a származás, barátom.

– Persze, persze, egyetértek!

– Gyerünk, egyél!

Gabriel öklendezve enni kezd, Luigi is eszik, és további szeszeket dönt magába; már keveri a vörösbort a rummal, a rumot a sörrel, és mindezt viszkivel. (Nem lesz ebből baj?) Elunja a zebraszemes

mutatványt. De még nem szól, hagyja szenvedni Gabrielt, nyújtja a tortúrát, kicsit bele is alszik, tetszhalott-moccanatlan. Most szól:

– Jól van, hagyd abba, húzzál innen, a gálám kifordul tőletek!

A kuncsorgó hányva el.

– Menjél, menjél, menjél! Hess!

És bugyborog még valamit Hettikánia feje, virága és termése, nem értjük, mit. Berúgott. Szétesett az agya, összeomlott az arca. A fogadóóra véget ért, több vendéget nem engednek a közelébe. Megsüppedt. Kár. Még csak most kezdődik a buli. Csak meg ne lássák, le ne fotózzák, fel ne vegyék így!

Nem engednek a közelébe senkit, mert most a feltámasztás műveletei jönnek (már megint), hisz egy rövid beszédet még mondania illenék szisztémafenntartó jelleggel a szűk körnek. A vállalhatatlan uralkodót vállán viszi a gyógyászati részlegre Szurkovics. Megfizethetetlen és felbecsülhetetlen szolgálat; teljesen elázott Cirkuszhaza bölcs atyja. Megállás nélkül vedelt, botrányos kijelentésekkel rökönyített, vagdalkozott, fricskált, rémített, ment a hepaj: regnált fenségesen támolyogva.

Legalább tizenöt litert és három kilót eregetett le, a pelenka tele mindennel, mi emberi. Ilyen a hatalmi tündöklés seprője; halandó, salaktermelő gép a kedves vezető is. (Ki gondolná?)

Szurkovics üggyökdik. A baba nem ájul el, és nem működik együtt, hadakozva magyaráz. De tisztába kell tenni, mese nincs. Matrózhúson hízott cápaléleves, antiloptógybe főtt zeboramájgombóc, mangóbor, konfitált tapíragy, ciszkudár hermelfinfartó, bronzpác, poliphurka, hettikán rizling, Porond rum, chili és a Bohóc Könnye csípős szaga üti meg Szurkovics orrát, mikor az éber kómában gajdoló pelenkája fölé hajol. Luigi jókorát csap Szurkovics kugli fejére.

Két év nyugalom után már megint érzelmi gátszakadásban, kotázhatatlan szitokáriában, kicsinyes sérelmek zivatarában van része a jótevőnek. Nem is sejtett fájdalmak buzgárjai, föltarajló, idegbajos röhögő- és sírógörcsök rázzák a bajbajutottat. Ki hinné, hogy mindeknek ura ilyen kicsinyes, köpködő, bőfögőn szitokparittyázó, megbántott trágárságvulkán tud lenni. Mint háborgó tenger, olyan. Míg Szurkovics nagy nehezen lehúzza először csizmáját (nem könnyű, lába beledagadt), aztán nadrágját, megállás nélkül hablatyol, ontja dühét:

– Ezek tényleg azt, azt hiszik, hogy én szoptam hegyesre a Kőcirkusz nyitható-zárható legtetejét? Tényleg? Hát miért nem lázadnak? Miért nem lázadtok, he?

– Úgy, ezt levesszük, tisztelettel – próbálja nyugalomba hipnotizálni az őrangyal.

– Te meg mit csinálsz, mit gügyögsz, buzi vagy? Nem vagy mérvadó! Tétre, helyre, befutóra: buzi vagy! Tudom, hogy egy ócskaócska kis buzi vagy, de neked lehet, de nem velem, buzi! Nézz a szemembe! Ne tologasd a szemüvedet! Nézz a szemembe! Vége a mosolydiplomáciának! Az óramutató járásának megfelelően: buzi vagy!

– Nyugalom, nyugalom, hosszú még az éjszaka! Na, na, nem rugdalózunk! Így, jó, lényegileg, feltétlenül, nemdebar.

– Mi? Ne motyogj, ne gügyögj! Szótári értelemben: buzi vagy! Ne csácsogjál, mert orrba baszlak! Nem vagy aktuális! Régen én bírtam a piát. Bírtam, most meg itt összecsuklok, mint a cóstok? Megöregedtem. A Roxanne is. Az éjjel! De azért utána. A delizsánszban! Ott azért! De ha már ez se megy, akkor levágom a fa... levágom, komolyan mondom, levágom. Történelmi léptékű buzi vagy! Nem ettem rendesen. Idegileg nem bírtam, ahogy Jump nézett ma reggel is, mit néz, meg a többi, hogy néznek ezek? Mit néznek? Öregszem. De kukorékolni azért még. Te meg tankönyvszerűen buzi vagy! Ne nézzél! Hát, én régen a kristály poharat megemésztettem, ha virtusból megettem!

– Na, így ni. Voilà! Hopp! Ez most elengedhetetlen!

– Ne most méregesd a botomat, Forró Segg, hanem mikor harcra kész, de akkor se kaphatod meg, te buzi! Tudod, miért? Mert buzi vagy! Megöregedtem? Nem! Korai még! Ha mennem kell, megyek, és kijelölöm, akit ki kell. Majd! Azt hiszed, nincsenek rólad felvételeink, Fartúró Bogár? Tudjuk, hogy vaj van a seggeden! Buzi, most jövök rá, hogy te lehet, hogy erre gerjedsz, buzi! Ettől gerjedsz? Konyhakészen buzi vagy!

– Nyugodjunk meg, jó? Cssscccccccc! Ezt itt engedelmeddel.

– Nem érzem a lábamat! Szurok! Zsibbad a bal oldalam! Most jobb. Ne mondd nekem, hogy ott a nő, és neked semmi. Semmi? Buzi! Himbi-limbiimádó, ánuszpüspök, aki vagy! Nem vagy más! Te vagy téged? Vallj! Jó, magánügy, versenyszerűen buzi vagy! Kikötöteted magadat, s úgy hágatod nemes fertályodat? Mi?

Szurkovics most felemeli a használt pelenkát.

– Ajjaj, itt telt ház van, alapvetően, de ez korántsem példátlan, kétségtelen, azonban – mondja eldobva az avétost, felkapva az előkészített frisset.

Ahogy elfordul, hogy a koszosat a szemetesbe süllyessze, Luigi seggbe rúgja.

– Na, nyugodtan, nem rugdosunk, többnyire, jó? – csipogja anyaián.

– Ne lökdössél, ne dumáljál, ne nyúlkáljál, poharat adjál! Ne lökdöss, ne ráncigálj! Ne érij hozzám, földön, vízben, levegőben: buzi vagy! Iszok még, ha akarok! Megértetted? Kihúzd a gyufát! Iszok, tölts, parancs! – kiáltozik Luigi.

– Egy picit iszunk, aztán megnyugszunk, jó?

Szurkovics poharat ad neki, de vizet tölt bele, Luigi lehúzza, egy kis időre szüksége van, hogy rájöjjön, ez víz.

– Vizet adsz? Buzi! Nekem? Anyád hogy van? Velem szórakozol? Sebesen bont két kis sört a kofferből Szurkovics.

– Tessék, tessék!

– Na azért! (Böff.)

A tanácsnok most letörölgeti az élet sarát a petyhüdő öregembercombokról, aztán felkerül a tiszta pelenka. A jó csatlós pólyál, dajkál, óv, gyolcsol. Már csak a nadrág van hátra. Luigi tovább kántál, kavarog a lelki zacc.

– Na, te okos gyerek vagy! Okos gyerek vagy? Okos gyerek vagy te! Mondd meg nekem: a külföld miért nem tisztel?

– Nyugalom, nem lesz semmi baj! Szép nap volt. Minden a helyén, mindenki elégedett.

– Megöregedtem. A Roxanne. Hát, ha már ez se, akkor levágom. Nem ettem. Alig ettem. Nem ettem. Nem ettem. Idegileg vagyok, érted? Berosáltam, nem hiszem el. Jump. Roxanne. Nem ettem. Tudod, mi a baj? Hogy nem ettem! A gyerek nem eszik húst. Girnyó. Nem eszik. Tápos. Nem ettem. Akkor levágom!

– Előfordul, magától értetődik, ez nyilvánvaló, a nehezen már túl vagyunk – mondja Szurkovics.

– Tudod, hány embernek adok én kenyeret? Szerinted én gonosz vagyok? Volt egy-két ügy. Nem beszéltem én erről fűnek-fának. Volt. Az egy olyan helyzet volt. Slussz, passz. Gonosz vagyok én? Tudod, hánynak adok én peracet? Nem, gonosz nem vagyok, te viszont buzi vagy, mint! Kenyeret adok, érted? Cirkuszt adok, peracet. Ez az én műsorom, nem adhatom át. Kinek? Ezekkel máshogy nem lehetett, ezekkel csak én tudok. Az én műsorom népszerű volt, maradhattam

volna cirkuszos, de az a köcsög! „Nagy bevétel, olcsó húzások.” Bár-
cás édesanyját! Ez nem kritika! Hol kritika ez? Hányan olvasták? Kit
érdekel? „A szövegtudás hiánya nem feledteti a kínos énekhangot.”
Szitokszó voltam, érted? Figyelj! Rám figyelj! A Luigi-cirkusz. Ezt
majd a Luigiban, mondták. Azért, mert nálam sírtak. Nálam röhögtek,
érted? Lúdbőrzöttek, írtak, vagyis sírtak, baszd meg! Nálam behu-
gyoztak, figyelsz? Nálam zokogtak, behugyoztak. Most meg én
hugyozok be? Hát nem hiszem el. Megint! A picsám faszába! Nem
ettem rendesen. Anyám, segíts! Anyám, apám! Benn égtek. Tudod,
milyen tűz volt!? Én régen párducfekete szentet szartam. Hagyjál már
békén, fej, tor, potroh: buzi vagy!

– Úgy, ni, itt a nadrág, begomboljuk szépen – mondja Szurkovics.

– Élet ez? Egyszer lenne szilárd!

– Előfordul. Semmi baj.

– Semmi baj? Semmi baj? – kérdi újra és újra a helyzetére
ocsúdva Luigi.

– Emberek vagyunk. Csak pianóban, és mindjárt végzünk is –
nyugtatja angyali türelemmel az éceszgéber.

– Anyád picsája a piano! Nyomdakészen buzi vagy! Jó, hát min-
dent nem köthettem az orrukra, összezavarodtak volna, ha én nem
lennék, ezek felzabálnák egymást. Kellek! Kinek adjam át? Nincs
terepismeretük, érted? Jó, volt egy-két ügyem! Ezen a szinten kinek
nincs? Elkerülhetetlen ügyek. Nem fognak soha rájönni, hogy én.
Meg se találták őket! Miről beszélsz?

– Meg is vagyunk.

– Nem a pénzért csináltam! Hallod? Nem a pénzért. Nem azért
csináltam! Én hadvezértípus vagyok, érted? Én régen, ha akartam,
négy hétig nem szartam. Most meg. A kínozóm előbb elfáradnának,
mint én! Meggebedhetnének. Én kimásznék a tömegsírból! Figyeljél!
Hidd el, előbb elfáradnának! Én kimásznék! Én fakérgen, pocsolyaví-
zen elélek három évig! Rám nem lehet panasz. Voltak tömegsírok?
Nem. Mutasson már valaki egy tömegsír, könyörgök! Nem tudnak!
Na ugye! Háborúban mások a szabályok. Innét visszanezve, persze,
de akkor, ott. Nem találták meg. Nem fogják. Mások voltak a körül-
mények! Bonyolult lett volna elmagyarázni. Én nem magamnak gyűj-
töttem. Valamiből működtetni kellett. Szerinted a régi gazdagok hogy
szerezték? Te sem deszkán fekszel, Szurok! Én azt akartam, hogy

mosolyogjanak, mosolyogtak, nem? Buli volt, nem? Én a nyomorékokat is támogattam. A vakokat, a süketeket, a buggyantakat, a bénákat! Így volt, nem érdekel, mit beszélnek, így volt. Szopjon le a História!

– Tudom, tudom, tudom – zsolozsmázza Szurkovics.

– Tudod a faszt! Közéjük lövethetnék... felgyújthatnám a falvaikat, akkor se lázadnának, Szurok! Itt vagy?

– Itt, itt. Mindjárt készen is vagyunk. Egy kicsit még bírjuk ki!

Mikor már-már csendesülni látszik a vihar, King új erőre kap. Újra sört kér, a kis gyorsítót (rum) már ő veszi elő hozzá a kofferből, folytatja.

– Szilvesztert féltettétek. Fél éve gyakorolta. Jó, kétszer eltört a keze, és akkor mi van? És megcsinálta! Akarni kell. És megcsinálta. Nem csinálta meg? Megcsinálta. Már amikor megszületett, láttam, hogy nem olyan ez, mint a többi, nem úgy klappol, nem klappol. Nem volt elég erős a fogása, érted? Erős fogás kell, különben kicsúszik, lepilinckázol, beleállsz a talajba, véged! Az Alexnak meg túl erős a fogása, sziklarepesztő. Az meg nem tudja elengedni. Az egy, az egy cölöpverő marharépa! A Szilveszternek nincs is fogása. Nincs benne a gyilkos ösztön! Fiaskó! Tőlem vannak ezek? Tőlem? Nincs kinek átadni, Szurok! Thaliának nem adhatom, hogy adhatnám, nem adhatom, kinek adjam át? Ettem volna meg őket, mielőtt, mindegy. Valahol el kellett kezdeni! Csak én tudom, milyen nehéz volt. Nem magamért. Semmiből indultunk. Csinálják utánam! Valakinek azt is meg kellett csinálni. Ha én nem, megcsinálta volna más. Csak az érti, aki ott volt. Én ott voltam. Vállalom a felelősséget, de ki meri felvetni? Ugyan! Adjam át? Miért adjam át? Nekem átadták? Szereztem! Én a cirkusztűzből jövök! Tudod, milyen volt onnét felállni? Benn égték!

Megissza a sört, a rumot; baritonjába, itt-ott, herélt csődörös (aggkancás? hajlott anyakirálynős?), fátyolos magas cék szüremkednek.

– A néppel meg a tököm tele, hát miért nem lázadnak? Közéjük lövethetnék, akkor se. Miért? Itt ez a tigris, ez se lázad, ez se, azok se, miért? Te se tudod, kis barátom, Homár Herceg. Nézd meg, ha kitépem a bajszát, ha meggyújtom, akkor se, cicc, cicc, cica, gyere...

Hirtelen ötlettől vezérelve a tigris bajszát kezdi tépkedni, farkának végét gyújtogatja az égőcirkuszisátor-öngyújtóval. (Harmadikra gyul-

lad csak meg. Kifogyott már megint?) A tigris morog, Luigi nem hallja, a részegség bűvárharangjában van újra. Felé kap mancsával a nagymacska. Úgy, adjál pacsit! De ez nem pacsi. Már vérzik. Már ömlik a vér a vállából, de még nem érzi. Szurkovics megrémül. Baj van. Vértócsa Luigi alatt. Mi a? A tigris farka füstöl, a hátán feláll a szőr, karmai, mint repülőnek a kerekei leszállásnál (kiengednek), vicsorít (hány foga van egy ilyennek?).

– Ül a cica, kicsi? Ül, a cica, baszod!

A tigris már ugrásra kész. A trenírozás évei lehullanak róla. Nem akármilyen egy tigris ez. Évekig tartott a dresszúra. Hát ennyit ért? Visszavadul egy pillanat alatt. Elrugaszkozik. Hopp! Luigi nyakát marcangolja. Elharapta az ütőeret. Ömlik. Ömlik a vér.

Szurkovics a kofferben kotorász. Előkap egy bohócdudát, egy varázspálcát, a rugós bokszesztyűt, minden megvan, csak a stukkó nem, de, hopp, Luigi csizmájában van még egy picike pisztoly. A Porondmester kiveszi, lő. Gyomron trafálja az állatot. Julius a földre hull, nyüszít, morog, szinte sír... aztán már csak némán szenved.

– Baszomanyám, baszomanyám, baszoma... – harákolja Luigi vérbuborékosan, a tigris fejét az ölében tartva.

– Bele kell nyugodni, bele kell nyugodni – sugdossa Szurkovics hibbantán.

– Ez a tigris, ez a tigris... baszomanyám. Nem hiszem el. Ennek én voltam az anyatigris, baszom...

És kimúlnak, ölelkezve vérbe fagynak. Luigi és Julius. Együtt.

Itt fekszik Luigi. Nem mozdul. Nincs mit tenni. Fekszik itt, mint vízbe fúlt kafferbivaly.

Körbeállják. Kicsi Alex, ki a sikoltozásra riadt fel, égre meredő hajjal, párnanyomokkal orcáján, dunnamelegesen dörzsöli szemét. (Ez lesz élete kitörölhetetlen első emléke?) Szurkovics tanácstalanul.

– Kelj már fel, Lui, ne bohóckodj, csak egy karcolás, mit hisztériázol? Fejezd már be! – mondja Jump mereven, lecsulázott muszlin-neglizsésen.

Alex vérszomjasan (ugrana Szurkovicsra, elsőre úgy tűnik, ő ölte meg, vagy nem?), Cindy értetlenül, Thalia szomorú-érdeklődően (kikapcsolhatatlan antropológiai kíváncsisággal), Szilveszter könnybe borultán, némán.

- Kitömessük? – kérdi Alex zavarában.
- Hülye! – mondja Thalia.
- A tigrist!
- Ezt biztos, hogy most kell?
- Most miért?

Itt áll Carmen buggyanó bögyével, a két S, Sarah és Stella, megfagyott heherészéssel, Roxanne szívéről legördülő mázsás sziklával, Frank tintás töredezettségben, Tonio színes halként tátogva, Zoé tiarával (vagy diadémmal?), és udvarhölgyei, Pandora és Anastasia. Itt a dermedt Mario. („Írhatok új műsort, vagy, vagy mi? Ki lesz rám kíváncsi?”) Ekkora csúcsról csak leesni lehetett, lemászni nem? Mire gondol Balambér? („Őseink csontjai. Ő nem halt meg. Luigi, te csillogösvény. A hettikán hús, vér, bőr, csont, rög. Mi jön most, fab fab fabula rasa?”)

Itt fekszik. Nem mozdul. Nincs mit tenni. Fekszik itt, mint elhullt rozmárbika.

Üres üvegek vert hadai, kihunyt csikkek légiói a kiömlött borok tengerén; egy szenátorné megszakítja maracujalikőr-hányását; a hold ezüstje az emberi történések iránt közömbösen csillog tovább a tócsán.

Véletlenül halt volna meg? Nem volt abban a tigrisbőrben egy rubén? Sok ellensége lehetett. Ki rendelte meg a merényletet? Most tényleg meghalt? Ki zabált, most felzabálják? Mi jön? Kukacok egyenlősdije? Férges sírmélyi anarchiája? Az sem hiszi el, aki látja. Nem lehet, hogy ez csak egy vicc, mely az ellenállók fülében jól kezdődik? Ó, jaj, véget ért az üzlet, a cirkusz, a politika és az egyház összhangzattana. Nem mulat tovább a Manézs?

Cirkuszos voltál, de mindenekelőtt ember. Mikor első tapsodat kaptad, még kétórás sem voltál. És máris vége az előadásnak?

Itt fekszik. Nem mozdul. Nincs mit tenni. Fekszik itt egy fagyott jeti barbár glamúrjával.

Ó, telihold, éjszakánk sötét casinójának fényes zsetonja, elver lassan az idő, jó könyörtelen krupiéd, a hajnal; holtan hever az Uralkodó, a Kedves Vezető, a Porondmester, a Rózsaköztársaság Presidentje, a Hettikánok a Hettikánokért Világforum főtitkára, Cirkusz-haza Atyja, Tulaja, Műsorvezetője, Igazgatója, a Négy Elefánt Ura, s hú tigrise, Julius.

Birodalmát, biz', egy harminchárom szélesebb gepárd vontá hintó sem tudta volna bejárni hetvenhét nap alatt, s most: kiterítve. Hát ő is halandó? Összedőlt a lélek rezidenciája, avagy felszabadultál a test gyarmata alól, lélek!

Ó, jaj, mi lehetett az utolsó, gyarló gondolata? Volt még ideje, ereje egy ravasz hatalomtechnikai húzás esélyével elcicázni? (Az utolsó rókapolitikai machinációval?) Ó, nem, ó, igen, ó, jaj, ó, vége?

Nem ül fel? Na! Nem?

Rögtönzött ravatal; egy sült vadkan eleganciája.

Krónikánk más lett volna, ha lenne tengerünk? Más lett volna? (Talán.) A kor volt rossz, vagy ő? (Egyik se?) Mindkettő? Uralkodóként, tigrisként vagy rózsaparasztként születik újjá? Újjászületik?

Fekszik, uniformisán kitüntetése fénylenek; korszak zárul, s kik hajlamosak azt hinni, hogy most majd megváltoznak az emberek, most majd azt hiszik, hogy most majd megváltoznak az emberek...

Köszönet Kabai Dánielnek és M. Nagy Miklósnak. Bölcs tanácsaik nélkül ez a cirkusz nem az a cirkusz lenne!